

Publieke versie

Het Mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit

**Beslissing BMA-2025-CC-05 van 4 februari 2025 in toepassing van
artikel IV.66 §1, 2° en artikel IV.66 §2, 1° van het Wetboek van
economisch recht**

**Zaak nr. MEDE-CC-24/0014
Multipharma / Popelin**

Inhoudstafel

I. Procedure	5
II. Juridisch kader	6
III. Betrokken partijen	7
III.1 Aanmeldende partij	7
III.2 Doelonderneming	7
III.3 Vertegenwoordigers aanmeldende partij	8
IV. Aangemelde Concentratie	8
IV.1 Beschrijving van de concentratie	8
IV.2 Doel van de concentratie	8
IV.3 Onderzoekstermijn	9
IV.4 Drempels	9
IV.5 Conclusie	9
V. Bewijslast en beoordelingsstandaard	9
VI. Activiteiten van partijen	10
VII. De farmaceutische sector	15
VII.1 Sectoren	15
VII.2 Distributieketen	16
VII.3 Regulering van de farmaceutische sector	17
VII.3.1 Regulering op groothandelniveau	17
VII.3.2 Regulering op detailhandelniveau (“retail”)	19
VIII. Marktafbakening	26
VIII.1 Groothandel-verdeling van farmaceutische producten	27
VIII.1.1 Productmarkt	27
VIII.1.2 Geografische markt	29
VIII.2 Activiteiten van apotheken	31
VIII.2.1 Productmarkt	31
VIII.2.2 Geografische markt	35
VIII.3 Conclusie van de auditeur met betrekking tot de marktafbakening	39
VIII.4 Conclusie van het Mededingingscollege met betrekking tot de marktafbakening	39
IX. Marktaandelen en betrokken markten	40
IX.1 Methodologie van de auditeur	40
IX.1.1 Inleiding	40

IX.1.2 Markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten.....	40
IX.1.3 Markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.....	43
IX.2 Standpunt van het Mededingingscollege over de methodologie.....	47
IX.3 Marktaandelen	48
IX.3.1 Markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten.....	48
IX.3.2 Markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.....	53
IX.4 Conclusie van de auditeur met betrekking tot de betrokken markten	59
IX.5 Conclusie van het Mededingingscollege met betrekking tot de betrokken markten	59
X. Concurrentiële analyse	59
X.1 Inleiding	59
X.1.1 Algemeen	59
X.1.2 Mededingingsrecht in de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken	60
X.1.3 Concurrentieparameters binnen de detailhandelsmarkt	62
X.2 Horizontale effecten	66
X.2.1 Unilaterale effecten.....	66
X.2.2 Gecoördineerde effecten.....	79
X.3 Verticale effecten.....	80
X.3.1 Unilaterale effecten.....	81
X.3.2 Gecoördineerde effecten.....	86
X.4 Markttoetreding.....	86
X.5 Compenserende afnemersmacht.....	86
X.6 Efficiëntiewinsten	87
X.6.1 Standpunt van de aanmeldende partij.....	87
X.6.2 Beoordeling en conclusie van de auditeur	88
X.6.3 Beoordeling en conclusie van het Mededingingscollege	89
X.7 Conclusie van de auditeur met betrekking tot de concurrentiële analyse	89
X.8 Conclusie van het Mededingingscollege met betrekking tot de concurrentiële analyse....	89
XI. Verbintenissen	90
XI.1 Inleiding	90
XI.2 Verbintenis 1: De verbintenis om 4 [VERTROUWELIJK] apotheken in Mechelen te desinvesteren.....	90
XI.2.1 Inleiding	90

XI.2.2 Beoordeling van de auditeur	91
XI.2.3 Markttest	95
XI.2.4 Conclusie van de auditeur	96
XI.2.5 Conclusie van het Mededingingscollege	96
XI.3 Verbintenis 2: De verbintenis tot het permanent sluiten van 2 Multipharma apotheken in Willebroek	96
XI.3.1 Inleiding	96
XI.3.2 Beoordeling van de auditeur	97
XI.3.3 Markttest	100
XI.3.4 Conclusie van de auditeur	100
XI.3.5 Conclusie van het Mededingingscollege	101
XI.4 Conclusie van de auditeur met betrekking tot de verbintenissen	101
XI.5 Conclusie van het Mededingingscollege met betrekking tot de verbintenissen	101
XII. Vertrouwelijkheid	102
XIII. Voorstel tot beslissing	102
XIV. Beslissing	102

I. Procedure

1. Op 6 juni 2024 heeft de aanmeldende partij¹ een eerste ontwerp van aanmelding overgemaakt aan het auditoraat.
2. De auditeur-generaal heeft het onderzoeksteam als volgt samengesteld: Bert Stulens, auditeur bij de Belgische Mededingingsautoriteit (verder “BMA”) belast met de dagelijkse leiding van het onderzoek overeenkomstig artikel IV.27, §2 van het Wetboek Economisch Recht (verder “WER”). Ynske De Neve en Lance De Maeyer, beiden attaché bij de BMA, werden door de auditeur-generaal toegevoegd aan het onderzoeksteam overeenkomstig artikel IV.27, §3 WER. De heren Baptiste Souillard en Jaime Coronado Hinojosa, economisch experts, hebben bijstand verleend aan het onderzoek.
3. Overeenkomstig artikel IV.27, §4 WER heeft de auditeur-generaal Devi Wyns aangewezen als auditeur-adviseur.
4. Tijdens de prenotificatiefase werden bijkomende inlichtingen gevraagd aan de aanmeldende partij. Deze inlichtingen werden in het ontwerp van aanmelding verwerkt.
5. Teneinde het belang en de mogelijke gevolgen van voorliggende concentratie goed te kunnen inschatten, werden met instemming van de aanmeldende partij² tijdens de prenotificatiefase diverse verzoeken om inlichtingen verstuurd.
6. Op 8 november 2024 werd de concentratie aangemeld bij de auditeur-generaal.
7. Op 19 november 2024 heeft de Voorzitter het College samengesteld.
8. Op 9 december 2024 heeft de auditeur in toepassing van artikel IV.63, §2 WER de aanmeldende partijen op de hoogte gebracht dat hij meent dat de concentratie een daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan op significante wijze zou belemmeren.
9. Op 16 december 2024 hebben de aanmeldende partijen verbintenissen aangeboden om een beslissing van toelaatbaarheid te verkrijgen. (Zie bijlage C)
10. Tussen 16 december 2024 en 7 januari 2025 vond een markttest plaats betreffende de aangeboden verbintenissen.
11. De auditeur-adviseur heeft haar advies verleend in toepassing van artikel IV.64, §1 WER.
12. Op 9 januari 2025 werd overeenkomstig art. IV.64, §1 WER het gemotiveerd voorstel van beslissing aan het Mededingingscollege alsook aan de aanmeldende partij overeenkomstig art. IV.64, §3, eerste lid WER overgemaakt.
13. Op 14 januari 2025 werd de samenstelling van het College gewijzigd.
14. Op 22 januari 2025 heeft het Mededingingscollege schriftelijke vragen gesteld aan de aanmeldende partij en het auditoraat. Het schriftelijke antwoord op deze vragen werd door het auditoraat aan het College bezorgd op 23 januari 2025 en door de aanmeldende partij op 24 januari 2025.

¹ Zie paragraaf 21 *infra*.

² Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240611 Mailverkeer waiver en presentatie.

15. Op 24 januari 2025 heeft de aanmeldende partij in toepassing van artikel IV.65§ 1 WER haar schriftelijke opmerkingen ingediend. (“Schriftelijke Opmerkingen”, zie bijlage D bij deze beslissing)

16. Op 27 januari 2025 heeft het Mededingingscollege de aanmeldende partij gehoord in de aanwezigheid van het auditoraat, de auditeur-generaal, de adjunct van de directeur juridische zaken en de plaatsvervangende directeur economische zaken.

II. Juridisch kader

17. Artikel IV.6, §1 WER bepaalt: “Voor de toepassing van dit boek komt een concentratie tot stand ingeval er een duurzame wijziging van zeggenschap voortvloeit uit:

1° (...); of 2° het verkrijgen, door één of meer personen die reeds de zeggenschap over ten minste één onderneming bezitten of door één of meer ondernemingen, van de zeggenschap - door de verwerving van participaties in het kapitaal of de aankoop van vermogensbestanddelen, bij overeenkomst of op elke andere wijze - rechtstreeks of onrechtstreeks, over één of meer andere ondernemingen of delen daarvan.”

18. Artikel IV.7, §1 WER bepaalt: “De bepalingen van dit hoofdstuk zijn slechts van toepassing ingeval de betrokken ondernemingen samen in België een omzet, bepaald volgens de in artikel IV.8 bedoelde criteria, van meer dan 100 miljoen euro bereiken en ten minste twee van de betrokken ondernemingen elk in België een omzet halen van ten minste 40 miljoen euro.”

19. Artikel IV.9, §§1-4 WER bepaalt:

“§ 1. Voor de concentraties die onderworpen zijn aan het toezicht ingesteld bij dit hoofdstuk is een voorafgaande beslissing nodig van de Belgische Mededingingsautoriteit, die vaststelt of zij al of niet toelaatbaar zijn.

§ 2. Bij de in paragraaf 1 bedoelde beslissing wordt rekening gehouden met: 1° de noodzaak een daadwerkelijke mededinging op de markt te handhaven en te ontwikkelen in het licht van met name de structuur van alle betrokken markten en van de bestaande of potentiële mededinging van op of buiten het Belgische grondgebied gevestigde ondernemingen; 2° de positie op de markt van de betrokken ondernemingen, hun economische en financiële macht, de keuzemogelijkheden van leveranciers en afnemers, hun toegang tot voorzieningsbronnen en afzetmarkten, het bestaan van juridische of feitelijke hinderpalen voor de toegang tot de markt, de ontwikkeling van vraag naar en aanbod van de betrokken producten, de belangen van de tussen- en eindverbruikers, alsmede de ontwikkeling van de technische en economische vooruitgang, voor zover deze in het voordeel van de consument is en geen belemmering vormt voor de mededinging.

§ 3. Concentraties die niet tot gevolg hebben dat een daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd, onder andere door het in het leven roepen of versterken van een machtspositie, worden toelaatbaar verklaard.

§ 4. Concentraties die tot gevolg hebben dat een daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd, onder andere door het in het leven roepen of versterken van een machtspositie, worden ontoelaatbaar verklaard.”

20. Artikel IV.66, §§1-2 WER bepaalt:

“§ 1. Het Mededingingscollege stelt bij gemotiveerde beslissing naar gelang het geval vast, dat:

1° de concentratie niet binnen het toepassingsgebied valt van titel 1, hoofdstuk 2, van dit boek;

2° de concentratie binnen het toepassingsgebied valt van titel 1, hoofdstuk 2, van dit boek.

§ 2. Ingeval de concentratie binnen het toepassingsgebied valt van titel 1, hoofdstuk 2, van dit boek, neemt het Mededingingscollege één van de volgende gemotiveerde beslissingen:

1° het beslist dat de concentratie toelaatbaar is. Aan die beslissing kan het voorwaarden en verplichtingen verbinden, die moeten waarborgen dat de betrokken ondernemingen de verbintenissen nakomen die zij hebben aangeboden, teneinde de concentratie toelaatbaar te horen verklaren. Ingeval het Mededingingscollege voorwaarden en verplichtingen in overweging wenst te nemen die niet in het voorstel van beslissing opgenomen zijn, worden de aanmeldende partijen en de auditeur hierover gehoord en beschikken zij over ten minste twee werkdagen, vanaf de mededeling door het Mededingingscollege, om zich hierover schriftelijk uit te spreken;

2° het verklaart de concentratie toelaatbaar ingeval de bij de concentratie betrokken ondernemingen samen niet meer dan 25 % controleren van een voor de transactie relevante markt, ongeacht of het gaat om horizontale dan wel verticale relaties;

3° het stelt vast dat er ernstige twijfels bestaan omtrent de toelaatbaarheid van de concentratie en beslist de procedure van bijkomend onderzoek en beslissing bedoeld in de artikelen IV.67 tot IV.69 in te zetten; deze beslissing is niet vatbaar voor beroep. De motivering van de beslissing van het Mededingingscollege is uitdrukkelijk en afdoende.”

III. Betrokken partijen

III.1 Aanmeldende partij

21. De aanmeldende partij is Multipharma cv (hierna “Multipharma”) met zetel te Marie Curiesquare 30, 1070 Anderlecht en ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer 0866.855.346.³

22. Multipharma Group cv, met zetel te Marie Curiesquare 30, 1070 Anderlecht en ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer 0401.995.516, fungeert als de entiteit die de eigendom in Multipharma consolideert en 100% van het vaste kapitaal bezit.⁴ [VERTROUWELIJK].⁵

III.2 Doelonderneming

23. De doelonderneming is Popelin bv (hierna “Popelin”) met zetel te Antwerpsesteenweg 263, 2800 Mechelen en ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer 1004.967.609.⁶ Popelin werd recent opgericht en verkreeg kort nadien de farmaceutische activiteiten van Goed Farma cv.

24. Goed Farma cv (hierna “Goed Farma”) met zetel te Antwerpsesteenweg 263, 2800 Mechelen en ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer 0400.789.251, maakt deel uit van de commerciële tak van de Christelijke mutualiteit.⁷ Goed Farma is overgegaan tot partiële

³ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 1, pg. 2.

⁴ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 22, pg. 6.

⁵ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 22, pg. 6.

⁶ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 1, pg. 2.

⁷ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 39, pg. 10.

splitsing, zodat Popelin alle rechten en plichten met betrekking tot die farmaceutische activiteiten (met inbegrip van de aandelen in de andere groepsvennootschappen) heeft verworven. De afgesplitste farmaceutische activiteiten omvatten (i) groothandelsactiviteiten met betrekking tot farmaceutische producten; (ii) exploitatie van een netwerk van apotheken in Vlaanderen; en (iii) ondersteunende diensten voor de farmaceutische sector.⁸ De individuele medicatie verpakking (hierna “IMV”) activiteiten van Goed Farma werden niet overgedragen aan Popelin.⁹

III.3 Vertegenwoordigers aanmeldende partij

25. De vertegenwoordigers van de aanmeldende partij zijn:

Kantoor	Eubelius
Namen	Meester Kim Gillade Meester Jan Bocken
Adres	Louizalaan 99 1050 Brussel
E-mail	Kim.Gillade@Eubelius.com Jan.Bocken@Eubelius.com

IV. Aangemelde Concentratie

IV.1 Beschrijving van de concentratie

26. De transactie betreft een concentratie in de zin van artikel IV.6, §1, 2° van het WER, waarbij Multipharma voornemens is alle (100%) van de aandelen over te nemen van de nieuw opgerichte besloten vennootschap Popelin (gezamenlijk “de partijen”).¹⁰

IV.2 Doel van de concentratie

27. De aanmeldende partij geeft aan dat de concentratie een mogelijkheid biedt om de aanwezigheid van coöperatieve apotheken in Vlaanderen te versterken. De combinatie van beide coöperatieve netwerken zal de geografische dekking van het coöperatieve model in België versterken en optimaliseren. De geografische dekking van de twee netwerken is complementair en de integratie betekent voor Multipharma, die op heden voornamelijk actief is in Brussel en Wallonië, de kans om haar aanwezigheid in Vlaanderen uit te breiden, en dan meer bepaald in de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en Limburg, waar haar huidige activiteiten relatief beperkt zijn.¹¹

28. Verder verwacht de aanmeldende partij dat de transactie substantiële synergiën zal opleveren op het vlak van dienstverlening, human resources en de aanbodsketen (inclusief distributie- en bereidingscentra). Deze synergiën zouden een robuustere en meer gestroomlijnde operationele structuur creëren ten voordele van de patiënt.¹²

⁸ De ondersteunende diensten omvatten algemeen management/directie, HR, finance, ICT, tarificatie, marketing, organisatie en ontwikkeling en logistieke diensten die worden uitgevoerd in het kader van de farma activiteiten.

⁹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 6, pg. 3. IMV-centra zijn in wezen verantwoordelijk voor het verwijderen van farmaceutische producten uit hun primaire verpakking en het voorbereiden van individuele zakjes met daarin de medicatie voor een individuele patiënt in bijvoorbeeld een woonzorgcentrum of andere zorginstellingen.

¹⁰ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 2, pg. 2.

¹¹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 27, pg. 7.

¹² Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 28, pg. 7.

IV.3 Onderzoekstermijn

Eerste ontwerp aanmeldingsformulier	6 juni 2024
Aanmelding concentratie	8 november 2024
Aanvang termijn	12 november 2024
20 werkdagen	10 december 2024
25 werkdagen	17 december 2024
35 werkdagen	9 januari 2025
Datum van neerlegging voorstel van beslissing	9 januari 2025
40 werkdagen	16 januari 2025
55 werkdagen	6 februari 2025

IV.4 Drempels

29. De omzetcijfers van de partijen in 2023 zijn als volgt:¹³

	Multipharma	Popelin
Wereldwijde omzet	€517.139.145	[100.000.000 – 150.000.000]
EU-wijde omzet	€517.139.145	[100.000.000 – 150.000.000]
Omzet in België	€517.139.145	[100.000.000 – 150.000.000]

30. Op grond van deze omzetcijfers dient de transactie te worden aangemeld bij de BMA.

IV.5 Conclusie

31. Gelet op de beschrijving van de aangemelde transactie onder sectie IV.1 en de omzetcijfers van de Partijen vermeld in sectie IV.4, stelt het College vast dat de aangemelde transactie een concentratie vormt in de zin van artikel IV.6 § 1, 2° WER die aan de aanmeldingsdrempels van artikel IV.7, §1 WER voldoet.

V. Bewijslast en beoordelingsstandaard

32. Het College dient aangemelde concentraties die binnen het toepassingsgebied vallen van de regels inzake concentratietoezicht van Boek IV van het Wetboek van economisch recht (“WER”), in een eerste fase procedure bij toepassing van artikel IV.66, §2 WER goed te keuren indien voor het College niet is aangetoond dat er ernstige twijfels bestaan over de toelaatbaarheid van een concentratie in de zin van artikel IV.9, §4 WER. De bewijslast betreffende het aantonen van een ernstige twijfel rust op de BMA, en gelet op zijn structuur dus in eerste instantie op het auditoraat.¹⁴ Het College dient een afwijken van het voorstel van de auditeur voldoende te motiveren.¹⁵

33. Indien het Mededingingscollege een beslissing wil nemen zoals bedoeld in artikel IV.66, §2, 3° WER dient het te motiveren dat er sprake is van ernstige twijfels over de toelaatbaarheid van de

¹³ Zie Aanmeldingsformulier, sectie 3.3, pgs. 17-18; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, vraag 9.

¹⁴ Beslissing BMA-2023-C/C-07 van 3 april 2023 in de zaak nr. MEDE-C/C-22/038, Sligro – Metro Cash & Carry (deel College), §25

¹⁵ Zie over de motiveringsvereiste ter zake het arrest van het Marktenhof van 28 februari 2018 in de zaak Euroscop t. BMA, §25

concentratie. Deze twijfel moet gelet op artikel IV.9, §4 WER betrekking hebben op de vraag of de concentratie tot gevolg zal hebben dat de daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd, onder andere door het in het leven roepen of versterken van een machtspositie. Het Mededingingscollege dient daarbij rekening te houden met de factoren vermeld in artikel IV.9, §2 WER.¹⁶

34. Het College oordeelt, op basis van vaste beslissingspraktijk van het Mededingingscollege, dat de ernst van de twijfel beoordeeld moet worden gelet op de waarschijnlijkheid dat negatieve gevolgen zich zullen voordoen, op de ernst van de gevolgen indien zij zich voordoen, en op de waarschijnlijkheid dat die negatieve gevolgen door de concentratie zijn veroorzaakt. De eventuele vaststelling dat negatieve gevolgen niet zijn uitgesloten laat naar het oordeel van het College niet toe om de procedure van bijkomend onderzoek en beslissing bedoeld in de artikelen IV.67 tot IV.69 WER in te zetten. En zeker wanneer de waarschijnlijkheid dat een gevolg zich zou voordoen niet groot is, moet het Mededingingscollege de ernst van de twijfel onvoldoende achten voor het openen van een in de artikelen IV.67 tot 69 WER bedoeld bijkomend onderzoek.¹⁷

35. Indien het College het bestaan van ernstige twijfel over de toelaatbaarheid van een concentratie vaststelt en de partijen verbintenissen aanbieden, komt het toe aan het College, met in achtneming van het voorstel van het auditoraat, te beoordelen of de verbintenissen geschikt zijn om de concentratie toelaatbaar te verklaren. De verbintenissen moeten volledig, effectief en verifieerbaar zijn. Daarmee is bedoeld dat zij de ernstige twijfel omtrent de significante belemmering van de mededinging en dus de mededingingsbezwaren volledig en daadwerkelijk wegnemen, en dat zulks ook nagegaan kan worden. Indien het College oordeelt dat verbintenissen geschikt zijn, verklaart het de aangemelde concentratie toelaatbaar.¹⁸

VI. Activiteiten van partijen

36. De partijen verrichten vergelijkbare activiteiten in de mate dat zij beide actief zijn zowel in de groothandel als de kleinhandel van farmaceutische producten.

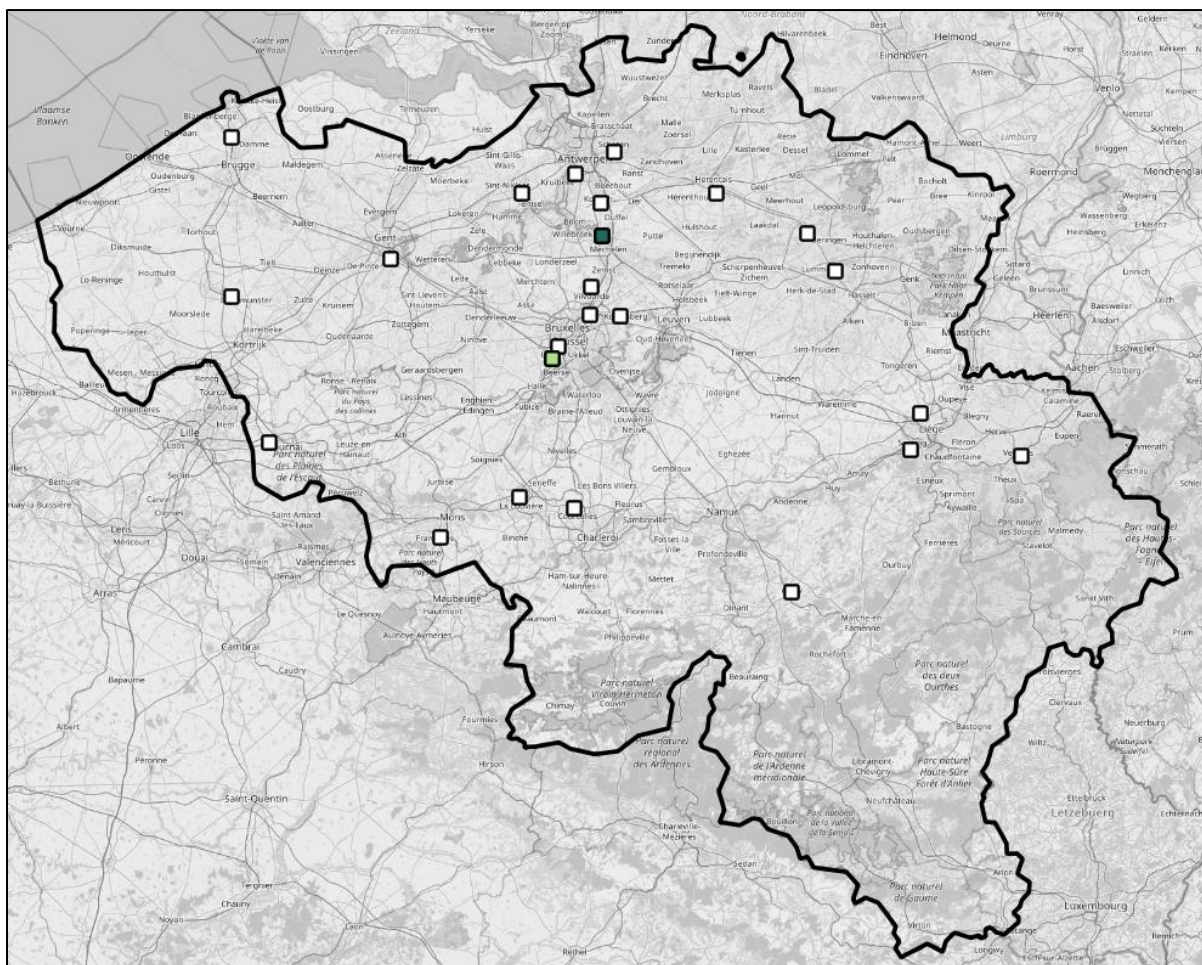
37. Multipharma en Popelin hebben elk één groothandel-distributiecentrum voor farmaceutische producten, respectievelijk in Sint-Pieters-Leeuw en Mechelen. In de map hieronder worden de locaties aangeduid van de groothandel-distributiecentra zowel van Multipharma en Popelin als van de andere “full-line” groothandel-distributiecentra.¹⁹

¹⁶ Beslissing BMA-2013-C/C-03 van 25 oktober 2013 in Zaak nr. MEDE – C/C – 13/0020, De oprichting van het Mediahuis door Corelio NV en Concentra NV, § 672 en 673.

¹⁷ Beslissing BMA-2013-C/C-03 van 25 oktober 2013 in Zaak nr. MEDE – C/C – 13/0020, De oprichting van het Mediahuis door Corelio NV en Concentra NV, § 674; Beslissing BMA-2023-C/C-07 van 3 april 2023 in Zaak nr. MEDE – C/C – 22/038, Sligro – Metro Cash & Carry, §25.

¹⁸ Arrest van het Hof van Beroep te Brussel, 18e kamer van 12 maart 2015, 2013/MR/31, VAB /VAB Rijschool en Rijschool Sanderus / BMA / Koninklijke Belgische Touringclub, punten 74 en 77, met verwijzing naar 9 van de Mededeling van de Europese Commissie over aanvaardbare corrigerende maatregelen (PB C 267/1 van 22.10.2008) waarvan volgens het hof mag aangenomen worden dat zij niet alleen richtinggevend is voor de Commissie maar ook voor de BMA.

¹⁹ Zie sectie VII.2 *infra*.

Bron: Ruimtelijke analyse van de auditeur op basis van FAGG-gegevens en marktkennis van de partijen en hun concurrenten.²⁰

Toelichting: Full-line groothandelaar-verdelers in farmaceutische producten in België. De site van Multipharma is lichtgroen en die van Popelin donkergroen. De witte vierkanten duiden de ligging aan van andere full-line groothandelaar-verdelers in farmaceutische producten in België.

38. De groothandel-distributiecentra van Multipharma en Popelin leveren farmaceutische producten aan apotheken open voor het publiek. Het gaat hierbij zowel om eigen apotheken als om apotheken van derden. In sommige gevallen leveren deze centra eveneens farmaceutische producten aan andere type klanten, zoals ziekenhuisapotheken in het geval van Popelin.

39. Voor Multipharma bedraagt de jaarmzet van de groothandel-distributie van farmaceutische producten ongeveer [VERTROUWELIJK]²¹ terwijl dit voor Popelin ongeveer [VERTROUWELIJK].²² Partijen schatten dat [VERTROUWELIJK].²³

40. Verder dient te worden vermeld dat Multipharma eveneens twee IMV-centra heeft. Het gaat hier om B2B-activiteiten voor patiënten in zorginstellingen door de implementatie van geautomatiseerde en gepersonaliseerde individuele medicatiebereiding.²⁴ Zoals hiervoor vermeld in randnummer 38

²⁰ Cijfers verkregen met de gegevens beschreven in sectie IX.1IX.1.

²¹ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, vraag 12.

²² Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 55, pg. 18.

²³ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 10; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, vragen 8-9; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5.

²⁴ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 21, pg. 6; <https://www.multipharma.be/nl/wie-zijn-we/corporate-identity.html>. Ter herinnering, IMV-centra zijn in wezen verantwoordelijk voor het verwijderen van farmaceutische producten uit hun primaire

werden de IMV activiteiten van Goed niet ondergebracht in Popelin zodat Popelin hierin niet actief is.²⁵

41. Verder exploiteren zowel Multipharma als Popelin een netwerk van apotheken die toegankelijk zijn voor het publiek en waar patiënten toegang krijgen tot farmaceutische zorg, advies, kwaliteitsproducten en -diensten. In België zijn er in totaal 4.955 apotheken geregistreerd waarvan er 4.662 actief zijn en 293 apotheken tijdelijk gesloten zijn. Multipharma is de grootste farmaceutische groep in België met een totaal van 279 geregistreerde apotheken waarvan er 244 actief en 35 tijdelijk gesloten zijn.²⁶ Popelin is de vierde grootste farmaceutische groep in België met een totaal van 92 geregistreerde apotheken waarvan er 88 actief en 4 tijdelijk gesloten zijn. Multipharma en Popelin vertegenwoordigen samen post-transactie minder dan 10% van het totaal aantal apotheken in België.²⁷

42. Multipharma en Popelin zijn geografisch niet op dezelfde manier verspreid over het Belgisch grondgebied.

- a. De apotheken van Multipharma bevinden zich in alle drie de regio's. 146 apotheken bevinden zich in Wallonië, voornamelijk langs de as Bergen – Charleroi – Namen – Luik. 81 apotheken bevinden zich in Vlaanderen en de 52 resterende apotheken bevinden zich in Brussel.
- b. Daartegenover bevinden de apotheken van Popelin zich hoofdzakelijk in Vlaanderen, waar zij 89 apotheken heeft. De overige 3 apotheken zijn gelokaliseerd in Brussel.²⁸ De verdeling van de apotheken van partijen is weergegeven op onderstaande kaart. De lichtgroene bolletjes vertegenwoordigen de apotheken van Multipharma, de donkergroene bolletjes de apotheken van Popelin en de witte bolletjes zijn de andere in België geregistreerde apotheken.

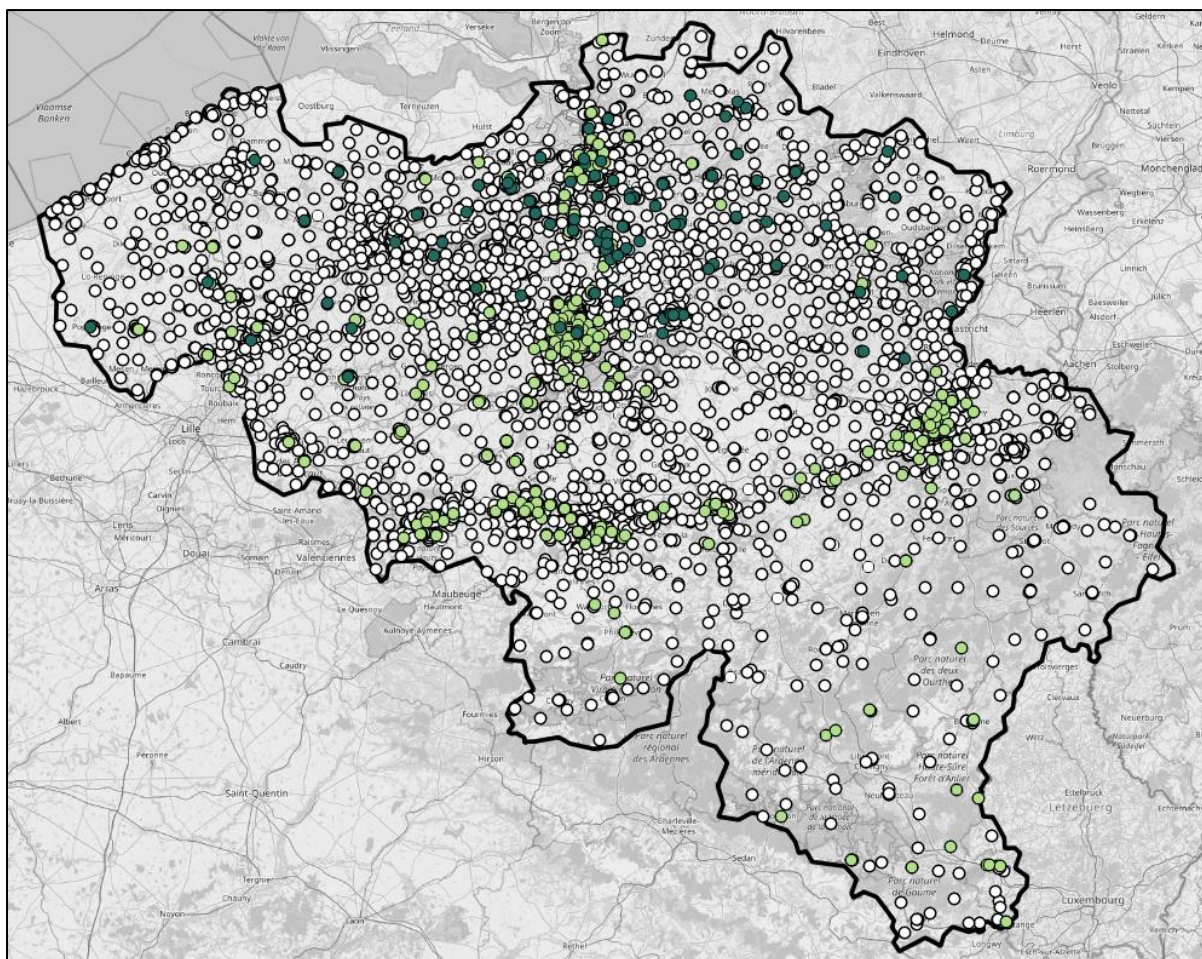
verpakking en het voorbereiden van individuele zakjes met daarin de medicatie voor een individuele patiënt in bijvoorbeeld een woonzorgcentrum of andere zorginstellingen.

²⁵ Voor de volledigheid benadrukt de auditeur dat Popelin geen IMV-centrum heeft daar Popelin een aparte entiteit is van Goed IMV. Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240802 Antwoord VOI 3 Popelin, vraag 1; Aanmeldingsformulier, randnr. 6, pg. 3.

²⁶ Op de website van Multipharma wordt gesproken over 243 apotheken (zie <https://press.multipharma.be/>). De apotheken die in rekening werden gebracht voor de analyse, zijn door Multipharma geïdentificeerd in bijlage 33 bij VOI 3. De lijst, hoofdzakelijk gebaseerd op FAGG-gegevens, is door Multipharma aangepast naar beste kennis van de markt. Volledigheidshalve heeft het auditoraat in deze lijst twee bijkomende apotheken opgenomen die gevestigd zijn in Charleroi (waar Multipharma vergunninghouder is volgens het FAGG) en Luik (waar er een bijkomende apotheek is waarvan Multipharma de uitbater is volgens FAGG). Deze twee toevoegingen hebben geen gevolgen voor de beoordeling, aangezien er in Wallonië geen horizontale overlap is tussen de partijen wat betreft de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

²⁷ Cijfers verkregen met de gegevens beschreven in sectie IX.1.

²⁸ Voor de volledigheid kunnen de apotheken van Popelin worden onderverdeeld in (i) de eigen apotheken van Popelin (89 apotheken); en (ii) de franchises van Popelin (3 apotheken, in Boechout, Nijlen, en Ieper).

Bron: Ruimtelijke analyse van de auditeur op basis van FAGG-gegevens en de marktkennis van partijen.

Toelichting: Geregistreerde apotheken in België, met inbegrip van actieve en tijdelijk gesloten apotheken. De apotheken van MultiPharma zijn lichtgroen en die van Popelin donkergroen. De witte bolletjes representeren andere in België geregistreerde apotheken.

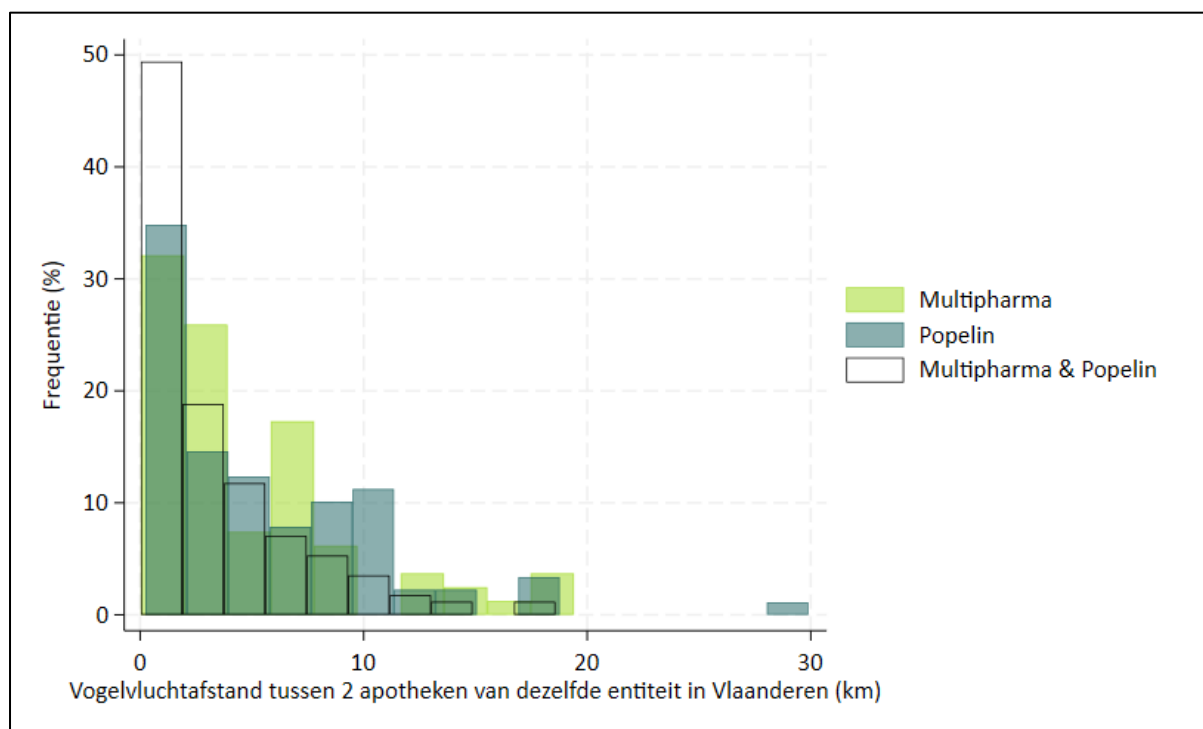
43. Binnen Vlaanderen, waar de overlap tussen de apotheek-activiteiten van de partijen hoofdzakelijk plaatsvindt, zijn de apotheken van MultiPharma en Popelin niet uniform verdeeld. De apotheken van partijen zijn vooral geconcentreerd in de provincie Antwerpen. Ze zijn eveneens te vinden in het oostelijk deel van Oost-Vlaanderen en rond Leuven in Vlaams-Brabant. Hoewel MultiPharma enkele apotheken heeft in West-Vlaanderen en in het Zuiden van Vlaams-Brabant dicht bij de Waalse grens, zijn de apotheken van Popelin in deze gebieden vrij schaars. Omgekeerd heeft Popelin verschillende apotheken in de provincie Limburg, terwijl MultiPharma daar slechts twee apotheken heeft.

44. De geografische nabijheid van de apotheken van de partijen in Vlaanderen wordt verder bevestigd door onderstaande figuur. In die regio bedraagt de vogelvluchtafstand tussen twee apotheken van MultiPharma gemiddeld 4,7 km en de minimumafstand tussen twee apotheken van Popelin gemiddeld 5,6 km. Deze afstanden liggen voor bijna een derde van hun apotheken onder de 2 km.²⁹ Aanmeldende partij geeft aan dat het soms mogelijk is om twee MultiPharma apotheken op loopafstand van elkaar te hebben om zo verschillende soorten klanten te bedienen.³⁰ Wanneer alle

²⁹ Vlaanderen heeft een oppervlakte van ongeveer 13.500 km² en elke partij heeft ongeveer 85 apotheken in Vlaanderen. Dit betekent dat indien de apotheken van de partijen op uniforme wijze in Vlaanderen zouden worden verspreid, de apotheek van elke partij zich op 9 kilometer van elkaar zou bevinden.

³⁰ De aanmeldende partij geeft het voorbeeld van La Hulpe. Enerzijds is de MultiPharma-apotheek op het Marie Pouliplein een "bestemmingsapotheek." Het ligt buiten het centrum en biedt een grote parkeerplaats, met als doel klanten aan te

apotheken van de partijen samengenomen worden, bedraagt de afstand tussen twee apotheken van de partijen in Vlaanderen gemiddeld 3,2 km en deze afstand ligt in ongeveer 50% van de gevallen onder de 2 km.

Bron: Ruimtelijke analyse van de auditeur op basis van FAGG-gegevens en de marktkennis van partijen.

Toelichting: In België geregistreerde apotheken, met inbegrip van actieve en tijdelijk gesloten apotheken. De spreiding in lichtgroen vertegenwoordigt de vogelvluchtafstand tussen twee apotheken van Multipharma in Vlaanderen. De spreiding in donkergroen vertegenwoordigt de vogelvluchtafstand tussen twee apotheken van Popelin in Vlaanderen. De spreiding in zwart-wit vertegenwoordigt de vogelvluchtafstand tussen twee apotheken van de partijen in Vlaanderen.

45. De omzet van de apotheken van de partijen in 2023 wordt geraamd op ongeveer [VERTROUWELIJK] voor Multipharma³¹ en [VERTROUWELIJK] voor Popelin.³² Op landelijk niveau wordt de gemiddelde omzet per apotheek in 2021 geschat op ongeveer 1,2 miljoen euro.³³ De gemiddelde jaaromzet van een Multipharma apotheek wordt geschat op [VERTROUWELIJK] en de gemiddelde jaaromzet van een Popelin apotheek [VERTROUWELIJK].³⁴ De omzet van de partijen kan in drie grote categorieën worden onderverdeeld: (i) verkoop van geneesmiddelen op doktersvoorschrift; (ii) de verkoop van geneesmiddelen zonder doktersvoorschrift (“over-the-counter” of “OTC”); en (iii) de verkoop van parafarmaceutica en verzorgingsproducten. De eerste categorie staat voor ongeveer [VERTROUWELIJK] van hun omzet. De tweede categorie vertegenwoordigt ongeveer [VERTROUWELIJK] van hun omzet, wat betekent dat de derde categorie bijna [VERTROUWELIJK] van hun omzet bevat.³⁵ Deze cijfers zijn vrij vergelijkbaar tussen de twee partijen

trekken die met de auto komen en niet bereid zijn het dorpscentrum in te gaan. De apotheek gelegen te Rue Des Combattants in het centrum van La Hulpe, heeft daarentegen beperktere parkeermogelijkheden. Het doel is om patiënten aan te trekken die eerder te voet of met de fiets komen. Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, vraag 3.

³¹ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, vraag 17. Exclusief btw.

³² Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 55, pgs. 17-18. Exclusief btw.

³³ Zie BDO. (2021). Waardering van de apotheken in België: Hoe kunnen we de waarde en rentabiliteit verenigen?

³⁴ Inschattingen op basis van de totale omzet en het aantal geregistreerde of actieve apotheken.

³⁵ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlagen 15 en 32.

en over elk van hun apotheken. Ze zijn eveneens in overeenstemming met de nationale cijfers, zoals berekend en voorgesteld in verslagen van derden.³⁶

VII. De farmaceutische sector

46. In dit hoofdstuk wordt eerst de distributieketen van de farmaceutische sector nader toegelicht. Daarna volgt een beschrijving van het Belgisch regelgevingskader. Zoals verder zal blijken heeft de gereguleerde aard van deze sector een invloed op zowel de marktdefinities als de concurrentiële analyse.

VII.1 Sectoren

47. De economische sectoren waarop de concentratie volgens aanmeldende partij betrekking heeft (NACE-codes) zijn de volgende:

a. Voor Multipharma:³⁷

- 47.730 – Apotheken;
- 47.299 – Overige detailhandel in voedingsmiddelen in gespecialiseerde winkels, n.e.g.;
- 47.740 – Detailhandel in medische en orthopedische artikelen in gespecialiseerde winkels;
- 47.750 – Detailhandel in cosmetica en toiletartikelen in gespecialiseerde winkels;
- 47.788 – Detailhandel in babyartikelen (algemeen assortiment); en
- 47.910 – Detailhandel via postorderbedrijven of via internet.

b. Voor Popelin:³⁸

- 47.730 – Apotheken;
- 21.201 – Vervaardiging van geneesmiddelen;³⁹
- 21.209 – Vervaardiging van overige farmaceutische producten;⁴⁰ en
- 47.740 – Detailhandel in medische en orthopedische artikelen in gespecialiseerde winkels.

48. Volledigheidshalve blijkt uit het aanmeldingsformulier dat Multipharma en Popelin ook actief zijn in de groothandel-verdeling van (para-)farmaceutische producten:⁴¹

- 46.460 – Groothandel in farmaceutische producten;

³⁶ Zie BDO. (2021). Waardering van de apotheken in België: Hoe kunnen we de waarde en rentabiliteit verenigen?

³⁷ Zie Aanmeldingsformulier, sectie 2.1.6, pgs. 11-12. De aanmeldende partij geeft in voetnoot 5 van de aanmelding aan dat de opgegeven NACEBEL-codes overeenstemmen met het profiel van Multipharma op de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). De auditeur wenst aan te vullen dat de activiteiten van de aanmeldende partij verder gaan dan deze hier opgenomen, met name is zij bijvoorbeeld eveneens actief in de groothandel in farmaceutische producten.

³⁸ Zie Aanmeldingsformulier, sectie 2.2.4, pgs. 13-14. De aanmeldende partij geeft in voetnoot 6 van de aanmelding aan dat de opgegeven NACEBEL-codes overeenstemmen met het profiel van Popelin op de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). De auditeur wenst aan te vullen dat de activiteiten van Popelin verder gaan dan deze hier opgenomen, met name is zij bijvoorbeeld eveneens actief in de groothandel in farmaceutische producten.

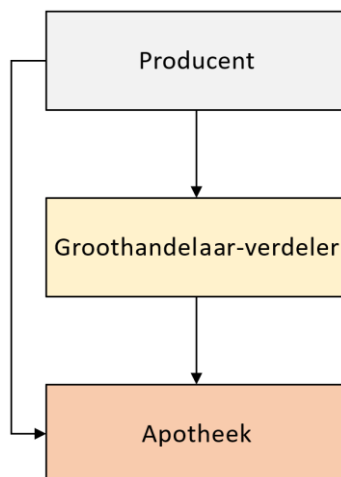
³⁹ Uit het onderzoek is niet gebleken dat Popelin actief is in de productie van geneesmiddelen.

⁴⁰ Zie voetnoot *supra*.

⁴¹ Zie Aanmeldingsformulier, secties 2.1.6 en 2.2.4, pgs. 11-14.

VII.2 Distributieketen

49. De distributieketen van farmaceutische laboratoria naar apotheken kan schematisch als volgt worden weergegeven:⁴²

50. Meer dan 70% van het volume van de producten van farmaceutische bedrijven wordt verdeeld via de groothandelaar-verdeler.⁴³ Dit wordt dan ook de “traditionele distributie” genoemd.

51. Binnen de traditionele distributie wordt een onderscheid gemaakt tussen “full-line” groothandelaar-verdelers en “short-line” verdelers. Dit onderscheid is gebaseerd op het feit dat short-line verdelers een beperktere dienst verlenen, een beperkter gamma hebben en een lagere frequentie van levering hanteren dan full-line groothandelaar-verdelers. De short-line verdelers zijn ook niet aan dezelfde wettelijke verplichtingen gebonden (verplichtingen inzake openbare dienstverlening, artikel 101 van het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik) als full-line groothandelaar-verdelers. Zowel Multipharma als Popelin zijn actief als full-line groothandelaar-verdeler.

52. Groothandelaar-verdelers kunnen ook instaan voor de verkoop en distributie van farmaceutische producten die worden verkocht op basis van voorwaarden onderhandeld door de fabrikanten; in dit geval, spreekt men van “Transfer Orders.”⁴⁴

53. Rechtstreekse verkoop gebeurt wanneer de farmaceutische bedrijven zelf instaan voor de levering van farmaceutische producten vanuit hun eigen magazijnen, met behulp van uitbestede logistieke diensten zoals DHL, PostNL, enz.

⁴² Voor uitgebreide informatie hierover, zie BMA 8 november 2023, beslissing BMA-2023-CC-39, ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV, randnr. 41, pg. 7 e.v.

⁴³ Zie BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL, randnr. 26, pg. 7.

⁴⁴ Transferorders stellen apotheken in staat om rechtstreeks met het farmaceutische bedrijf te onderhandelen (en te profiteren van grotere kortingen op de brutoprijs), zonder dat ze te maken krijgen met de beperkingen van directe verkoop, in het bijzonder die in verband met opslagruimte en het risico op verval omdat de hoeveelheden die in transferorders worden geleverd over het algemeen kleiner zijn. De tussenkomst van de groothandel-verdeler stelt apotheken in staat om te profiteren van frequentere leveringen en dus om hun kosten te verlagen waardoor een beter voorraadbeheer en een betere voorraadrotatie mogelijk zijn. Zie BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL, randnr. 31, pg. 7; BMA 23 oktober 2023, beslissing BMA-2023-I/O-33, Grossistes et produits pharmaceutiques, randnr. 103 e.v., pg. 13.

54. Farmaceutische producten worden vervolgens uiteindelijk gedistribueerd door (i) apotheken die open zijn voor het publiek; (ii) ziekenhuisapotheken; (iii) etc.

VII.3 Regulering van de farmaceutische sector

55. De farmaceutische sector in België is onderworpen aan een wetgevend kader vanwege haar opdracht van algemeen belang. Het wetgevend kader bestaat uit een combinatie van vestigingsregelgeving, prijsregulering voor geneesmiddelen, minimale assortimentsvereisten, kwaliteitswaarborgen en regels omtrent reclamevoering. Dit geldt zowel voor de groothandel als voor de detailhandel.

56. De voornaamste regelgeving wordt hierna voor zowel groot- als kleinhandel bondig samengevat.

VII.3.1 Regulering op groothandelniveau

VII.3.1.a De vergunning voor groothandel in geneesmiddelen

57. Groothandelaar-verdelers kopen medicijnen in, slaan ze op en distribueren ze naar apotheken open voor het publiek enerzijds en apothekers voor intern gebruik in zorginstellingen (b.v. ziekenhuizen) anderzijds, in overeenstemming met de openbare dienstverplichtingen en goede distributiepraktijken. De wettelijke bepalingen met betrekking tot de groothandel in geneesmiddelen zijn voornamelijk opgenomen in de Wet op geneesmiddelen [voor menselijk gebruik] van 25 maart 1964 (hierna “Geneesmiddelenwet”)⁴⁵ en het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik.⁴⁶ De Geneesmiddelenwet bepaalt dat een vergunning van het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (hierna “FAGG”) vereist is voor de groothandel in geneesmiddelen.⁴⁷ Om een dergelijke vergunning te verkrijgen, moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan, waaronder:

- a. de noodzaak om een infrastructuur te hebben die de opslag en distributie van geneesmiddelen garandeert;
- b. het voldoen aan bepaalde leveringsverplichtingen; en
- c. andere vereisten (zoals de verplichting om gekwalificeerd personeel te hebben, etc.).

58. Wat specifiek de groothandelaar-verdelers betreft, definieert de Geneesmiddelenwet hen als *“groothandelaars die belast zijn met openbare dienstverplichtingen met betrekking tot geneesmiddelen voor menselijk en/of diergeneeskundig gebruik.”*⁴⁸ In die zin moeten zij zorgen voor een permanente bevoorrading van geneesmiddelen om aan de behoeften van hun klanten te voldoen.

59. Om een dagelijkse bevoorrading van de regio die zij bedienen te kunnen garanderen, moeten groothandelaar-verdelers over het nodige personeel, verkoop- en distributieafdelingen en transportmiddelen beschikken.⁴⁹ Ze moeten ook *“alle nodige maatregelen nemen”* om een noodlevering van geneesmiddelen te garanderen in gevallen waar dit nodig is.⁵⁰

⁴⁵ Zie wet op de geneesmiddelen [voor menselijk gebruik] van 25 maart 1964, BS 9 juni 1964.

⁴⁶ Zie koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, BS 22 december 2006.

⁴⁷ Zie artikel 12ter wet op de geneesmiddelen [voor menselijk gebruik] van 25 maart 1964, BS 9 juni 1964.

⁴⁸ Zie artikel 1 punt 20 wet op de geneesmiddelen [voor menselijk gebruik] van 25 maart 1964, BS 9 juni 1964.

⁴⁹ Zie artikel 101 punten 1 en 4 van het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, BS 22 december 2006.

⁵⁰ Zie artikel 101 punt 5 van het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, BS 22 december 2006.

60. Wat betreft het voldoen aan leveringsverplichtingen, rust er op groothandelaar-verdelers de verplichting om te leveren aan de personen gemachtigd om geneesmiddelen te verstrekken aan het publiek (o.a. apothekers) wanneer laatstgenoemde een bestelling plaatst bij een bepaalde groothandelaar-verdeler.⁵¹ Een groothandelaar-verdeler kan aldus niet weigeren om aan een bepaalde apotheek te leveren.

61. Tot slot voorziet het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik in verplichtingen om deel te nemen aan een wachtdienst voor de regio die wordt bediend door de groothandelaar-verdeler.⁵²

VII.3.1.b De assortimentsvereisten

62. De groothandelaar-verdelers zijn verplicht om te allen tijde een assortiment geneesmiddelen te garanderen dat in staat is om te voldoen aan de behoeften van een geografisch afgebakend gebied en te zorgen voor de levering van de gevraagde bestellingen binnen een zeer korte termijn in het hele genoemde gebied.⁵³

63. Zo zijn groothandelaar-verdelers verplicht om een permanente voorraad geneesmiddelen aan te houden waarmee zij de regio die zij bedienen dagelijks kunnen bevoorraden. Deze voorraad moet voldoen aan eisen op het gebied van volume en waarde, de voorraad moet namelijk overeenkomen met:

- a. twee derde van het aantal in België in de handel gebrachte geneesmiddelen; en
- b. de gemiddelde maandomzet per geneesmiddel over het voorafgaande jaar.

64. Daarnaast dienen de groothandelaar-verdelers alle nodige schikkingen te treffen om de in de handel gebrachte geneesmiddelen bij hoogdringendheid te kunnen leveren indien zulks vereist is en zo niet, uiterlijk binnen de 24 uur na de bestelling.

VII.3.1.c Prijsregulering⁵⁴

65. Allereerst, om de status “geneesmiddel” te hebben, moet een product zo geregistreerd zijn door het FAGG.⁵⁵

66. Wat prijzen betreft, moet de FOD Economie de prijs van elk geneesmiddel vooraf goedkeuren en de plafonds vaststellen voor alle componenten van de prijs van het betrokken geneesmiddel. Dit omvat de af-fabrieksprijs van het geneesmiddel (exclusief btw), de marges van de groothandelaar en de apotheker en eventuele vergoedingen die door de apotheker worden betaald. De som van al deze prijscomponenten, plus btw, komt overeen met de maximale publieksprijs.⁵⁶

67. De verdelingsmarges voor de groothandelaars zijn verschillend naargelang het gaat over terugbetaalbare of niet-terugbetaalbare geneesmiddelen. Een geneesmiddel is enkel terugbetaalbaar wanneer het is voorgeschreven door een arts en als het is opgenomen in de lijst van terugbetaalbare

⁵¹ Zie artikel 101 van het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, BS 22 december 2006.

⁵² Zie artikel 101 punten 2, 6 en 7 van het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, BS 22 december 2006.

⁵³ Zie artikel 1 punt 19 wet op de geneesmiddelen [voor menselijk gebruik] van 25 maart 1964, BS 9 juni 1964.

⁵⁴ Zie <https://economie.fgov.be/nl/geneesmiddelen-voor-menselijk>.

⁵⁵ Zie <https://economie.fgov.be/nl/geneesmiddelen-voor-menselijk>.

⁵⁶ Zie <https://economie.fgov.be/nl/geneesmiddelen-vrije-verkoop>.

geneesmiddelen die door de relevante overheidsinstantie(s) is opgesteld.⁵⁷ De marges zijn binnen de categorie niet-terugbetaalbare geneesmiddelen nog eens verschillend naargelang het gaat over:

- a. originele geneesmiddelen;
- b. geneesmiddelen geregistreerd op basis van de gepubliceerde wetenschappelijke literatuur of “gekopieerd” geneesmiddel;⁵⁸ of
- c. generieke, hybride generische of generische geneesmiddelen van een referentiegeneesmiddel toegelaten door de Europese Commissie.⁵⁹

68. De marges voor de verdeling van niet-terugbetaalbare geneesmiddelen worden berekend zonder btw. De berekening voor de verdeling via de groothandel gebeurt op de verkoopprijs in het groot. Ze worden als volgt bepaald:

- a. 1e schijf Openbare prijs inclusief btw \leq 25,44 euro: 13,1% van de verkoopprijs zonder btw;
- b. 2e schijf Openbare prijs inclusief btw $>$ 25,44 euro: 2,18 euro per presentatie.

69. De marges voor de verdeling van terugbetaalbare geneesmiddelen, met inbegrip van de terugbetaalbare generieken, hybride generieken en generieken van een door de Europese Commissie toegelaten referentiegeneesmiddel, worden berekend op de af-fabriekverkoopprijs, zonder btw. Ze worden voor de groothandel als volgt bepaald:

- a. 0,38 euro, als de af-fabriekverkoopprijs, zonder btw, van het geneesmiddel lager ligt dan 2,35 euro;
- b. 16,2% van de af-fabriekverkoopprijs, zonder btw, van het geneesmiddel, als deze prijs hoger is dan of gelijk aan 2,35 euro en lager is dan of gelijk aan 13,33 euro;
- c. 2,16 euro + 0,98% van het gedeelte van de af-fabriekverkoopprijs, zonder btw van het geneesmiddel dat meer bedraagt dan 13,33 euro, als deze prijs hoger ligt dan 13,33 euro.

VII.3.2 Regulering op detailhandelniveau (“retail”)

VII.3.2.a De vestigingsregelgeving

70. Wat betreft toegankelijkheid en locatie moet een apotheek in de eerste plaats geregistreerd zijn en beschikken over een licentie toegekend door de minister van Volksgezondheid.

71. De vestigingsregelgeving werd vastgelegd in een koninklijk besluit van 1974 en later vervangen door een nieuw koninklijk besluit van 16 januari 2022.⁶⁰ De doelstelling van deze besluiten is om te hoge concentraties van apotheken te vermijden in bepaalde aantrekkelijke plaatsen en tegelijk een

⁵⁷ Duidelijkheidshalve moet worden opgemerkt dat het onderscheid tussen terugbetaalbare en niet-terugbetaalbare geneesmiddelen enerzijds, en tussen geneesmiddelen op voorschrift en zonder voorschrift anderzijds, vergelijkbaar maar niet identiek is. Niet-terugbetaalbare geneesmiddelen omvatten bijvoorbeeld geneesmiddelen die alleen op doktersvoorschrift verkrijgbaar zijn, maar die niet voorkomen in de door de overheid opgestelde lijst van terugbetaalbare geneesmiddelen. Zie <https://economie.fgov.be/nl/geneesmiddelen-voor-menselijk>.

⁵⁸ Een “gekopieerd” geneesmiddel is een kopie van het origineel, gemaakt met instemming van de fabrikant van het originele geneesmiddel. Om de status van kopie te krijgen, moet de aanvrager zich gedetailleerd beroepen op teksten van de wetenschappelijke literatuur.

⁵⁹ Zie <https://economie.fgov.be/nl/geneesmiddelen-voor-menselijk>.

⁶⁰ Zie koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, BS 20 januari 2022.

evenwichtige spreiding van apotheken over het nationale grondgebied te bereiken, zodat de gehele bevolking voldoende toegang heeft tot farmaceutische zorg, alsook om de veiligheid en kwaliteit van de geneesmiddelenvoorziening aan de bevolking te verhogen.⁶¹ Deze regelgeving voorziet in een persoonlijke, niet-overdraagbare vergunning voor iedere vestigingshandeling (opening, overbrenging, fusie en sluiting) met betrekking tot apotheken. Als gevolg van deze regulering, kunnen Belgische apotheken geen autonome beslissingen maken aangaande de vestigingslocatie.

72. Elke vestigingshandeling met betrekking tot apotheken wordt aldus streng gecontroleerd door de regelgevende instanties, inclusief:

- a. de opening van nieuwe apotheken;
- b. de overdacht van apotheken (d.w.z. de verplaatsing van een apotheek);
- c. de fusie van apotheken waarbij één apotheek open blijft en de andere(n) definitief sluit(en);
en
- d. de sluiting van apotheken: dit kan permanent zijn of tijdelijk.
- e. De voorwaarden om tot bovenstaande vestigingshandelingen over te gaan, kunnen als volgt worden samengevat:

	Opening (art. 8 Vestigingsbesluit) (cumulatieve voorwaarden)	Fusie (art. 9 Vestigingsbesluit) (cumulatieve voorwaarden)	Overbrenging (art. 10 Vestigingsbesluit) (alternatieve voorwaarden)
Aantal	Aantal apotheken in gemeente van opening zal niet hoger liggen dan het quotiënt van bevolkingscijfer gemeente gedeeld door 5.000.	Aantal apotheken in gemeente(n) van sluiting zal niet lager liggen dan het quotiënt van bevolkingscijfer gemeente gedeeld door 5.000.	Aantal apotheken in gemeente van opening zal niet hoger liggen dan het quotiënt van bevolkingscijfer gemeente gedeeld door 5.000.
Afstand⁶²	Geplande apotheek moet ten minste de behoefte van 2.500, 2.000 of 1.500 inwoners dekken, als de dichtst bijgelegen apotheek zich respectievelijk op minstens 1000, 3000 of 5000 meter bevindt.	Te sluiten apothe(e)k(en) dekt niet de behoefte van 2500, 2000 of 1500 inwoners, als de dichtst bijgelegen apotheek zich respectievelijk op minstens 1.000, 3.000 of 5.000 meter bevindt.	Geplande apotheek moet ten minste de behoefte van 2.500, 2.000 of 1.500 inwoners dekken, als de dichtst bijgelegen apotheek zich respectievelijk op minstens 1.000, 3.000 of 5.000 meter bevindt.
Nabijheid		Apotheken moeten in dezelfde of een aangrenzende gemeente gevestigd zijn.	Overbrenging naar een plaats in de onmiddellijke nabijheid van de over te brengen apotheek. ⁶³

⁶¹ Zie verslag aan de Koning koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, *BS* 20 januari 2022.

⁶² Dit is de zogenaamde "methode van de halve afstanden" en wordt gebruikt om de invloedssfeer van een apotheek te berekenen. Bij deze methode wordt gekeken naar de dichtstbijzijnde apotheek van elk pand in de buurt, waarbij wordt gemeten "via de weg" (niet in vogelvlucht). De panden die dicht bij een andere apotheek liggen vallen niet binnen de invloedssfeer.

⁶³ Dit is het geval als de overbrenging gebeurt binnen een straal van 100 meter of binnen de zone afgebakend door de polygoon die gecreëerd wordt door de 25% markeringen te verbinden van de afstanden van de rechten tussen de respectievelijke omringende apotheken en de geplande vestiging. Zie artikel 1, 10° zoals toegelicht en geïllustreerd in bijlage 1 bij koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, *BS* 20 januari 2022.

	Opening (art. 8 Vestigingsbesluit) (cumulatieve voorwaarden)	Fusie (art. 9 Vestigingsbesluit) (cumulatieve voorwaarden)	Overbrenging (art. 10 Vestigingsbesluit) (alternatieve voorwaarden)
Overbrenging			Uitbatingsvergunningen voor twee apotheken, waarvan één wordt overgebracht en de andere gesloten. ⁶⁴

73. Daarnaast kan voor de opening of de overbrenging van een apotheek ook een vestigingsvergunning worden toegekend aan één apotheek, in een gemeente waar zich nog geen apotheek bevindt.⁶⁵

74. Voor het sluiten van een apotheek moet een onderscheid worden gemaakt tussen een tijdelijke sluiting en een definitieve sluiting.

75. Een tijdelijke sluiting van de apotheek, wat de aanleiding hiertoe ook mag zijn, moet niet aangemeld worden bij het FAGG wanneer zij minder dan 60 dagen duurt. Omgekeerd vereist het (tijdelijk) sluiten van een apotheek voor meer dan 60 dagen steeds een sluitingsvergunning. Het tijdelijk sluiten van een apotheek voor meer dan 60 dagen met behoud van de uitbatingsvergunning kan maar tot één jaar op voorwaarde dat de regelmatige geneesmiddelenvoorziening niet in het gedrang komt. Bij dwingende redenen kan dit maximaal tweemaal verlengd worden. De tijdelijke sluiting van een apotheek is echter beperkt tot een absoluut maximum van drie jaar. Hierna moet de apotheek terug open.

76. Bij een definitieve sluiting heft de minister of zijn afgevaardigde de uitbatingsvergunning eenvoudigweg op.

77. Verder dient te worden vermeld dat er tot 8 december 2029^{66,67,68} een moratorium geldt op vergunningen voor nieuwe apotheken. De wetgever kondigde een dergelijk moratorium af omdat hij meent dat België, in vergelijking met andere Europese landen, een te hoog aantal apotheken telt per capita. Dit kenmerk van de Belgische apotheken wordt in de tabel hierna geïllustreerd. In België waren er in 2021 gemiddeld 41 apotheken per 100.000 inwoners terwijl dit voor hetzelfde jaar op OESO28

⁶⁴ Deze mogelijkheid is bovendien onderworpen aan de volgende cumulatieve voorwaarden: de vergunde coördinaten van de apotheek op de geplande vestigingsplaats bevinden zich binnen een straal van 3.000 meter ten opzichte van de vergunde coördinaten van één van de twee apotheken die onderdeel uitmaken van de aanvraag; de vergunde coördinaten van de apotheek van de geplande vestigingsplaats bevinden zich buiten een straal van 100, 500 of 1.000 meter van de vergunde coördinaten van andere apotheken al naargelang het bevolkingscijfer van de gemeente van de nieuwe vestigingsplaats respectievelijk meer dan 30.000 inwoners, 7.500 tot 30.000 inwoners of minder dan 7500 inwoners bedraagt; en ten gevolge van de overbrenging zal het aantal apotheken niet onder 1 zakken in de betrokken gemeente(n).

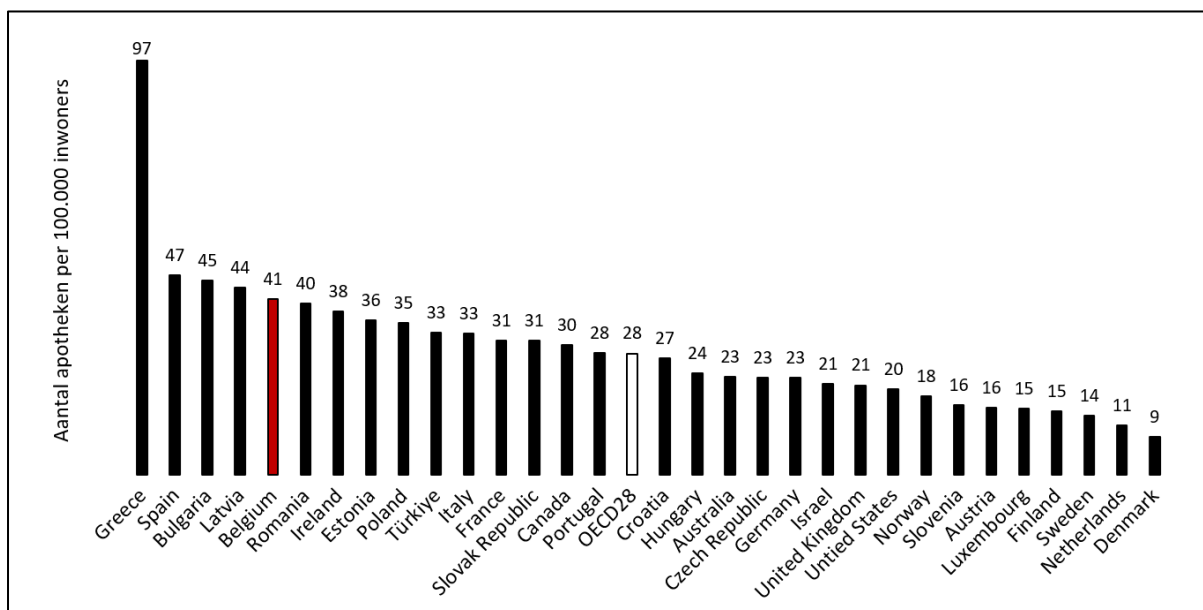
⁶⁵Zie artikel 8, §2 en artikel 10, §1, 1° koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, *BS* 20 januari 2022.

⁶⁶ Zie artikel 44 van het koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, *BS* 20 januari 2022.

⁶⁷ Zie <https://news.belgium.be/nl/verlenging-van-het-moratorium-op-de-vestiging-van-nieuwe-apotheken> (laatst geraadpleegd 4 juni 2024).

⁶⁸ Zie koninklijk besluit van 19 juli 2024 houdende verlenging van het moratorium op de vestiging van nieuwe apotheken, *BS* 8 augustus 2024.

niveau slechts 28 apotheken op 100.000 inwoners bedroeg ofwel 32% lager. Verder was de densiteit van apotheken slechts in vier landen hoger, namelijk Griekenland, Spanje, Bulgarije en Letland.

Bron: Analyse van de auditeur gebaseerd op gegevens van OECD.⁶⁹

Toelichting: Aantal apotheken per 100.000 inwoners in 2021 (of het dichtstbijzijnde jaar).

78. In deze context argumenteert de wetgever dat het overaanbod de economische levensvatbaarheid van apotheken kan aantasten en dus ook de kwaliteit van hun dienstverlening. Door de gemiddelde omzet van apotheken te verlagen, maakt het overaanbod het voor apotheken (met een lage omzet) steeds moeilijker om te voldoen aan de hoge kwaliteitsnormen voor farmaceutische zorg,⁷⁰ omdat ze mogelijk niet genoeg middelen hebben om voldoende te investeren in materialen, grondstoffen, kwaliteitssystemen en opleiding van hun personeel.⁷¹

79. Verder wil de wetgever, gezien “het aanzienlijk aantal apotheken in ons land”, apotheken aanzetten tot fusies.⁷² Het Vestigingsbesluit voorziet daarom in het kader van een fusie tussen twee apotheken dat de fusie-apotheek gedurende 10 jaar geniet van een beschermingsperimeter waarvan de grootte afhankelijk is van het inwonersaantal per gemeente.⁷³ Met hetzelfde doel voor ogen staat het Vestigingsbesluit toe dat een bestaande apotheek wordt overgebracht naar een andere locatie indien deze tegelijkertijd wordt samengevoegd met een andere bestaande apotheek. In dergelijk geval

⁶⁹ Data geraadpleegd op 14 oktober 2024, zie <https://stat.link/2vkuc7>; zie ook <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/7a7afb35-en.pdf?expires=1728912809&id=id&accname=ocid45122941&checksum=654C47AEB06312A476ECE95F1CEFD12A#page=201.05>.

⁷⁰ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende Partij, 20241108 Formele aanmelding, bijlage 9.

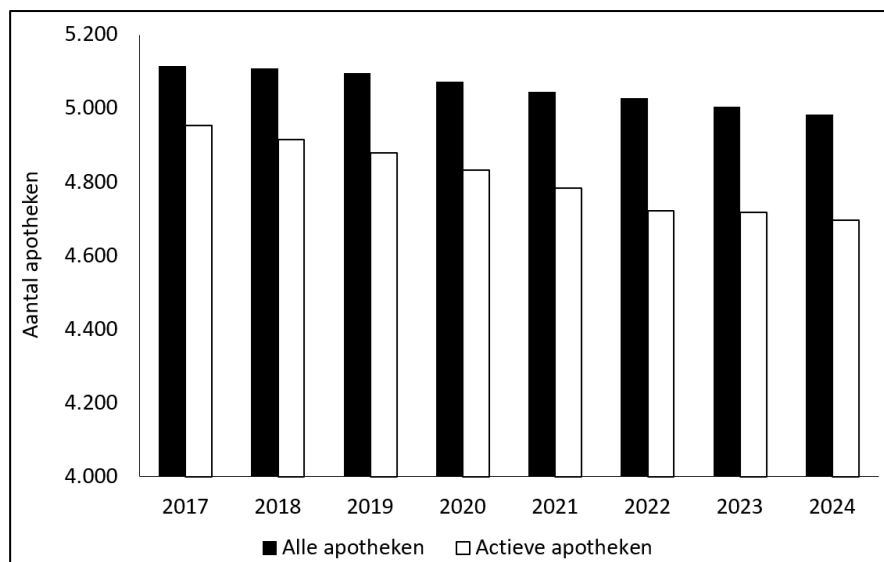
⁷¹ Zie koninklijk besluit van 5 december 2019 tot wijziging van artikel 1bis van het koninklijk besluit van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken, BS 6 december 2019; Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vragen 6-7.

⁷² Zie verslag aan de Koning koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, BS 20 januari 2022.

⁷³ Zie artikel 9 van het koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, BS 20 januari 2022.

kan de overbrenging plaatsvinden binnen een ruime straal van 3 km berekend vanaf een van de twee bestaande apotheken. Het voordeel van dit soort overbrenging is dat de apotheek geniet van een beschermingsperimeter van 1,50 km gedurende een periode van twee jaar.

80. Er zijn in België 4.955⁷⁴ apotheken geregistreerd. Het totaal aantal apotheken in België is in de loop der tijd gestaag gedaald als gevolg van dit beleid, zoals geïllustreerd in onderstaande figuur.

Bron: Analyse van de auditeur gebaseerd op gegevens van het FAGG.⁷⁵

Toelichting: Het totale aantal geregistreerde apotheken in 2018 dat door het FAGG is verstrekt maakt geen onderscheid tussen actieve en tijdelijk gesloten apotheken. Het aantal actieve apotheken in 2018 wordt dus geëxtrapoleerd door het onderzoeksteam op basis van het middelpunt tussen de waarden van 2017 en 2019. Het gebruik van alternatieve extrapolatietechnieken heeft geen materieel effect op deze grafiek.

VII.3.2.b Prijsregulering

81. De prijszetting voor geneesmiddelen is ook op detailhandelniveau sterk gereguleerd op nationaal niveau. De minister van Economie moet de prijs van elk geneesmiddel goedkeuren en legt maxima op voor elk prijscomponent:

- a. de af-fabrieksprijs van het geneesmiddel (exclusief btw);
- b. de marges van de groothandelaar en apotheeker; en
- c. de eventuele honoraria van de apotheeker.⁷⁶

82. De som van deze prijscomponenten, vermeerderd met de btw, vormen de maximale publieksprijs.

83. Verder dient er ook een onderscheid te worden gemaakt tussen terugbetaalbare en niet-terugbetaalbare geneesmiddelen.⁷⁷ Voor terugbetaalbare geneesmiddelen geldt immers dat de fabrikant het product zal moeten commercialiseren tegen de prijs die gelijk is aan de vergoedingsbasis vastgelegd door de minister van Sociale Zaken. Bovendien mogen apothekers geen kortingen geven

⁷⁴ Figuur gebaseerd op de data beschreven in sectie IX.1.

⁷⁵ Data bezorgd aan het onderzoeksteam door het FAGG op 8 oktober 2024. Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, B. FAGG, 20241008 Antwoord Bijkomende vragen.

⁷⁶ Zie <https://economie.fgov.be/nl/geneesmiddelen-voor-menselijk>.

⁷⁷ Een geneesmiddel is maar terugbetaalbaar als het werd voorgeschreven door een dokter en is opgenomen in de lijst van de vergoedbare farmaceutische specialiteiten opgesteld door de minister van Sociale Zaken. OTC-geneesmiddelen behoren dus – per definitie – tot de categorie van de niet-terug-betaalbare geneesmiddelen.

op terugbetaalbare geneesmiddelen.⁷⁸ Niet-terugbetaalbare geneesmiddelen zijn geneesmiddelen die door een geneesheer zijn voorgeschreven en waarvoor de farmaceutische onderneming de terugbetaling door het RIZIV niet vraagt. Ook voor deze geneesmiddelen zal de minister de maximumdistributiemarges van de groothandelaar en de apotheker en de maximumpublieksprijs inclusief btw (6%) bepalen welke niet mogen overschreden worden. Zij kunnen wel lagere prijzen toepassen.

84. De marges voor de verdeling van niet-terugbetaalbare geneesmiddelen worden berekend zonder btw. De berekening voor de verdeling via de apotheek gebeurt op de verkoopprijs van de apotheker. Ze worden als volgt bepaald:

- a. 1e schijf Openbare prijs inclusief btw \leq 25,44 euro: 31% van de verkoopprijs zonder btw;
- b. 2e schijf Openbare prijs inclusief btw $>$ 25,44 euro: 7,44 euro per presentatie.

85. De marges voor de verdeling van terugbetaalbare geneesmiddelen, met inbegrip van de terugbetaalbare generieken, hybride generieken en generieken van een door de Europese Commissie toegelaten referentiegeneesmiddel, worden berekend op de af-fabriekverkoopprijs, zonder btw. Ze worden voor de detailhandel als volgt bepaald:

- a. 7,18% van de af-fabriekverkoopprijs, zonder btw, van het geneesmiddel als deze prijs lager is dan of gelijk aan 60 euro;
- b. 4,308 euro + 2,37% van het gedeelte van de af-fabriekverkoopprijs van het geneesmiddel, zonder btw, dat meer bedraagt dan 60 euro, als deze prijs hoger is dan of gelijk aan 60 euro.⁷⁹

86. Voor parafarmaceutische producten geldt geen prijsreglementering en kunnen de groothandelaars en apotheken vrij hun prijzen bepalen. Deze producten kunnen ook elders dan in apotheken worden verkocht. In beginsel kunnen apotheken, maar ook parafarmacieën, onlineverkopers, supermarkten en andere verkopers van parafarmaceutica en verzorgingsproducten aanbevelingen van hun leveranciers al dan niet in overweging nemen en/of een marge aan de aankooprijs toevoegen. Belangrijk is dat promoties en kortingen vrijer kunnen worden toegekend aan deze groep producten.

VII.3.2.c Minimale assortimentsvereisten

87. Er gelden voor een apotheker eveneens minimale assortimentsvereisten die werden vastgesteld in het koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers. Bijlage 2 bij dit koninklijk besluit schrijft een vast assortiment aan geneesmiddelen voor dat op elk moment beschikbaar moet zijn.⁸⁰ Daarnaast moet elk product dat door een patiënt in de apotheek wordt besteld, uiterlijk de volgende dag af te halen zijn. Wat betreft het assortiment van parafarmaceutica en verzorgingsproducten kan dit variëren tussen apotheken en andere verkopers, waaronder online apotheken, parafarmacieën, supermarkten, webshops, drogisterijen, etc.

⁷⁸ Daarnaast gelden ook nog afzonderlijke regels over de prijszetting met betrekking tot magistrale bereidingen. Een magistrale bereiding is een geneesmiddel dat door de apotheker is bereid en afgeleverd op basis van het voorschrift van een arts. Zie bijvoorbeeld <https://www.riziv.fgov.be/nl/thema-s/verzorging-kosten-en-terugbetaling/wat-het-ziekenfonds-terugbetaalt/geneesmiddelen/geneesmiddel-terugbetalen/magistrale-bereidingen>.

⁷⁹ Zie <https://economie.fgov.be/nl/geneesmiddelen-voor-menselijk>.

⁸⁰ Zie koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers, BS 30 januari 2009, bijlage 2.

VII.3.2.d Kwaliteitswaarborgen

88. Ook de dienstverlening en daaraan gekoppelde kwaliteit van de dienstverlening door de apotheker is sterk gereguleerd. Tegenover het wettelijk monopolie van de apotheker voor de artsensjebereidkunde,⁸¹ staat de wettelijk omschreven taak van de apotheker. De apotheker moet enerzijds geneesmiddelen en magistrale bereidingen “ter hande” stellen en anderzijds farmaceutische zorg aanbieden.⁸² De farmaceutische zorg door een apotheker omvat de verantwoorde aflevering van geneesmiddelen (met en zonder voorschrift), met het oog op, in overleg met andere zorgverstrekkers en patiënten, het bereiken van algemene gezondheidsdoelstellingen zoals het voorkomen, identificeren en oplossen van problemen verbonden aan het geneesmiddelengebruik. De farmaceutische zorg is erop gericht om op een continue wijze het gebruik van geneesmiddelen te verbeteren evenals de levenskwaliteit van patiënten te optimaliseren.⁸³ De apotheker dient bij de uitoefening van de hem/haar toevertrouwde taak de verplichtingen na te leven vervat in het koninklijk besluit Onderrichtingen voor apothekers, alsook een reeks van principes en richtsnoeren van goede farmaceutische praktijken te respecteren die opgesomd staan in bijlage 1 bij dat koninklijk besluit (“Gids voor de Goede Officinale Farmaceutische Praktijk”).⁸⁴ Zo dient het verloop van de farmaceutische basiszorg verleend door de apotheker, de volgende vijf stappen te bevatten: (i) onthaal en administratieve controle; (ii) validatie van de vraag; (iii) verstrekking informatie en advies;⁸⁵ (iv) registratie en (vi) medicatiebegeleiding.

89. Teneinde de kwaliteit van de farmaceutische zorg te verzekeren dient de apotheker tijdens de openingsuren met “voldoende getale” te zijn.⁸⁶ Wat de openingsuren betreft, zijn er eveneens enkele regels, al zijn deze in de loop der tijd versoepeld. Tegenwoordig zijn apotheken over het algemeen open van 8.00 tot 18.00 uur, waarna de wachtdienst het overneemt, zonder onderbreking rond het middaguur en met enkele openingstijden in het weekend.⁸⁷

⁸¹ Zie artikel 6 Gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, *BS* 18 juni 2015.

⁸² Zie artikel 5/1 en 7 Gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, *BS* 18 juni 2015.

⁸³ Zie artikel 7 Gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, *BS* 18 juni 2015.

⁸⁴ Zie Gids voor de goede officinale farmaceutische praktijk, bijlage 1 bij koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers, *BS* 20 januari 2009. Zie ook <https://www.fagg-afmps.be/sites/default/files/downloads/AR-KB-2009-01-21-gids-BPO.pdf>.

⁸⁵ Onder deze stap somt de Gids een aantal informatie- en adviesverplichtingen op die rusten op de apotheker, onder meer (a) de aflevering van geneesmiddelen en andere gezondheids- en verzorgingsproducten gaat gepaard met informatie en gericht advies opdat ze op rationele wijze gebruikt zouden worden, (b) naast een duidelijke en eenduidige etikettering van het geneesmiddel geeft de apotheker advies en informeert deze de patiënt over hoe hij de geneesmiddelen op een veilige en doeltreffende manier dient te gebruiken om tot het beste therapeutische resultaat te komen, en (c) de apotheker informeert de patiënten over eventuele voorzorgsmaatregelen die ze bij het gebruik van de verstrekte geneesmiddelen in acht moeten nemen en waarschuwt hen voor eventuele bijwerkingen. Zie Hoofding 7.1.III koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers, *BS* 20 januari 2009.

⁸⁶ Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>. De verdeling tussen apothekers en assistenten is eveneens gereguleerd: er mogen niet meer dan drie assistenten per apotheker in de apotheek zijn.

⁸⁷ Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>; en de preliminaire opmerkingen van de aanmeldende partij ten gevolge van de State of Play meeting van 4 september 2024; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240927 Preliminaire opmerkingen state-of-play AP.

90. Daarnaast moeten apothekers zich blijvend onderrichten.⁸⁸ De regels omtrent de permanente vorming liggen besloten in het koninklijk besluit Permanente vorming voor officina-apothekers.⁸⁹

91. Iedere apotheker die de artsnijbereidkunde in België wenst uit te oefenen moet bovendien op de lijst van de Orde der Apothekers^{90,91} zijn ingeschreven en is bijgevolg onderworpen aan diens deontologie.⁹² De deontologische regels zijn grotendeels opgenomen in de Code Van Farmaceutische Plichtenleer⁹³ dat weliswaar niet bindend is bij koninklijk besluit, maar niettemin tot doel heeft het gedrag van apothekers nauw te sturen. De regulering heeft eveneens betrekking op de kwaliteit van de lokalen, installaties en IT-apparatuur van apotheken (onderhoud, regelmatige controles, etc.).⁹⁴

VII.3.2.e Reclamevoering

92. Tenslotte is ook de reclamevoering door apothekers onderhevig aan zowel strenge wettelijke als deontologische regels. Deel 13 van de Code van Farmaceutische Plichtenleer is in dit verband van bijzonder belang en somt de voorwaarden op waaronder publiciteit kan worden verboden.⁹⁵ De Wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg is wat betreft reclamevoering in het bijzonder van belang.⁹⁶ Artikel 31 van deze wet bepaalt bijvoorbeeld dat de ronseling door apothekers van patiënten verboden is.

VIII. Marktafbakening

93. Marktafbakening is een instrument gebruikt om de krijtlijnen van de mededinging tussen ondernemingen te onderkennen en te definiëren. De voornaamste doelstelling van marktafbakening is het systematisch vaststellen van de daadwerkelijke en directe concurrentiedruk waarmee de betrokken ondernemingen worden geconfronteerd wanneer die bepaalde producten of diensten in een bepaald gebied aanbieden.

94. Dankzij marktafbakening wordt in beeld gebracht wie de relevante concurrenten zijn van de betrokken onderneming(en) wanneer zij die producten aanbiedt (aanbieden), en ook wie de relevante afnemers zijn. Alleen producten die daadwerkelijke en directe concurrentiedruk uitoefenen binnen

⁸⁸ Zie artikel 7, lid 3 Gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, *BS* 18 juni 2015.

⁸⁹ Zie koninklijk besluit van 8 juli 2014 betreffende de permanente vorming van de apothekers van de voor het publiek opengestelde officina's, *BS* 31 juli 2014.

⁹⁰ De Orde van Apothekers wordt georganiseerd naar de regels omsloten in het koninklijk besluit van 10 november 1967 betreffende de Orde der Apothekers, *BS* 14 november 1967 en in het koninklijk besluit van 29 mei 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der Apothekers, *BS* 4 juli 1970.

⁹¹ Zie artikel 2 van het koninklijk besluit van 10 november 1967 betreffende de Orde der Apothekers, *BS* 14 november 1967.

⁹² Zie artikel 2 van het koninklijk besluit van 10 november 1967 betreffende de Orde der Apothekers, *BS* 14 november 1967.

⁹³ Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>. De Code Van Farmaceutische Plichtenleer bestaat voornamelijk uit twee delen: de essentiële regels van het beroep en de bijzondere verantwoordelijkheden van de apotheker. Het eerste deel bestaat uit 16 artikelen en herinnert aan de principes van de functie van de apotheker, zoals collegialiteit, broederschap, waardigheid, eer, eerlijkheid en het belang van de volksgezondheid. Het tweede deel bestaat uit meer dan 100 artikelen die de preciezere regels bevatten met betrekking tot het gedrag van de apotheker ten opzichte van de patiënten, de continuïteit van de zorg, de distributie van geneesmiddelen, de relatie met andere apothekers, de relatie tussen de apotheker en de apotheek, informatie en reclame, het gebruik van internet door de apotheker, handelspraktijken, etc.

⁹⁴ Zie Gids voor de goede officinale farmaceutische praktijk, bijlage 1 bij koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers, *BS* 20 januari 2009 secties F2 en F3. Zie ook <https://www.fagg-afmps.be/sites/default/files/downloads/AR-KB-2009-01-21-gids-BPO.pdf>.

⁹⁵ Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>.

⁹⁶ Zie wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg, *BS* 15 mei 2019.

het relevante tijdsbestek maken deel uit van dezelfde relevante markt als die van de betrokken onderneming(en); andere minder doeltreffende, of louter potentiële, concurrentiedruk wordt in aanmerking genomen als onderdeel van de concurrentiële analyse.⁹⁷

VIII.1 Groothandel-verdeling van farmaceutische producten

VIII.1.1 Productmarkt

VIII.1.1.a Beslissingspraktijk

95. Farmaceutische groothandel bestaat uit het leveren van farmaceutische producten aan professionele klanten zoals ziekenhuizen en apothekers, die dan op hun beurt deze producten verder gebruiken, dan wel rechtstreeks verkopen aan de eindconsument.⁹⁸

96. Deze producten omvatten het totale gamma van medicijnen zoals dat dagelijks moet worden geleverd door de groothandelaars. Bijgevolg gaat het om geneesmiddelen op doktersvoorschrift, vrij verkrijgbare geneesmiddelen (zogenaamde “OTC” geneesmiddelen), producten die een bijzondere opslag en behandeling vereisen, alsook andere parafarmaceutische producten.

97. In haar beslissingspraktijk heeft de BMA steeds een afzonderlijke markt weerhouden voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten.

98. De Raad voor de Mededinging oordeelde hierover als volgt: *“Het verschil in aanbod van farmaceutische producten en in het aantal leveringen onderscheidt de groothandelaar-verdelers (“full-line”) van (onder meer) “short-line” groothandelaars. Voor apothekers vormen deze laatste geen volwaardig alternatief voor de groothandelaar-verdelers (“full-line”) die hen een volledig gamma aan farmaceutische producten aanbieden en meermaals per dag leveren.”*⁹⁹

99. Ook het Mededingingscollege spreekt zich in dezelfde zin uit: *“le Collège de la concurrence a retenu comme définition du marché la distribution en gros full-line de produits pharmaceutiques.”*¹⁰⁰

100. Deze marktdefinitie werd door het Mededingingscollege recent opnieuw bevestigd in de zaak ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV.¹⁰¹

101. De *Europese Commissie* (hierna “de Commissie”) weerhoudt eveneens een afzonderlijke markt voor de full-line groothandel in farmaceutische producten.¹⁰² Met betrekking tot de substitueerbaarheid tussen full-line en short-line groothandel, is de Commissie van oordeel dat vanuit de vraagzijde enkel full-line groothandelaars kunnen voldoen aan de noden van apothekers mede gelet op het wettelijk kader dat apothekers ertoe verplicht op korte termijn toegang te hebben tot een groot aantal producten.¹⁰³ Daarenboven acht de Commissie een opdeling tussen directe levering van producenten enerzijds en full-line farmaceutische groothandel en verdeling evenzeer niet

⁹⁷ Zie Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van het mededingingsrecht van de Unie, P.E.U., 8 februari 2024, randnr. 6.

⁹⁸ Zie BMA 8 december 2008, beslissing 2008-C/C-65, Febelco CVBA / Mauroy Ets.NV, randnr. 16, pg. 2.

⁹⁹ Zie BMA 8 december 2008, beslissing 2008-C/C-65, Febelco CVBA / Mauroy Ets.NV, randnr. 21, pg. 3.

¹⁰⁰ Vrije vertaling: *“Het Mededingingscollege heeft als marktdefinitie de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten aangenomen.”* Zie BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL, randnr. 91, pg. 15.

¹⁰¹ Zie BMA 8 november 2023, beslissing BMA-2023-CC-39, ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV, randnr. 34, pg. 82.

¹⁰² Zie EC 17 augustus 2020, nr. M.9711, Alliance Healthcare Deutschland / Gehe Pharma Handel, randnr. 7.

¹⁰³ Zie EC 17 augustus 2020, nr. M.9711, Alliance Healthcare Deutschland / Gehe Pharma Handel, randnr. 16.

wenselijk, gelet op onder meer de beperkte opslag ruimte van apotheken en de nood voor korte termijn leveringen.¹⁰⁴

VIII.1.1.b Standpunt van de aanmeldende partij

102. De aanmeldende partij sluit zich aan bij de geldende Belgische en Europese beslissingspraktijk en bevestigt het onderscheid tussen full-line en short-line groothandelaars, des te meer in het licht van het Belgische wetgevend kader. Dit omvat namelijk een specifiek wettelijk regime voor full-line groothandelaars onder de noemer “groothandelaar-verdeler”, zoals gedefinieerd in artikel 1, 20) van de Geneesmiddelenwet.¹⁰⁵

103. Verder meent de aanmeldende partij dat een verdere opdeling van deze markt niet aan de orde is, noch op basis van producttype, noch naargelang afnemer. In haar beleving leveren groothandelaar-verdelers typisch alle producten en dit aan alle categorieën van afnemers, zonder noemenswaardige verschillen. Evenmin dringt een engere geografische afbakening zich op onder meer omdat de meeste groothandelaar-verdelers nationaal beleveren en een nationale prijspolitiek hanteren.¹⁰⁶

VIII.1.1.c Marktonderzoek

104. Ook het marktonderzoek in deze zaak bevestigt het onderscheid tussen full-line groothandelaar-verdelers en short-line verdelers. Een full-line groothandelaar-verdeler heeft het statuut van groothandelaar-verdeler met publiek karakter. De overheid legt hen meerdere verplichtingen op, zowel op het vlak van productassortiment als op het vlak van frequentie. Een full-line groothandelaar-verdeler dient meermaals per dag te leveren, een short-liner niet. Een full-line groothandelaar-verdeler is verplicht 2/3 van de voorraad aan geneesmiddelen op stock te hebben, een short-liner niet. Een short-liner zal er eerder voor opteren om producten met een hoge distributiekost niet te verdelen (b.v. koelgoederen en verdoovingsmiddelen) terwijl een full-line groothandelaar-verdeler daartoe verplicht is. Een short-liner zal daarentegen wel zeer populaire geneesmiddelen in grote volumes aan scherpe prijzen verdelen. Het marktonderzoek bevestigt eveneens dat full-line groothandelaar-verdelers naast de short-line verdelers ook nog een zekere concurrentiële druk ervaren van producenten. Producenten willen meer controle over de verkoop om op deze manier meer marge te maken. Daarom leveren zij ook vaak rechtstreeks aan de apotheek.¹⁰⁷

VIII.1.1.d Beoordeling en conclusie van de auditeur

105. Het marktonderzoek toont aan dat er voldoende redenen zijn om een aparte markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten te weerhouden.¹⁰⁸ De auditeur ziet aldus geen redenen om af te wijken van de beslissingspraktijk van de BMA en de Europese Commissie.

¹⁰⁴ Zie EC 17 augustus 2020, nr. M.9711, Alliance Healthcare Deutschland / Gehe Pharma Handel, randnr. 15.

¹⁰⁵ Zie wet op de geneesmiddelen [voor menselijk gebruik] van 25 maart 1964, BS 9 juni 1964.

¹⁰⁶ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 86, pg 30.

¹⁰⁷ Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 1. ADC, 20240904 Aanvullend antwoord VOI, vraag 8; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 8. Febelco, 20240726 Antwoord VOI, vraag 8.

¹⁰⁸ Ter volledigheid merkt de auditeur op dat klanten van full-line groothandelaar-verdelers in farmaceutische producten verschillende types klanten kunnen zijn. Klanten zijn bijvoorbeeld retailapotheken, ziekenhuisapotheken en centra voor individuele medicatievoorbereiding (IMV), die farmaceutische producten in wezen uit hun primaire verpakking verwijderen en individuele zakken voorbereiden voor individuele patiënten in woonzorgcentra of andere instellingen. De farmaceutische producten die aan deze verschillende types klanten worden verkocht, zijn zeer vergelijkbaar. Daarom kunnen zij in principe farmaceutische producten kopen bij elke full-line groothandelaar-verdeler. In het bijzonder merkt de auditeur op dat de full-line groothandel-verdelersites van [VERTROUWELIJK]. Wat IMV-centra betreft, merkt de auditeur op dat (i) verschillende full-line groothandelaar-verdelers IMV-activiteiten in eigen beheer uitvoeren (vb. Belmedis, Febelco en Multipharma); en

VIII.1.1.e Beoordeling en conclusie van het College

106. Het College gaat voor doeleinden van deze procedure akkoord met de analyse en conclusie van de auditeur. Zowel het uitgevoerde marktonderzoek als de beslissingspraktijk van de Europese Commissie en de BMA bevestigen het onderscheid tussen full-line groothandelaar-verdelers en short-line verdelers. Het College ziet geen enkele reden om in het kader van deze zaak van deze praktijk af te wijken.

VIII.1.2 Geografische markt

VIII.1.2.a Beslissingspraktijk

107. De Raad voor de Mededinging oordeelde dat de markt maximaal nationaal is maar liet gezien de mededingingsrechtelijke analyse die volgt, de exacte afbakening open.¹⁰⁹ Het Mededingingscollege oordeelde in dezelfde zin in de zaak McKesson – Belmedis: *“Dans sa décision du 21 décembre 2016, considérant les raisons développées par l’auditeur et les décisions de la Commission européenne invoquées, le Collège de la concurrence considère que la définition exacte du marché géographique peut être laissée ouverte.”*¹¹⁰ De auditeur was in deze zaak tot de volgende conclusie gekomen: *“L’auditeur arrive à la conclusion que la dimension géographique du marché est au maximum nationale.”*¹¹¹

108. In de zaak ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV heeft het Mededingingscollege een Belgische markt voor de full line groothandel-verdeling in farmaceutische producten weerhouden, waarbij het Mededingingscollege verwijst naar het oordeel van de auditeur.¹¹² De auditeur oordeelde evenwel dat hij geen redenen zag om af te wijken van de bestaande beslissingspraktijk en dat de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten als *maximaal* nationaal dient beschouwd te worden.¹¹³

109. In haar beslissingspraktijk heeft de Commissie de full-line groothandel-verdeling van farmaceutische producten nationaal of regionaal (subnationaal) beschouwd, maar heeft zij uiteindelijk de precieze marktdefinitie telkens opengelaten.¹¹⁴ Hierbij werd de nadruk gelegd op het belang van

met name (ii) Multipharma exploiteert twee IMV-centra; en (iii) Popelin is geen eigenaar van een IMV-centrum, maar zijn full-line groothandel-verdelersite verkoopt een klein deel van zijn farmaceutische producten aan het IMV-centrum van Goed, dat losstaat van Popelin is. Om al deze redenen, en met het oog op deze beoordeling, (i) wordt geen subsegmentatie van de markt voor full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten naar klanttype overwogen; (ii) de horizontale effecten van de voorgestelde transactie op een hypothetische IMV-markt worden niet verder in aanmerking genomen; en (iii) in sommige gevallen wordt bijzondere aandacht besteed aan de verkoop van full-line groothandel-verdeling gericht op detailhandelsapotheken. Bovendien kwam uit het onderzoek niet naar voren dat de voorgenomen transactie verticale effecten teweeg zou brengen tussen de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten en de IMV-activiteiten.

¹⁰⁹ Zie BMA 8 december 2008, beslissing 2008-C/C-65, Febelco CVBA / Mauroy Ets.NV, randnr. 38, pg. 5.

¹¹⁰ Vrije vertaling: *“In zijn besluit van 21 december 2016 is het Mededingingscollege, gelet op de door de auditeur aangevoerde redenen en besluiten van de Europese Commissie, van oordeel dat de precieze afbakening van de geografische markt open kan worden gelaten.”* Zie BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL, randnrs. 100-101, pg. 16.

¹¹¹ Vrije vertaling: *“De auditeur concludeert dat de geografische afbakening van de markt hooguit nationaal is.”* Zie BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL, randnrs. 100-101, pg. 16.

¹¹² Zie BMA 8 november 2023, beslissing BMA-2023-CC-39, ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV, randnrs. 34 - 36, pg. 82 en 82.

¹¹³ Zie BMA 8 november 2023, beslissing BMA-2023-CC-39, ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV, randnr. 111, pg. 18.

¹¹⁴ Zie EC 1 april 2016, nr. M. 7935, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL, randnrs. 18 en 20; EC 7 december 2000, nr. M.2193, Alliance Unichem / Interpharm, randnr. 10.

de consument bij frequentie en snelheid van levering van medische producten.¹¹⁵ In een zaak betreffende de fusie van twee full-line groothandelaar-verdelers hanteerde de Commissie een reistijd van 2 uur en 14 minuten rond de depots van groothandelaars in farmaceutische producten als relevante geografische omschrijving. Hierbij merkte de Commissie op dat in andere lidstaten een andere geografische definitie mogelijk is op basis van nationale wetgeving.¹¹⁶

VIII.1.2.b Standpunt van de aanmeldende partij

110. De aanmeldende partij gaat uit van een Belgische markt voor full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten. Zij meent dat er geen nood is aan een engere geografische afbakening, onder meer omdat de meeste groothandelaar-verdelers nationaal beleveren en een nationale prijspolitiek hanteren.¹¹⁷

VIII.1.2.c Marktonderzoek

111. Er werd voor de geografische marktafbakening geen nieuw onderzoek gevoerd. De auditeur verwijst naar de conclusies van het marktonderzoek gevoerd in de recente zaak ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV. Deze conclusies kunnen als volgt worden samengevat:

- a. Bij de bepaling van de geografische markt dient onder meer rekening te worden gehouden met de vereisten inzake de plaatselijke vertegenwoordiging om in het betrokken gebied te verkopen, de voorwaarden inzake toegang tot distributiekanaal, technische normen, voorwaarden inzake het verkrijgen van administratieve vergunningen, etc.
- b. Uit het marktonderzoek blijkt dat er geen gelijkgestemdheid is over de omvang van de geografische markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten. Afhankelijk van hun persoonlijke verkoopstrategie schatten de ondervraagde ondernemingen de omvang in als zijnde EER, nationaal of subregionaal. Uit de resultaten blijkt echter wel dat de meeste groothandelaar-verdelers over de mogelijkheid beschikken om producten te verdelen over het hele Belgische grondgebied.¹¹⁸

VIII.1.2.d Beoordeling en conclusie van de auditeur

112. De auditeur concludeert dat er geen aanwijzingen zijn om af te wijken van de bestaande beslissingspraktijk en dat de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten als maximaal nationaal dient beschouwd te worden. Ter beoordeling van de voorliggende transactie worden de marktaandelen van partijen berekend en geanalyseerd zowel op nationaal als op gewestelijk niveau, indien er op dit laatste niveau horizontale overlap bestaat tussen de activiteiten van partijen (i.e. Vlaanderen).

VIII.1.2.e Beoordeling en conclusie van het College

113. Gelet op de hierboven beschreven en geciteerde recente beslissingspraktijk van de BMA en het daarbij gevoerde marktonderzoek, gaat het College voor doeleinden van deze procedure uit van een geografische markt die maximaal nationaal is voor de full-line groothandel-verdeling in

¹¹⁵ Zie EC 22 september 2006, nr. M.4301, Alliance Boots / Cardinal Health, randnrs. 23 - 25; EC 30 augustus 2001, A&C / Grossfarma, randnrs. 14 - 16, EC 14 augustus 2014, nr. M.7323, Nordic Capital / GHD Verwaltung, randnrs. 30 - 31.

¹¹⁶ Zie EC 17 augustus 2020, nr. M.9711, Alliance Healthcare Deutschland / GEHE Pharma Handel, randnr. 26.

¹¹⁷ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 86, pg. 30.

¹¹⁸ Zie BMA 8 november 2023, beslissing BMA-2023-CC-39, ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV, randnr. 108 e.v., pg. 18.

farmaceutische producten. Het College onderschrijft bijgevolg de beoordeling en conclusie van de auditeur.

VIII.2 Activiteiten van apotheken

VIII.2.1 Productmarkt

VIII.2.1.a Beslissingspraktijk

114. De activiteiten van apotheken betreffen de verkoop van farmaceutische producten aan de eindconsument.¹¹⁹ Naast farmaceutische producten worden er ook parafarmaceutische producten en cosmetica verkocht.¹²⁰ Een apotheek levert twee soorten geneesmiddelen af: geneesmiddelen die de apotheker zelf bereidt en geneesmiddelen die industrieel zijn geproduceerd. Daarnaast zijn er allerlei gezondheidsproducten te koop in een apotheek, zoals krukken, implantaten, vitaminen en voedingssupplementen.¹²¹

115. In McKesson-Belmedis bevestigt het Mededingingscollege het standpunt van de auditeur waar deze uitgaat van een *“marché de la vente au détail en pharmacies ouvertes au public.”*¹²²

116. In ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV heeft de BMA de definiëring van de productmarkt op kleinhandelniveau opengelaten. In de concurrentiële analyse is de auditeur uitgegaan van de nauwst mogelijke marktdefinitie, zijnde de markt voor de kleinhandel van farmaceutische producten.¹²³

117. De Europese Commissie heeft in haar beslissingspraktijk meermaals een segmentatie overwogen voor de detailhandelsmarkt voor apotheken op basis van het type product dat verkocht wordt. Hierbij werd een segmentering overwogen in enerzijds geneesmiddelen op doktersvoorschrift en anderzijds vrij verkrijgbare “OTC” geneesmiddelen.¹²⁴ Tot op heden heeft de Commissie de markt telkens opengelaten en heeft zij zich aldus niet verder uitgesproken over deze mogelijke segmentatie.¹²⁵

118. Daarnaast biedt de beslissingspraktijk van de Commissie geen uitsluitel betreffende de vraag of parafarmaceutische producten eveneens deel uitmaken van deze detailhandelsmarkt, dan wel of er een aparte markt bestaat voor de detailhandel in parafarmaceutische producten. De Commissie heeft tot op heden niet geoordeeld of een verdere potentiële segmentatie met een apart segment voor parafarmaceutische producten gerechtvaardigd zou zijn.¹²⁶

119. De Zweedse mededingingsautoriteit is van mening dat fysieke apotheken een markt vormen die zich onderscheidt van (i) supermarkten en buurtwinkels; en (ii) online sales.¹²⁷

¹¹⁹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 87, pg. 31.

¹²⁰ Zie bijvoorbeeld website Multipharma en de verschillende categorieën producten die zij aanbieden: <https://www.multipharma.be/nl/>.

¹²¹ Zie <https://www.belgium.be/nl/gezondheid/geneesmiddelen/apotheken>.

¹²² Vrije vertaling: *“markt voor de detailhandelsverkoop in voor het publiek toegankelijke apotheken.”* Zie BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alpar Partners SA - Sofiadis SCRL, randnrs. 33-34 en 102, pgs. 16 en 164.

¹²³ Zie BMA 8 november 2023, beslissing BMA-2023-CC-39, ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV, randnr. 34 en 114, pgs. 19 en 82.

¹²⁴ Zie EC 3 mei 2022, nr. M.10677, Euroapotheica / Oriola / JV, randnr. 16.

¹²⁵ Zie EC 3 mei 2022, nr. M.10677, Euroapotheica / Oriola / JV, randnr. 16.

¹²⁶ Zie EC 30 maart 2022, nr. M.10404, Phoenix / McKesson, randnr. 48.

¹²⁷ Zie Konkurrentieverket, nr. 795/2014 – ICA Detalj AB / Apotek Hjärtat Holding AB in EC 3 mei 2022, nr. M.10677, Euroapotheica / Oriola / JV, randnr. 16.

120. De Italiaanse mededingingsautoriteit heeft in haar beslissingspraktijk in het verleden geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten farmaceutische producten, maar zij heeft afzonderlijke productmarkten overwogen voor de detailhandel in farmaceutische producten enerzijds en de detailhandel in parafarmaceutische producten anderzijds.¹²⁸

121. De Nederlandse mededingingsautoriteit (hierna “ACM”) heeft in haar beslissingspraktijk op heden in het midden gelaten of er sprake is van één aparte markt voor de detailhandel in producten en diensten door openbare apotheken of dat er een onderscheid gemaakt dient te worden naar:

- a. type apotheek: (i) reguliere apotheken; (ii) poliklinische apotheken; en (iii) apotheekhoudende huisartsen; en
- b. type product: (i) verstrekking van receptgeneesmiddelen; (ii) verstrekking van medische hulpmiddelen (vb. teststrips diabetespatiënten of katheters); en (iii) verstrekking van OTC-geneesmiddelen.¹²⁹

122. De ACM gaat uit van een algemene markt voor de detailhandel in producten en diensten door openbare apotheken. Daarbij heeft zij een detailhandelsmarkt in receptgeneesmiddelen door openbare apotheken overwogen, evenals een detailhandelsmarkt in medische hulpmiddelen en OTC-geneesmiddelen. De ACM heeft de markt uiteindelijk open gelaten.¹³⁰

123. De OFT is in haar beslissingspraktijk uitgegaan van de algemene dienstverlening door apotheken, zonder een verdere segmentatie van de markt.¹³¹

124. De CMA gaat in haar beslissingspraktijk uit van een algemene markt voor detailhandelsapotheken waarin zowel medicijnen op voorschrift als medicijnen die enkel in een apotheek aangekocht kunnen worden alsook algemene apotheekdiensten, vervat zitten.¹³²

VIII.2.1.b Standpunt van de aanmeldende partij

125. De aanmeldende partij is van mening dat de relevante productmarkt de activiteiten van apotheken omvat, zonder de noodzaak om een verdere opsplitsing te maken tussen geneesmiddelen op doktersvoorschrift en OTC-geneesmiddelen. Zij verwijst hiervoor naar het wettelijke monopolie op de verkoop van deze twee categorieën farmaceutische producten.¹³³ Eveneens wijst de aanmeldende partij erop dat de beschikkingen waarin de Commissie deze overweging maakt, betrekking hebben op lidstaten waar de verkoop van OTC-geneesmiddelen niet uitsluitend voorbehouden is aan apothekers (zoals Nederland en Verenigd Koninkrijk).¹³⁴

126. Daarnaast acht de aanmeldende partij het niet noodzakelijk een verdere opsplitsing te maken voor parafarmaceutische producten aangezien de dienstverlening door apotheken bestaat uit advies en zorg zonder een onderscheid te hanteren tussen verschillende geneesmiddelen of parafarmaceutische producten. Uitzondering hierop zijn echter geneesmiddelen op

¹²⁸ Zie Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato, nr. C12196, F2I SGR / GRUPPO CRIMI in EC 30 maart 2022, nr. M.10404, Phoenix / McKesson, randnr. 49; Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato, nr. C6759, Pharmacoop Adriatica / Farmacie Comunali Di Padova in EC 30 maart 2022, nr. M.10404, Phoenix / McKesson, randnr. 49.

¹²⁹ Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnr. 24, pgs. 9-10.

¹³⁰ Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnr. 44, pg. 15.

¹³¹ Zie OFT 22 juni 2007, Lloyds Pharmacy Limited / Independent Pharmacy Care Centres, randnr. 13, pg. 3.

¹³² Zie CMA 29 juli 2016, Celesio / Sainsbury's Pharmacy Business, randnrs. 5.2 en 5.7, pgs. 29 en 31.

¹³³ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 89, pg. 31.

¹³⁴ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 89, pg. 31.

doktersvoorschrift waarvoor een doktersbezoek geadviseerd zal worden om vervolgens het geneesmiddel op doktersvoorschrift te verkrijgen.

127. De aanmeldende partij beargumenteert dat de exacte definiëring van de productmarkt opengelaten kan worden voor de beoordeling van voorliggende transactie daar op de engst mogelijke markt, waarvoor apothekers een wettelijk monopolie hebben, geen mededingingsbezwaren rijzen.¹³⁵

VIII.2.1.c Marktonderzoek

128. Tijdens het marktonderzoek werd onder meer gekeken naar de rol van parafarmaceutische producten in de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

129. Een apotheker is gekwalificeerd en bevoegd om niet enkel geneesmiddelen af te leveren, maar ook om advies te verlenen aan de bevolking omtrent verzorgings- en gezondheidsproducten.¹³⁶ Dit uit zich in de brede rol en het daarmee uitgebreide takenpakket van de apotheker, gaande van zorgverstreker tot hulp bij de afbouw van slaapmedicatie, opvolging van geneesmiddelen en vaccinator.¹³⁷ Het grondwettelijk hof heeft in het arrest nr. 97/2021 van 1 juli 2021¹³⁸ eveneens uitdrukkelijk bevestigd dat de apotheker als zorgverlener dient te worden beschouwd, en dit zowel voor het afleveren van geneesmiddelen, als het afleveren van parafarmaceutische producten. Dit arrest bevestigt dat de apotheker meer is dan een reguliere handelaar, ook voor wat betreft het afleveren van parafarmaceutische producten.¹³⁹ Als farmaceutisch zorgverlener behoort het tot de taak van de apotheker om de patiënt te informeren en adviseren over de aankoop van bepaalde parafarmaceutische producten.¹⁴⁰ Daarnaast draagt dit ook bij tot het bewaren en versterken van het vertrouwensimago van de apotheker.¹⁴¹

130. Bijkomend kan de apotheker als farmaceutisch zorgverlener die geneesmiddelen aan een patiënt heeft afgeleverd, diezelfde patiënt informeren over bepaalde voedingssupplementen, vitamines of mineralen die kunnen helpen bij het opvangen van bepaalde bijwerkingen die een geneesmiddel met zich meebrengt. APB beschikt evenwel niet over gegevens die kunnen bevestigen dan wel ontkrachten dat zorgconsumenten ook effectief op dat moment hun voedingssupplementen, vitamines of mineralen kopen samen met hun geneesmiddelen.¹⁴²

131. Het marktonderzoek heeft evenwel uitgewezen dat er wat betreft parafarmaceutische producten ook andere kanalen zijn dan voor het publiek opengestelde en gelicentieerde apotheken waar eindconsumenten dit type producten kunnen aankopen, zoals supermarkten, drogisterijen, gezondheids- en wellness-shops, etc. Waar je in de apotheek gefundeerd advies kunt krijgen over de parafarmaceutische producten vanwege het kader waarbinnen zij worden aangeboden en de rol die

¹³⁵ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 90, pg. 31.

¹³⁶ Zie <https://www.ordederapothekers.be/nl/nieuws/parafarmaceutische-producten>.

¹³⁷ Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 3.e.

¹³⁸ Zie <https://www.const-court.be/public/n/2021/2021-097n.pdf>.

¹³⁹ Zie <https://vlaamsapothekersnetwerk.be/nieuws/de-juridische-evolutie-van-het-apothekersberoep>.

¹⁴⁰ Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 3.e.

¹⁴¹ Zie <https://www.ordederapothekers.be/nl/nieuws/parafarmaceutische-producten>.

¹⁴² Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 22.

de apotheker toebedeeld krijgt, zal dat bij andere aankoopkanalen mogelijk niet, of minder, het geval zijn.

VIII.2.1.d Beoordeling door de auditeur

132. De auditeur ziet geen redenen om af te wijken van de beslissingspraktijk van de Europese Commissie en de BMA en weerhoudt een aparte markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

133. Hierna wordt om consistent te zijn met de jurisprudentie, als productmarktomschrijving “de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken” gebruikt dewelke, tenzij anders vermeld, steeds de volgende detailhandelsverkopen omvat: (i) de verkoop van geneesmiddelen op voorschrift; (ii) de verkoop van geneesmiddelen zonder voorschrift (OTC); en (iii) de verkoop van parafarmaceutische en verzorgingsproducten door apothekers.¹⁴³

VIII.2.1.e Beoordeling van het College

134. Het College schaaft zich achter de conclusie van de auditeur en gaat voor doeleinden van deze procedure uit van een markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken, die de verschillende hierboven beschreven detailhandelsverkopen omvat. Het is correct dat er, in tegenstelling tot de verkoop van geneesmiddelen op voorschrift en OTC-geneesmiddelen waarvoor een wettelijk monopolie aan de apotheken toekomt, voor de verkoop van parafarmaceutische producten wel nog ruimte is voor concurrentie via andere verkoopkanalen die zich tot de eindconsument richten. Echter kan er een onderscheid gemaakt worden tussen de verkoop van parafarmaceutische producten door apothekers enerzijds en de verkoop van deze producten via andere verkoopkanalen anderzijds. Het onderscheid ligt met name in het feit dat apotheken, zoals de aanmeldende partijen aanhalen en zoals blijkt uit het marktonderzoek,¹⁴⁴ een advies-, informatie- en vertrouwensrol bekleden die minder aanwezig is in andere verkoopkanalen. Bijgevolg kan, voor de beoordeling van de apothekenmarkt, zowel rekening worden gehouden met de verkoop van parafarmaceutische producten als geneesmiddelen op voorschrift en OTC-geneesmiddelen. Dit leidt tot een productmarkt die gedefinieerd kan worden als “de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken”. Dit neemt uiteraard niet weg dat, met name op het vlak van de

¹⁴³ Volledigheidshalve dient te worden vermeld dat zowel Multipharma als Popelin sommige parafarmaceutische producten en verzorgingsmiddelen verkopen onder private label. Dit stelt de vraag naar een mogelijk afzonderlijke markt voor de verkoop van private label parafarmaceutische producten en van verzorgingsproducten. Zoals hierboven reeds aangegeven en in overeenstemming met de bestaande rechtspraak, wordt er in deze zaak voor de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apothekende markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door openbare apotheken geen verdere segmentering overwogen voor (i) geneesmiddelen op recept; (ii) geneesmiddelen zonder recept; en (iii) parafarmaceutische en verzorgingsproducten. Multipharma werkt samen met verschillende leveranciers en laboratoria met productiecentra in Europa om vitamines, voedingssupplementen, haarproducten, bandages, accessoires, enz. aan te kopen en te verdelen onder haar eigen merk. Popelin verkoopt voornamelijk voedingssupplementen en vitamines onder het merk “Goed.” [VERTROUWELIJK]. [VERTROUWELIJK]. Zie <https://multipharma.maglr.com/rapport-annuel-2023/environnement>; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlagen 24, 29, 30 en 32; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, vraag 5; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, vraag 2; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5. Om deze redenen worden (i) geen subsegmentatie van de detailhandelsmarkt voor farmaceutische producten langs deze lijnen overwogen; en (ii) de effecten van de voorgestelde transactie op een hypothetische markt voor de productie en detailhandelsverkoop van private-label parafarmaceutische en verzorgingsproducten niet verder in aanmerking genomen.

¹⁴⁴ Zie sectie VIII.2.1.c *supra*.

prijsc concurrentie, er zijdelingse druk kan zijn van de andere verkoopskanalen die door de auditeur zijn geïdentificeerd. Dit punt dient dan echter aan bod te komen in de concurrentiële analyse.

VIII.2.2 Geografische markt

VIII.2.2.a Beslissingspraktijk

135. In ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV werd de exacte afbakening van de geografische markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken, opengelaten. De auditeur is bij de concurrentiële analyse uitgegaan van lokale markten.¹⁴⁵

136. De Europese Commissie heeft tot op heden in overweging genomen om de geografische marktabakening nationaal of lokaal af te bakenen zonder een standpunt in te nemen.¹⁴⁶ Wat betreft een nationale afbakening verwijst zij hiervoor naar de aanbodzijde. In het bijzonder heeft de Commissie het bestaan van nationale ketens in overweging genomen. Daarnaast erkent de Commissie dat de prijszetting voornamelijk op nationaal niveau plaatsvindt en dat deze ketens vaak nationale promotie- en reclamecampagnes voeren. Ten slotte heeft het regelgevingskader voor de detailhandel in farmaceutische producten een nationale dimensie.¹⁴⁷

137. Wat betreft de lokale afbakening van de markt verwijst de Commissie naar de vraagzijde. Aan vraagzijde is de detailhandel van apotheken volgens de Commissie fundamenteel lokaal van aard. De Commissie verwijst ter ondersteuning naar Alliance UniChem / Boots Group beslissing waar als uitgangspunt een straal van 1 mijl werd getrokken rond elke apotheek die deel zou uitmaken van Alliance Boots.¹⁴⁸ De lokale aard van de markt zou aldus beperkt kunnen zijn tot een bepaalde straal rond elke apotheek.¹⁴⁹

138. De ACM stelt in haar beslissingspraktijk dat de mogelijke detailhandelsmarkt voor producten en diensten door openbare apotheken zowel kenmerken van een nationale als van (meerdere) lokale/regionale markten heeft. Vanuit de visie van de patiënt zijn de relevante geografische markten lokaal/regionaal, waarbij de exacte omvang van de markten per apotheek varieert. De ACM is in haar beslissingspraktijk uitgegaan van verschillende scenario's met mogelijke relevante lokale/regionale markten met een afstand van respectievelijk 1 kilometer, 2 kilometer, 3 kilometer en 5 kilometer rondom een apotheek.¹⁵⁰ De exacte marktdefinitie werd echter opengelaten.¹⁵¹

139. De OFT gaat in haar beslissingspraktijk uit van een lokale markt afgebakend door een 1 mijl radius.¹⁵² Er wordt hierbij verwezen naar een OFT-studie die heeft uitgewezen dat 78 procent van de consumenten minder dan 1 mijl reist naar een apotheek en 96% reist minder dan 3 mijl.¹⁵³

¹⁴⁵ Zie BMA 8 november 2023, beslissing BMA-2023-CC-39, ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV, randnrs. 34 en 116, pg. 19 en 82.

¹⁴⁶ Zie EC 8 september 2015, nr. M.7721, Celesio / Sainsbury's UK pharmacy business, randnr. 20; EC 22 september 2006, nr. M.4301, Alliance Boots / Cardinal Health, randnr. 26; EC 3 mei 2022, nr. M.10677, Euroapotheica / Oriola / JV, randnr. 19.

¹⁴⁷ Zie EC 8 september 2015, nr. M.7721, Celesio / Sainsbury's UK pharmacy business, randnr. 20; EC 22 september 2006, nr. M.4301 Alliance Boots / Cardinal Health, randnr. 26.

¹⁴⁸ Zie EC 22 september 2006, nr. M.4301, Alliance Boots / Cardinal health, randnr. 26.

¹⁴⁹ Zie EC 8 september 2015, nr. M.7721, Celesio / Sainsbury's Pharmacy Business, randnr. 20.

¹⁵⁰ Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnrs. 45-47, pg. 15.

¹⁵¹ Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnrs. 48, pg. 16.

¹⁵² Ter informatie, 1 mijl staat gelijk aan ongeveer 1,6 kilometer.

¹⁵³ Zie OFT 22 juni 2007, Lloyds Pharmacy Limited / Independent Pharmacy Care Centres, randnrs. 14-16, pgs. 3-4.

140. De CMA gaat uit van lokale markten voorgesteld door een cirkel vanuit de desbetreffende apotheek. De radius van deze cirkel is afhankelijk van het type gebied: (i) dichtbevolkte gebieden; (ii) steden en dorpen; (iii) plattelandsgebieden; en (iv) zeer landelijke gebieden. Volgens de CMA hebben zij een gemiddelde radius die varieert van 1,4 mijl in dichtbevolkte gebieden en steden en dorpen tot 4,7 mijl in zeer landelijke gebieden.¹⁵⁴

VIII.2.2.b Standpunt van de aanmeldende partij

141. De aanmeldende partij is van mening dat de activiteiten van apotheken nationaal moet worden afgebakend. Zij verwijst hiervoor naar het uniform wetgevend kader dat van toepassing is in heel België, het bestaan van één enkele deontologische plichtenleer, het bestaan van verschillende nationale netwerken van apothekers die bijvoorbeeld nationale campagnes organiseren en tevens vaak een prijspolitiek op nationaal niveau voeren wat betreft de verkoop van parafarmaceutische producten, en ten slotte argumenteert zij dat apotheken in heel België dezelfde categorieën producten verkopen en verdelen aan consumenten.¹⁵⁵

142. In het geval dat de BMA van oordeel is dat activiteiten van apotheken alsnog lokaal afgebakend moeten worden, gelet in het bijzonder op de consumentenvoorkeuren aan vraagzijde, stelt zij een methodologie op het niveau van (deel)gemeenten/postcodes voor. Aanmeldende partij haalt hiervoor het regulerend kader aan dat een afdoende spreiding van apotheken verzekert.¹⁵⁶

VIII.2.2.c Marktonderzoek

143. In precedenten op zowel Belgisch als Europees niveau wordt gewezen op de lokale dimensie van de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Hoewel de regelgeving voor deze markt een nationale dimensie heeft en de aanbodzijde apothekersgroepen omvat die de prijzen meestal op nationaal niveau vastleggen maar samen slechts 20% van de apotheken uitmaken, blijft de vraag naar deze diensten fundamenteel lokaal van aard.

144. Vervolgens dient gekeken te worden hoe deze lokale markten invulling te geven. In overeenstemming met de jurisprudentie,¹⁵⁷ beschouwt de auditeur het opportuun om drie perimeters te hanteren voor de omvang van de lokale markten. Rond elke apotheek wordt een lokale markt gedefinieerd door cirkels met een straal van respectievelijk 1,50 km, 1,75 km en 2 km te trekken.

145. In dit verband dient opgemerkt te worden dat (i) er gemiddeld bijna 9 apotheken zijn per gemeente in België,¹⁵⁸ (ii) de gemiddelde minimumafstand tussen de apotheken van de partijen en andere apotheken is ongeveer 500 meter en de gemiddelde minimumafstand tussen twee verschillende apotheken is ongeveer 800 meter,¹⁵⁹ en (iii) nabijheid een van de belangrijkste factoren is die een rol spelen voor consumenten volgens het marktonderzoek,¹⁶⁰ eerdere beslissingen en

¹⁵⁴ Zie CMA 29 juli 2016, Celesio / Sainsbury's Pharmacy Business, randnrs. 5.12-5.13, pgs. 32-33.

¹⁵⁵ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 95, pgs. 32-33.

¹⁵⁶ Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 99-101, pgs. 33-34.

¹⁵⁷ Zie sectie VIII.2.2.a *supra*.

¹⁵⁸ In augustus 2024 heeft België 4.955 apotheken met een geldige vergunning en 581 gemeenten. Zie https://www.fagg.be/nl/MENSELIJK_gebruik/geneesmiddelen/geneesmiddelen/distributie_aflevering/officina (laatst bezocht augustus 2024). Zie ook https://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/gemeenten.

¹⁵⁹ De medianen zijn veel lager, respectievelijk op 300 en 400 meter. Analyse van het auditoraat op basis van FAGG-gegevens en marktkennis van de partijen (zie sectie IX.1.3).

¹⁶⁰ Bijvoorbeeld, hoewel patiënten bijvoorbeeld in principe naar de apotheek van hun keuze kunnen gaan, blijkt uit een enquête die APB aan het onderzoeksteam heeft bezorgd dat 82,5% van de Belgische patiënten in 2015 naar de

academische of beleidsstudies.^{161,162} Daaruit volgend zijn de lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken doorgaans klein, minstens kleiner dan postcodeniveau. De drie perimeters in de methodologie van de auditeur reflecteren dit.

VIII.2.2.d Beoordeling en conclusie van de auditeur

146. De auditeur gaat in voorliggende zaak uit van lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. De auditeur houdt in zijn beoordeling rekening met drie perimeters voor de afbakening van de verzorgingsgebieden rond de apotheken van partijen: 1,50 km, 1,75 km en 2 km in vogelvlucht, waarbij de nodige sensitiviteitsanalyses worden uitgevoerd, zodat de afbakening van de exacte grootte van de onderzochte verzorgingsgebieden kan worden open gelaten.¹⁶³

VIII.2.2.e Beoordeling en conclusie van het College

147. Het College wijst het voorstel van de aanmeldende partijen omtrent een nationale marktafbakening af en opteert voor een lokale marktafbakening. Het aanvaardt, in tegenstelling tot de partijen die, in ondergeschikte orde, voorstander zijn van een verzorgingsgebied per postcode,¹⁶⁴ in de huidige stand van de procedure (eerste fase) de benadering op basis van radii van de auditeur, rekening houdend met navolgende overwegingen.

148. Een geografische benadering gebaseerd op een radius rond elke apotheek, die het voorwerp uitmaakt van de concentratie, is in lijn met de beslissingspraktijk van de EC¹⁶⁵, de CMA¹⁶⁶ en de ACM.¹⁶⁷ Consistent met deze beslissingspraktijk is *nabijheid* één van de belangrijke factoren die een rol spelen voor de consumenten o.a. volgens het door de auditeur geciteerde marktonderzoek van de Algemene Pharmaceutische Bond (waarin staat dat 82,5% van de Belgische patiënten in 2015 naar de dichtstbijzijnde apotheek gingen).¹⁶⁸ Het College ziet op basis van de elementen in het dossier geen

dichtstbijzijnde apotheek ging. Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 11; Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, bijlage 7; <https://blog.corilus.be/fr/pharma/comment-le-patient-choisit-il-une-pharmacie->.

¹⁶¹ Zie bijvoorbeeld, L. H., Schut, F. T., Donkers, B., & Koolman, X. (2009). Which preferred providers are really preferred? Effectiveness of insurers' channeling incentives on pharmacy choice. *International Journal of Health Care Finance and Economics*, 9, 347-366; Chabanet, D., Coissard, S., & Weppe, X. (2020). Les stratégies d'adaptation des pharmacies d'officine face à la concurrence des « supermarchés du médicament ». Le cas de la Belgique. *Annales des Mines-Gérer et comprendre*, 4, 3-15; NederlandseZorgautoriteit. (2014). Marktscan en beleidsbrief – Extramurale Farmaceutische zorg – Weergave van de markt 2010-2014.

¹⁶² De auditeur merkt verder op dat de regulering van apotheken in België nabijheid beschouwt als een belangrijke factor bij de keuze van de apotheek. In een koninklijk besluit, er wordt bijvoorbeeld aangehaald dat “Door de voorwaarde [...] hebben patiënten ook meer zekerheid dat er een apotheek in de nabijheid is en zij dus over gemakkelijke en snelle toegang tot adequate farmaceutische zorg beschikken; [...] [en] leidt dus zowel tot een betere spreiding van de apotheken als tot een grotere nabijheid voor de patiënten, hetgeen de volksgezondheid ten goede komt.” Zie koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, BS 20 januari 2022.

¹⁶³ Zie sectie IX.1.3.c *infra*.

¹⁶⁴ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 99, pg 33.

¹⁶⁵ Zie EC 22 september 2006, nr. M.4301, Alliance Boots / Cardinal health, randnr. 26.

¹⁶⁶ Zie CMA 29 juli 2016, Celesio / Sainsbury's Pharmacy Business, randnrs. 5.12-5.13, pgs. 32-33.

¹⁶⁷ Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnrs. 45-47, pg. 15

¹⁶⁸ Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, bijlage 7.

enkele reden om af te stappen van het belang van de nabijheidsfactor in de beoordeling van de geografische marktafbakening die in deze fase van de procedure gebruikt wordt.

149. Voor de exacte omvang van de radii hanteren de CMA¹⁶⁹ en ACM¹⁷⁰ respectievelijk radii tussen 1,4 en 4,7 mijl, en tussen 1 en 5 km. Deze radii worden, in het geval van de CMA gekoppeld aan 80% van de klanten met voorschriften¹⁷¹ en in het geval van de ACM aan 90% van de omzet/receptregels.¹⁷² Deze percentages sluiten aan bij randnummer 74 van de Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van de mededingingsregels van de Unie.¹⁷³ De auditeur hanteert op zijn beurt radii van 1,5 km, 1,75 km en 2 km. De radii die door de auditeur weerhouden worden, zijn niet gekoppeld aan enige concrete meting van het consumentenbereik. Het College is van oordeel dat de benadering van de auditeur kan gevolgd worden in deze stand van de procedure (eerste fase) en rekening houdend met het feit dat de aandelen berekend op basis van deze radii gelden “als een eerste screeningstool om na te gaan of er zich mededingingsbezwaren kunnen voordoen”¹⁷⁴. Deze benadering vormt immers “slechts één stap in de toetsing [...] aan het mededingingsrecht [...]” en het College “beslist slechts of er sprake is van mededingingsbezwaren nadat zij een mededingingsbeoordeling heeft uitgevoerd”.¹⁷⁵ Verder begrijpt het College dat deze benadering, in overleg met de aanmeldende partij, is ingegeven door pragmatische overwegingen om het data-onderzoek in deze fase van de procedure beperkt te houden.¹⁷⁶ Ten overvloede noteert het College dat uit sectie X.1.3 valt af te leiden dat ook een postcodebenadering, zoals voorgesteld door de aanmeldende partij en welke hier niet weerhouden wordt, de concurrentiële analyse niet zou wijzigen voor de betrokken lokale markten.

150. De gekozen radii kunnen tegen die achtergrond ook verklaard worden door de bestaande situatie op de Belgische markt waar een hoge densiteit heerst van het aantal apothekers. Zo zijn er in België 4955 apotheken die zich in 591 gemeenten bevinden, wat resulteert in 41 apotheken per 100.000 inwoners. De cijfers in het Verenigd Koninkrijk en Nederland liggen een stuk lager, respectievelijk 21 en 11 apotheken per 100.000 inwoners, wat tevens de grotere radii kan verklaren. Anderzijds blijkt uit het eerder vermelde marktonderzoek dat “nabijheid” een uitermate belangrijke factor is voor het overgrote merendeel van de consumenten. Dit alles maakt dat de gekozen radii rekening houden met de eigenheid van de Belgische markt en dus met de bestaande densiteit van apothekers ten aanzien van de bevolking. Het College merkt overigens op dat het auditoraat bevestigt dat bij de berekening van de marktaandelen van de partijen een robuustheidstest werd uitgevoerd op basis van reistijden van 10, 15, 20 of 25 minuten te voet rond de apotheken waarbij de resultaten voor deze alternatieve definitie van het verzorgingsgebied vergelijkbaar waren.¹⁷⁷ Deze maximale reistijd van 10 minuten tot

¹⁶⁹ Zie CMA 29 juli 2016, Celesio / Sainsbury's Pharmacy Business, randnr. 5.15, tabel 4, pg. 33.

¹⁷⁰ Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnrs. 46, pg. 15.

¹⁷¹ Zie CMA 29 juli 2016, Celesio / Sainsbury's Pharmacy Business, randnr. 5.12, pg. 32.

¹⁷² Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnrs. 95, pg. 24-25.

¹⁷³ Zie Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van het mededingingsrecht van de Unie, randnr. 74.

¹⁷⁴ Zie Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van het mededingingsrecht van de Unie, randnr. 10.

¹⁷⁵ Zie Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van het mededingingsrecht van de Unie, randnr. 16.

¹⁷⁶ Volgens de informatie die ter zitting werd gegeven door de auditeur had het bepalen van de radius op basis van de werkelijke klanten immers vereist dat informatie zou worden opgevraagd bij de concurrenten van de partijen wat dus een bevraging van ongeveer 2600 onafhankelijke apotheken zou inhouden.

¹⁷⁷ Zie randnr. 178, *infra*.

maximaal 25 minuten komt redelijkerwijs overeen met wat tot de nabijheid behoort en komt ook overeen met een maximale afstand van ongeveer 2,1 km.¹⁷⁸

151. Omwille van deze redenen weerhoudt het College het uitgangspunt van de auditeur waarbij wordt uitgegaan van lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken, waarbij de lokale mededingingsanalyse gebaseerd is op verzorgingsgebieden met een straal van respectievelijk 1,50 km, 1,75 km en 2 km rond elke apotheek.

VIII.3 Conclusie van de auditeur met betrekking tot de marktafbakening

152. Rekening houdend met bovenstaande, is de auditeur van oordeel dat de volgende relevante markten kunnen worden weerhouden voor het identificeren van de betrokken markten:

- a. een nationale of regionale (i.e. gewestelijke) markt voor de full-line groothandel-verdeling van farmaceutische producten; en
- b. lokale markten, waarbij de verzorgingsgebieden rond de apotheken van partijen worden afgebakend door cirkels met een straal van respectievelijk 1,50 km, 1,75 km en 2 km, voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten¹⁷⁹ door voor het publiek opengestelde apotheken.

VIII.4 Conclusie van het Mededingingscollege met betrekking tot de marktafbakening

153. Het College schaarft zich voor doeleinden van deze procedure achter de conclusie van de auditeur en gaat uit van maximaal een nationale markt voor de full-line groothandel-verdeling van farmaceutische producten en lokale geografische markten, op basis van 3 mogelijke perimeters, afgebakend door cirkels met een straal van respectievelijk 1,50 km, 1,75 km en 2 km rond de apotheken, voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken waarbij de precieze marktafbakening wat deze perimeters betreft gezien de concurrentiële analyse kan worden opengelaten.¹⁸⁰

¹⁷⁸ Zie voetnoot 200 *infra*.

¹⁷⁹ Hierbij wordt opengelaten of er onderscheid dient gemaakt te worden tussen de verkoop van farmaceutische producten op voorschrift en de verkoop van "OTC" geneesmiddelen zonder voorschrift. Verder wordt ook open gelaten of de detailhandelsverkoop van parafarmaceutische producten door apotheken, met bijhorende adviserende dienstverlening, al dan niet deel uitmaakt van deze markt.

¹⁸⁰ Zie de Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van het mededingingsrecht van de Unie, randnr. 20. Wanneer hierna in deze Beslissing wordt verwezen naar "markten" of "relevante markten" dient dit begrepen te worden rekening houdend met het gegeven dat het College hiervoor met betrekking tot de detailverkoop van farmaceutische producten de precisering van de marktafbakening heeft opengelaten.

IX. Marktaandeelen en betrokken markten

IX.1 Methodologie van de auditeur

IX.1.1 Inleiding

154. Concentratiecontrole is van toepassing op alle sectoren van de Belgische economie. De controle blijft flexibel en steeds in overeenstemming met de specifieke dynamiek van de onderzochte sectoren, met inbegrip van hun regelgevend kader en financieringsmethoden.¹⁸¹

155. Er worden in het kader van voorliggende transactie marktaandeelen berekend voor zowel de opwaartse als neerwaartse relevante markten waarbij werd geopteerd voor een “in-uit” methode die gebaseerd is op het aantal vestigingen van de aanwezige marktspelers. Een vestiging is een groothandel-verdelerfaciliteit voor de opwaartse productmarkt, of een voor het publiek opengestelde apotheek voor de neerwaartse productmarkt.

156. De door het FAGG beschikbaar gestelde openbare informatie vormt de belangrijkste informatiebron voor beide productmarkten en reflecteert de meest recente situatie op deze markten.¹⁸² Deze data werd aangevuld met de informatie bekomen tijdens het marktonderzoek van zowel partijen als van concurrenten.

157. In deze sectie wordt de marktaandeelmethode beschreven die voor de beoordeling van deze transactie werd ontwikkeld, dit zowel voor de opwaartse productmarkt in sectie IX.1.2 als voor de neerwaartse productmarkt in sectie IX.1.3.

IX.1.2 Markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten

IX.1.2.a Berekening van de marktaandeelen: methodologie en scope

158. De marktaandeelen van de partijen en hun concurrenten worden berekend volgens een klassieke “in-uit” benadering,¹⁸³ waarbij alleen rekening wordt gehouden met de full-line groothandel-verdelervestigingen van de partijen en hun concurrenten binnen de relevante geografische markt, ongeacht de aanwezigheid van vestigingen buiten de relevante geografische markt en ongeacht de locatie van de afnemers. Tot de concurrenten van partijen behoren Febelco en Pharma Belgium Belmedis (hierna “Belmedis”),¹⁸⁴ de twee grootste leveranciers die actief zijn als full-line groothandelaar-verdeler in farmaceutische producten in België met respectievelijk 8 en 6 vestigingen, alsook kleinere leveranciers zoals CERP (4 vestigingen) en ADC (1 vestiging).

159. Zoals uiteengezet in sectie VIII.1, is de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten maximum nationaal van omvang, dwz. dat ook een mogelijke regionale dimensie in aanmerking kan worden genomen voor de analyse. Aangezien de overlappende vestigingen van de partijen uitsluitend in Vlaanderen gelegen zijn,¹⁸⁵ is er geen horizontale overlap op

¹⁸¹ Zie sectie X.1.2 *infra*.

¹⁸² De FAGG-data die werd gebruikt door het onderzoeksteam werd voor het laatst geraadpleegd in augustus 2024.

¹⁸³ Dit type benadering is gebruikt in meerdere zaken. Zie BMA 9 november 2022, beslissing ABC-2022-C/C-35, ITM Alimentaire Belgium / Mestdagh, randnr. 133, pg. 21; BMA 15 maart 2016, beslissing BMA-2016-C/C-10, Delhaize NV en Koninklijke Ahold NV, sectie V.6.1.a.

¹⁸⁴ De auditeur merkt op dat Belmedis deel uitmaakt van de groep Phoenix Belgium, samen met de apotheekketen Benu. Zie https://benu.be/fr/blogs/onze-diensten/phoenixbelgium?srsId=AfmBOoowpWfTqXFDk97MCdrFxyNsKT8XIo0lh_dlmB6NOZSpkVFkrwVW.

¹⁸⁵ De vestiging van Multipharma bevindt zich in Sint-Pieters-Leeuw terwijl de vestiging van Popelin zich in Mechelen bevindt.

een hypothetische Waalse of Brusselse markt. De marktaandelen werden daarom berekend voor (i) België; en (ii) Vlaanderen.

160. Er werd geopteerd voor een “in-uit” benadering omwille van drie redenen. Ten eerste bleek uit het onderzoek dat de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten een nationale of regionale dimensie heeft. Ten tweede is de invoer van farmaceutische producten strikt gereguleerd. Apothekers mogen alleen onder strikte voorwaarden geneesmiddelen invoeren die niet in België zijn geregistreerd, en enkel als ze in het bezit zijn van een medisch voorschrift en een verklaring van de arts waarin staat dat de invoer van het geneesmiddel noodzakelijk is voor de behandeling van de patiënt. Gezien de specifieke vereisten voor dergelijke transacties, is de invoer moeilijk te kwantificeren en hoogstwaarschijnlijk anekdotisch. Invoer van buitenlandse leveranciers kan dus buiten beschouwing worden gelaten in de analyse. Naar analogie met het voorgaande is de export van Belgische groothandelaar-verdelers gering, met name vanwege etiketterings-, verpakings- en taalvereisten.¹⁸⁶ Dit betekent dat internationale stromen naar verwachting gering zijn.¹⁸⁷ Ten derde zijn er geen gegevens beschikbaar over de exacte locatie van de klanten van concurrenten, waardoor een meer gedetailleerde analyse niet mogelijk is.

161. Tot slot dient te worden opgemerkt dat de marktaandelen op de opwaartse productmarkt werden berekend (i) op een consistente manier voor de partijen en hun concurrenten; en (ii) onafhankelijk van de neerwaartse productmarkt. De marktaandelen in de opwaartse productmarkt zijn gebaseerd op het aantal vestigingen van de partijen en hun concurrenten in de relevante geografische markt, zonder dat de marktaandelen in de opwaartse productmarkt noodzakelijkerwijs representatief hoeven te zijn voor de marktaandelen in de neerwaartse productmarkt.¹⁸⁸

¹⁸⁶ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vragen 12 en 13;

Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 8. Febelco, 20240726 Antwoord VOI, vragen 6 en 10.

¹⁸⁷ Duidelijkheidshalve erkent de auditeur dat er enige parallelimport en -export van geneesmiddelen plaatsvindt. Zie https://www.famhp.be/en/human_use/medicines/medicines/MA_procedures/parallel_import. Evenwel, volgens de Belgian Association of Parallel Importers and Exporters (BAPIE), “parallel trade represents only a very small part of the total European pharmaceutical market, accounting for only around 3-4% of total sales”, zie <https://bapie.be/>. Bovendien hebben noch de partijen, noch hun concurrenten een onderneming die gespecialiseerd is in de parallelhandel in geneesmiddelen, als concurrent op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten vermeld. Naast de in de België gevestigde bekende (full-line) groothandelaren-verdeles Antwerps Distributie Centrum, Belmedis, CERP, Economie Populaire de Ciney, Febelco, Multipharma, Pharma Santé – Solidaris, Popelin, en SRRC), is slechts één andere onderneming, namelijk Goedert, genoemd door twee concurrenten van de partijen, zie Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 3. CERP, 20240805 Antwoord, vraag 6; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 8. Febelco, 20240726 Antwoord VOI, vraag 6. De auditeur merkt echter op dat (i) een dergelijke vermelding alleen voorvoelt uit het feit dat beide concurrenten volledig vertrouwen op IQVIA; en (ii) Goedert is geïdentificeerd al seen short-line groothandelaar-verdeler in farmaceutische producten, zie BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL, randnr 114, pg. 19; BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL, voetnoot 50, pg. 14. Over het algemeen blijkt dat bedrijven die gespecialiseerd zijn in parallelhandel in geneesmiddelen in een vroeger stadium in de waardeketen actief zijn. Zo legt Abacus Medicine, een van de toonaangevende bedrijven in de parallelimport en -distributie van geneesmiddelen in de Benelux, uit dat zij voor de distributie van haar producten afhankelijk is van groothandelaren-distributeurs en logistieke partners, zie <https://www.abacusmedicine.com/be/fr/pharmacies/#>.

¹⁸⁸ De auditeur merkt op dat de raming van de marktaandelen van de partijen op de markt voor full-line groothandel-verdeling aan enkele beperkingen onderhevig is. Ten eerste gebruiken de partijen geen consistente gegevens voor alle leveranciers. Zij kennen bijvoorbeeld aan Febelco het marktaandeel toe dat Febelco zelf op haar website rapporteert, terwijl zij aan Belmedis en CERP het marktaandeel toerekenen dat is berekend in BMA 8 november 2023, beslissing BMA-2023-CC-39, ACE Pharmaceuticals Belgium BV – Febelco CV / Pannoc Chemie NV. Ten tweede gaat de methode van de partijen ervan uit dat de marktaandelen van Multipharma op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken representatief zijn voor de marktaandelen van Multipharma op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten en berekent zij op basis daarvan de marktaandelen door de

IX.1.2.b Berekening van de marktaandelen: basisgegevens

162. Voor de berekening van de marktaandelen op basis van het aantal vestigingen werd gebruik gemaakt van informatie van het FAGG. Het FAGG publiceert op haar website een exhaustieve lijst van farmaceutische groothandelslocaties in België, met inbegrip van hun adres en eigenaar.¹⁸⁹ Deze informatie werd aangevuld met de informatie van de partijen en de concurrenten bekomen tijdens het marktonderzoek.¹⁹⁰

163. Het marktaandeel van de partijen op de opwaartse productmarkt wordt bottom-up berekend. Het wordt gedefinieerd als de verhouding tussen (i) het aantal full-line groothandel-verdelersites van de partijen in het relevante geografische gebied; en (ii) het totale aantal full-line groothandel-verdelersites voor geneesmiddelen in het relevante geografische gebied. Dit laatste wordt verkregen door de groothandel-verdelersites van geneesmiddelen van de partijen en hun concurrenten in het betrokken geografische gebied bij elkaar op te tellen.

164. De marktaandelen van de concurrenten van de partijen worden op dezelfde manier berekend.

IX.1.2.c Berekening van de marktaandelen: robuustheidstests

165. Om de beoordeling van de positie van de partijen op de opwaartse productmarkt te verfijnen, werden de marktaandelen van de partijen en hun concurrenten ook berekend op basis van (i) de oppervlakte van hun vestiging(en) (in m²); (ii) de jaarlijkse omzet (in euro); en (iii) het aantal (voltijdequivalente, hierna "VTE") werknemers. De omvang van elke vestiging en het aantal VTE werknemers zijn op vestigingsniveau verkregen van de partijen en hun concurrenten. De waarde van de verkopen (omzet) is echter alleen beschikbaar op het geaggregeerde niveau van de leveranciers. Voor concurrenten met minstens twee vestigingen (d.w.z. Belmedis, CERP en Febelco) werd de verkoop toegewezen aan elke vestiging in verhouding tot haar omvang.¹⁹¹

166. Verder werd de kwalitatieve informatie van de partijen en hun concurrenten onderzocht met betrekking tot het aantal apotheken dat zij momenteel bedienen en het maximale aantal apotheken dat zij theoretisch kunnen bedienen.

167. Uit deze analyses blijkt dat de methode, zoals later besproken in sectie IX.3.1, consistente resultaten geeft voor alle meeteenheden (bijv. aantal locaties, verkoopwaarde) zodat mag worden besloten dat marktaandelen op basis van het aantal locaties een getrouw beeld geven van de concurrentiedynamiek binnen de opwaartse productmarkt.

verkoop van hun groothandel-verdelingslocaties te vergelijken met de totale omvang van de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Meer details over de methodologie van de partijen zijn te vinden in sectie IX.3.1.a.

¹⁸⁹ Zie https://www.famhp.be/en/human_use/medicines/medicines/distribution_delivery/wholesalers_distributors (laatst geraadpleegd op augustus, 23 2024).

¹⁹⁰ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240808 Antwoord VOI 3 Multipharma; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Popelin; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240802 Antwoord VOI 3 Popelin. Zie ook Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 1. ADC, 20240904 Aanvullend antwoord VOI; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 2. Belmedis, 20240731 Antwoord VOI; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 3. CERP, 20240805 Antwoord; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 8. Febelco, 20240726 Antwoord VOI. Belmedis heeft met name aangegeven dat haar locatie in Longlier, hoewel nog steeds vermeld in de gegevens van het FAGG, niet langer actief is. Deze site is aldus uitgesloten voor deze analyse.

¹⁹¹ De toewijzing van de verkoop aan de vestigingen op basis van hun aantal (voltijdse equivalenten) verandert de resultaten niet wezenlijk.

168. Er dient opgemerkt te worden dat deze activiteiten niet enkel externe verkoop omvatten, maar ook interne verkoop. Voor wat betreft de partijen is het mogelijk om een opsplitsing te maken tussen beide soorten verkopen, in tegenstelling tot de gegevens voor de concurrenten waar het niet mogelijk is om deze opsplitsing uit te voeren. Zoals in de volgende sectie zal worden besproken, is de auditeur van mening dat marktaandeelen met inbegrip van interne verkopen, de marktaandeelen van de partijen kunnen overschatten, gezien (i) het grote aandeel van de verkopen van de partijen aan hun eigen apotheken; (ii) het relatief lage aantal externe apotheken dat door de partijen wordt bediend; en (iii) het feit dat de belangrijkste concurrenten van de partijen op de opwaartse markt niet verticaal geïntegreerd zijn met apotheken op de neerwaartse detailhandelsmarkt, of althans slechts in zeer beperkte mate.

IX.1.3 Markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken

IX.1.3.a Berekening van de marktaandeelen: methodologie en scope

169. De marktaandeelen van partijen en hun concurrenten worden berekend aan de hand van een klassieke “in-uit” benadering,¹⁹² waarbij alleen rekening wordt gehouden met de apotheken van de partijen en hun concurrenten op de relevante geografische markt, ongeacht de aanwezigheid van apotheken buiten de relevante geografische markt en ongeacht de locatie van de klanten. Tot de concurrenten behoren andere apotheekgroepen zoals Benu, Familia¹⁹³ en Coop evenals een breed scala aan onafhankelijke apotheken die gezamenlijk goed zijn voor bijna 80% van alle in België geregistreerde apotheken.¹⁹⁴

170. Zoals uiteengezet in sectie VIII.2, heeft de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken een lokale dimensie.

171. Voor de beoordeling van voorliggende zaak worden drie perimeters gehanteerd voor de omvang van de lokale verzorgingsgebieden. Rond elke apotheek van partijen wordt een verzorgingsgebied gedefinieerd door cirkels met een straal van respectievelijk 1,50 km, 1,75 km en 2 km te trekken, zoals geïllustreerd in de figuur hieronder.

¹⁹² Dit type benadering is gebruikt in meerdere zaken. Zie BMA 9 november 2022, beslissing ABC-2022-C/C-35, ITM Alimentaire Belgium / Mestdagh, randnr. 133, pg. 21; BMA 15 maart 2016, beslissing BMA-2016-C/C-10, Delhaize NV en Koninklijke Ahold NV, sectie V.6.1.a.

¹⁹³ Merk op dat Benu en Familia zelf deel uitmaken van een groep die ook actief is op de opwaartse markt, respectievelijk door Belmedis en Economie Populaire de Ciney (EPC).

¹⁹⁴ Zie <https://siriusinsight.be/article-blog/nombre-pharmacies-belgique-2023/>. Zie ook Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 3, waar APB onafhankelijke apothekers identificeert als apotheken met een uniek btw-nummer.

Bron: Berekeningen uitgevoerd door het auditoraat op basis van FAGG-gegevens en de marktkennis van partijen.

Toelichting: De apotheek van Multipharma wordt weergegeven met een lichtgroene stip. De apotheek van Popelin in Beveren is weergegeven met een donkergroene stip. De apotheken van concurrenten zijn met witte stippen aangeduid. De cirkels vertegenwoordigen de lokale markten rond de apotheek van Multipharma in Beveren, met een straal van 1,50 km (kleinste cirkel), 1,75 km (middelste cirkel) en 2 km (grootste cirkel) rond deze apotheek. Alle apotheken zijn weergegeven, zowel actieve als tijdelijk gesloten apotheken.

172. Het gebruik van een “in-uit” methode voor de berekening van de lokale marktaandelen vloeit voort uit het feit dat het onderzoeksteam niet voor elke apotheek beschikt over de werkelijke geografische spreiding van haar klanten. Het aantal en de locatie van de apotheken zijn de enige gegevens die consistent beschikbaar zijn.¹⁹⁵ Bij gebrek aan nauwkeurigere gegevens, geven “in-uit” marktaandelen op basis van aantal apotheken derhalve het meest volledige beeld van de positie van de partijen en hun concurrenten op de relevante lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

173. De exacte afbakening van de lokale verzorgingsgebieden kan opengelaten worden voor de beoordeling van de effecten van de vooropgestelde transactie. Het auditoraat houdt bij haar beoordeling rekening met alle drie de vooropgestelde afbakeningen van de lokale verzorgingsgebieden rond de apotheken van partijen.

IX.1.3.b Berekening van de marktaandelen: basisgegevens

174. Gegevens aangaande het aantal apotheken van de partijen en hun concurrenten zijn afkomstig van het FAGG.¹⁹⁶ Het FAGG publiceert op haar website een exhaustieve lijst van de apotheken in België, met inbegrip van hun adres, eigenaar, exploitant en vergunninghouder.¹⁹⁷ Op basis hiervan

¹⁹⁵ Hoewel er gegevens bestaan over de locatie van de klanten van de partijen, zijn deze gegevens beperkt en enkel beschikbaar op postcodeniveau. Zij tonen onder andere aan dat gemiddeld meer dan [70-90]% van de verkopen van de partijen afkomstig is van klanten die in dezelfde postcode wonen als waar de apotheek gelegen is, waardoor het lokale karakter van de verkopen van apotheken wordt bevestigd. Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlage 16; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5.

¹⁹⁶ Deze gegevens zijn door de partijen overgemaakt en blijven vrij toegankelijk. De versie die voor de analyse wordt gebruikt, is van 13 augustus 2024.

¹⁹⁷ Zie https://www.fagg.be/nl/MENSELIJK_gebruik/geneesmiddelen/geneesmiddelen/distributie_aflevering/officina.

hebben de partijen het auditoraat de meest recente lijst van hun apotheken verstrekt.¹⁹⁸ De overige in de FAGG-gegevens vermelde apotheken zijn vervolgens door het auditoraat aan concurrenten toegewezen op basis van naam van de eigenaar, exploitant en/of vergunninghouder van elke apotheek.

175. Het marktaandeel van de partijen op de neerwaartse productmarkt wordt bottom-up berekend. Het wordt gedefinieerd als de verhouding tussen (i) het aantal apotheken van de partijen in een verzorgingsgebied; en (ii) het totale aantal apotheken in het verzorgingsgebied. Dit laatste wordt verkregen door de apotheken van de partijen en hun concurrenten in het relevante geografische gebied bij elkaar op te tellen. Bijvoorbeeld in de bovenstaande figuur, afhankelijk van de perimeter voor de omvang van de lokale verzorgingsgebieden, wordt het marktaandeel van de partijen in de verzorgingsgebieden rond de apotheek van Multipharma in Beveren berekend door de verhouding te berekenen tussen (i) het aantal apotheken van de partijen rond de apotheek van Multipharma in Beveren; en (ii) het totaal aantal apotheken rond de apotheek van Multipharma in Beveren.

176. De marktaandelen van de concurrenten van de partijen worden op dezelfde manier berekend.

177. Belangrijk om te vermelden is dat de marktaandelen van de partijen en hun concurrenten op de neerwaartse productmarkt worden berekend hetzij (i) met behoud van zowel actieve als tijdelijk gesloten apotheken; hetzij (ii) met uitsluiting van de tijdelijk gesloten apotheken. Hoewel moeilijk te voorspellen is wanneer tijdelijk gesloten apotheken zullen heropenen, hebben deze apotheken nog steeds een geldige vergunning en kunnen ze op zeer korte termijn (in principe binnen een jaar) worden heropend. Het is aldus relevant om de tijdelijk gesloten apotheken op te nemen in de marktaandeelberekening. Het auditoraat gebruikt de twee methoden om de positie van de partijen en hun concurrenten op de neerwaartse productmarkt te beoordelen, maar geeft de voorkeur aan de methode die zowel de actieve als tijdelijk gesloten apotheken bevat.

IX.1.3.c Berekening van de marktaandelen: robuustheidstests

178. Om de beoordeling van de positie van de partijen op de neerwaartse productmarkt te verfijnen, heeft het auditoraat eveneens de marktaandelen voor de partijen en hun concurrenten berekend aan de hand van een reistijd van 10, 15, 20 of 25 minuten te voet rond elke apotheek naast de methode waarbij wordt gekeken naar een straal van 1,50 km, 1,75 km en 2 km rond elke apotheek.¹⁹⁹ De resultaten voor deze alternatieve definitie van de lokale verzorgingsgebieden zijn vergelijkbaar met de benchmarkresultaten, wat geen verrassing is gezien het feit dat afstanden die overeenkomen met een korte reistijd te voet naar verwachting bijna gelijk zijn aan vogelvluchtafstanden.²⁰⁰

179. Volledigheidshalve heeft het auditoraat ook op nationaal niveau de marktaandelen van de partijen en andere apothekengroepen verzameld en vergeleken aan de hand van (i) het aantal apotheken; (ii) de verkoopwaarde; en (iii) het aantal VTE werknemers. Het doel van deze berekeningen is om na te gaan of de marktaandelen per aantal apotheken de positie van de partijen en hun

¹⁹⁸ De ruwe data zijn voor het laatst geraadpleegd op 13 augustus 2024 en zijn door de partijen meegedeeld in hun antwoord op het derde verzoek om inlichtingen.

¹⁹⁹ De OSRM-tool werd voor deze doeleinden gebruikt. Zie <https://project-osrm.org>.

²⁰⁰ Zo bestaan er, met een straal van 2 km rond elke apotheek, 44 lokale markten waar de activiteiten van Partijen elkaar overlappen en waar het gezamenlijke marktaandeel meer dan 25% bedraagt (inclusief alle geregistreerde apotheken). Wanneer je de 25 minuten reistijd te voet in overweging neemt, bestaan er 45 lokale markten waar de activiteiten van de partijen elkaar overlappen en waar het gezamenlijke marktaandeel van de partijen meer dan 25% bedraagt (inclusief alle geregistreerde apotheken). In totaal verschijnen in beide gevallen 41 lokale markten. Dit is te verwachten omdat mensen meestal worden verondersteld te wandelen met een snelheid van 5 km/u. In dat geval komt een reistijd van 25 minuten overeen met een afstand van ongeveer 2,1 kilometer.

concurrenten op de neerwaartse productmarkt nauwkeurig weergeven. Daartoe heeft het auditoraat gebruik gemaakt van de door de partijen verstrekte gegevens, websites van apothekersgroepen en jaarrekeningen.²⁰¹ Over het geheel genomen concludeert het auditoraat dat, in ieder geval op nationaal niveau, de marktaandeelen naar aantal apotheken representatief zijn voor de relatieve positie van de partijen en de belangrijkste andere apotheekgroepen.²⁰²

180. Tot slot erkent de auditeur dat apotheken doorgaans hetzelfde soort producten verkopen, namelijk geneesmiddelen op voorschrift, geneesmiddelen zonder voorschrift en parafarmaceutica en verzorgingsproducten, maar dat zij ook te maken hebben met concurrentiedruk van online-apotheken (vb. Newpharma en Farmaline²⁰³) voor de detailhandel in OTC-geneesmiddelen en van parafarmacieën, supermarkten, en/of andere winkels in de detailhandel van parafarmaceutische- en verzorgingsproducten. Deze alternatieve verkopers worden niet in aanmerking genomen in de hierboven berekende marktaandeelen, aangezien er geen gegevens beschikbaar zijn aan de hand waarvan de auditeur de omvang van dergelijke verkopen op lokaal niveau nauwkeurig kan beoordelen. Bovendien merkt het de auditeur op dat de partijen slechts in geringe mate online verkopen.²⁰⁴ Om deze reden worden hun marktaandeelen op de neerwaartse productmarkt mogelijk overschat. In dit verband is de auditeur van mening dat een dergelijke overschatting niet groot is, aangezien (i) ongeveer [VERTROUWELIJK] van de omzet van apotheken bestaat uit de verkoop van geneesmiddelen op voorschrift en [VERTROUWELIJK] uit de verkoop van geneesmiddelen zonder voorschrift, de overige [VERTROUWELIJK] van de omzet heeft betrekking op de verkoop van parafarmaceutische producten;²⁰⁵ (ii) de omzet van Medi-Market, een toonaangevende keten van apotheken en parafarmacieën in België, bedraagt in 2023 bijna 330 miljoen euro (voor de gehele groep, d.w.z. inclusief de verkoop van haar 28 actieve apotheken en de verkoop van haar 68 parafarmacieën, online of ter plaatse),²⁰⁶ en de omzet van Newpharma, een toonaangevende online apotheek in België, bedraagt in 2023 ongeveer 200 miljoen euro,²⁰⁷ terwijl IQVIA de gezamenlijke

²⁰¹ De jaarrekening van ondernemingen is openbaar beschikbaar op de website van de Nationale Bank van België, zie <https://consult.cbso.nbb.be/>. De auditeur erkent dat de cijfers in de jaarrekeningen slechts een benadering zijn van de activiteiten van farmaceutische groepen in de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Deze groepen kunnen inderdaad andere activiteiten ontplooiën – die niet kunnen worden gescheiden van de detailhandel in farmaceutische producten vanwege het geconsolideerde karakter van de jaarrekening.

²⁰² Een caveat is dat, hoewel de marktaandeelen relatief consistent lijken voor verschillende statistieken over apotheekgroepen, dit niet kan worden getest voor onafhankelijke apothekers. Dit is misschien niet het geval voor onafhankelijke apotheken. Gegevens verzameld door het auditoraat suggereren dat onafhankelijke apothekers mogelijk een kleinere omzet en omvang hebben dan apotheken die eigendom zijn van apotheekgroepen. Zie BDO. (2021). Waardering van de apotheken in België: Hoe kunnen we de waarde en rentabiliteit verenigen?; https://www.multipharma.be/on/demandware.static/-/Library-Sites-MultipharmaSharedLibrary/fr_BE/dwbe52246b/PDF/RA%20MPH%202019%20FR_web.pdf; <https://www.lalibre.be/archives-journal/2019/10/25/epc-en-quelques-chiffres-CAXYW4UUYNCPFIANMVB42CWQXU/>.

²⁰³ Farmaline wordt beheerd door Shop-Apotheke bv, een Nederlandse naamloze vennootschap met zetel in Nederland. Zie <https://www.farmaline.be/fr/cgu.htm>.

²⁰⁴ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, vraag 13; Aanmeldingsformulier, randnr. 310, pgs. 128-129.

²⁰⁵ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlagen 15 en 32; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5; BDO. (2021). Waardering van de apotheken in België: Hoe kunnen we de waarde en rentabiliteit verenigen?

²⁰⁶ Zie <https://www.nbb.be/nl/balanscentrale>; <https://medi-market-group.be/fr/notre-actualite/medi-market-une-decennie-de-croissance-au-servicede-la-sante-et-du-bien-etre/>.

²⁰⁷ Newpharma verkoopt zowel OTC-geneesmiddelen als parafarmaceutische producten online. Het was in 2008 de eerste Belgische online apotheek die geneesmiddelen zonder voorschrift en parafarmaceutische producten online verkocht, zie <https://consult.cbso.nbb.be/>. In België kunnen vrij verkrijgbare geneesmiddelen online worden verkocht via de website van

jaarlijkse totale omzet van alle Belgische apotheken schat tussen 6 en 7 miljard euro;²⁰⁸ en (iii) onlineverkoop naar schatting goed is voor ongeveer slechts 10% van alle verkoop van OTC-geneesmiddelen en parafarmaceutica in België.²⁰⁹

IX.2 Standpunt van het Mededingingscollege over de methodologie

181. Voor wat betreft de **markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten** stemt het College voor doeleinden van deze procedure in met de door de auditeur gebruikte methodologie (namelijk de “in/uit-methode” waarbij voor de berekening van het marktaandeel enkel rekening gehouden wordt met de groothandel-verdelervestigingen van de partijen en hun concurrenten binnen de relevante geografische markt die nationaal of mogelijks regionaal is) en gegevens (meer bepaald de informatie van het FAGG over de vestigingen van de partijen, aangevuld met informatie van de partijen en de concurrenten bekomen tijdens het marktonderzoek) om marktaandelen te berekenen. De resultaten van deze methode werden ook onderworpen aan een robuustheidstest die rekening houdt met oppervlakte, de jaarlijkse omzet en het aantal werknemers van de vestigingen, en die tot coherente resultaten heeft geleid.²¹⁰

182. Voor wat betreft de **markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken** gebruikt de auditeur eveneens de “in/uit methodologie” die erin bestaat om enkel rekening te houden met de apotheken van de partijen binnen de relevante geografische markt. Het College neemt er akte van dat er in het onderzoekdossier geen data beschikbaar zijn van de werkelijke geografische spreiding (en daarbij horende adresgegevens) van de klanten en dat het aantal apotheken en hun locatie derhalve het enige criterium is dat gebruikt werd voor de bepaling van het marktaandeel van de partijen.²¹¹

183. Het gebruik van de “in/uit methodologie” voor de berekening van marktaandelen sluit aan bij randnummer 109 van de Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van de mededingingsregels van de Unie. Dit betekent uiteraard niet dat in het kader van de concurrentiële analyse geen rekening kan gehouden worden met concurrentiële druk die uitgaat van apotheken die zich buiten de radii bevinden.

184. Het College aanvaardt dat een gedetailleerde opvraging van de adressen van de klanten per apotheek (inclusief concurrerende apotheken) niet nodig is nu het gebruik van het aantal apothekers binnen de drie alternatieve verzorgingsgebieden (met een straal van respectievelijk 1,50 km, 1,75 km en 2 km) niet betwist wordt door de aanmeldende partij. Integendeel, partijen gebruiken ook zelf dit

een bestaande erkende apotheek. Zie artikel 29 van het koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers, BS 30 januari 2009; zie ook Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 3.

²⁰⁸ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, bijlage 13; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlage 32. Deze cijfers zijn vergelijkbaar als we de gemiddelde omzet van apotheken in België van BDO vermenigvuldigen met het totale aantal apotheken in België. Zie BDO. (2021). Waardering van de apotheken in België: Hoe kunnen we de waarde en rentabiliteit verenigen?.

²⁰⁹ Zie BDO. (2021). Waardering van de apotheken in België: Hoe kunnen we de waarde en rentabiliteit verenigen?.; <https://www.lesoir.be/art/d-20180601-3MH2Y1>.

²¹⁰ Zie sectie IX.1.2.c *supra*.

²¹¹ Het College merkt hierbij op dat ondanks de afwezigheid van gegevens voor elke apotheek, de gegevens van partijen wel aantonen dat gemiddeld meer dan 70-90% van de verkopen van de partijen afkomstig is van klanten die in dezelfde postcode woonachtig zijn als waar de apotheek gevestigd is (zie voetnoot 195) wat het lokale karakter van de verkopen van apotheken bevestigt.

criterium (namelijk het aantal apothekers in een zone) om de marktaandeelen te bepalen binnen een postcode.²¹²

185. Het College gaat ook akkoord met de voorkeur van de auditeur om bij de berekening van het marktaandeel zowel actieve als tijdelijk gesloten apotheken in rekening te nemen. Zoals uitgelegd door de auditeur kan een tijdelijk gesloten apotheek op korte termijn heropend worden (1 jaar)²¹³ en is een vergunning op zich ook waardevol gezien de moeilijkheid om nieuwe vergunningen te krijgen.²¹⁴ Het College noteert dat de aanmeldende partij zelf ook de tijdelijk gesloten apotheken in overweging neemt in haar berekening van de marktaandeelen.²¹⁵ Tenslotte, heeft de auditeur voor de volledigheid ook de berekening gegeven van de marktaandeelen zonder de tijdelijk gesloten apotheken.

186. Het College heeft ook rekening gehouden met de robuustheidstest die het auditoraat heeft uitgevoerd op basis van de reistijd van 10, 15, 20 of 25 minuten rond de apotheken naast de methode van de radii,²¹⁶ alsook de vergelijking van de marktaandeelen van partijen en andere apothekergroepen op nationaal niveau aan de hand van (i) aantal apotheken, (ii) verkoopwaarde en (iii) het aantal VTE werknemers.²¹⁷ Wat betreft het gebruik van omzet en verkoopvolumes welke doorgaans als basis gebruikt worden voor het berekenen van de marktaandeelen,²¹⁸ noteert het College dat het gebruik van het aantal apotheken in de relevante geografische markt in de plaats van verkoopcijfers of verkoopvolumes eerder tot gevolg lijkt te hebben om het marktaandeel van partijen te onderschatten. Uit het ontwerpbesluit volgt immers dat marktaandeelen van partijen naargelang de berekening gebeurt op basis van het aantal apotheken in België, totale verkoopwaarde in België of totale verkoopvolume in België in stijgende lijn is (respectievelijk [5-10]%, [5-10]% en [5-10]%).²¹⁹ Dit wijst erop dat de omzet per locatie proportioneel hoger lijkt te liggen dan het landelijk gemiddelde. Het auditoraat lijkt hiermee een eerder conservatieve houding te hebben aangenomen zodat er geen risico lijkt te zijn van een mogelijke overschatting van de marktaandeelen van de partijen. Ook hier heeft de aanmeldende partij deze aanpak niet betwist.

187. Het College stemt om deze redenen in deze fase van de procedure en rekening houdend met de eigenheden van de betrokken sector in met de methodologie van de auditeur voor de berekening van de marktaandeelen op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

IX.3 Marktaandeelen

IX.3.1 Markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten

IX.3.1.a Standpunt van de aanmeldende partij

188. De aanmeldende partij heeft haar marktaandeel berekend voor de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten, waarvan zij meent dat deze als nationaal

²¹² Zie randnrs. 216-218 *infra*.

²¹³ Zie randnr. 177 *supra*.

²¹⁴ Zie sectie VII.3.1.a *supra*.

²¹⁵ Zie randnr. 210 punt a) *infra*.

²¹⁶ Zie randnr. 178 *supra*.

²¹⁷ Zie randnr. 165 *supra*.

²¹⁸ Zie Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van het mededingingsrecht van de Unie (C/2024/1645), randnr.107.

²¹⁹ Zie randnrs. 211-213 *infra*.

beschouwd moet worden. Aanmeldende partij heeft eveneens ramingen verstrekt voor het marktaandeel van sommige van haar concurrenten.

189. Vooreerst zet de aanmeldende partij uiteen dat er geen publiek beschikbare gegevens zijn op basis waarvan haar eigen marktaandeel op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten kan worden berekend.²²⁰ Bijgevolg heeft zij gegevens die betrekking hebben op de nationale verkoop in de periode april 2023-maart 2024 komende van haar eigen jaarrekeningen en IQVIA gecombineerd.²²¹

190. Het marktaandeel van Multipharma is verkregen door (i) de som van de totale verkoop van Multipharma apotheken op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken en de (geraamde) totale verkoop van de externe apotheken waaraan de groothandelssite van Multipharma farmaceutische producten verkoopt, te vergelijken met (ii) de totale omvang van de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Met name:²²²

- a. De totale verkoop van de Multipharma apotheken op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken is afkomstig uit de jaarrekeningen van Multipharma.²²³
- b. De totale verkoop van de externe apotheken waaraan de groothandelssite van Multipharma farmaceutische producten verkoopt, wordt geraamd door het aandeel van de verkoop van de groothandelssite van Multipharma aan deze externe apotheken in alle verkopen van de groothandelssite van Multipharma (uit de jaarrekeningen van Multipharma) te vermenigvuldigen met de totale verkoop van Multipharma apotheken op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken (uit de jaarrekeningen van Multipharma).
- c. De totale verkoop op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken is afkomstig van IQVIA.

191. Het marktaandeel van Multipharma op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten berust dus op de veronderstelling dat het marktaandeel van Multipharma op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken representatief is voor het marktaandeel van Multipharma op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten. Volgens de aanmeldende partij is deze veronderstelling correct daar de apotheken van Multipharma hun producten voor een groot deel aankopen bij Multipharma als groothandelaar-verdeler, en de externe apotheken die door de full-line groothandel-verdelersite van Multipharma worden bediend eveneens hun producten grotendeels verkrijgen via de groothandel-verdelersite van Multipharma.²²⁴

²²⁰ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 106, pg. 35.

²²¹ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, bijlage 11.

²²² Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 105-106, pg. 35; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, bijlage 11.

²²³ Alleen verkopen door fysieke apotheken worden in aanmerking genomen. Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 105, pg. 35.

²²⁴ Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 105-106, 110, pgs. 35 en 36; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, bijlage 11.

192. Aanmeldende partij heeft daarnaast ook een inschatting gemaakt van het marktaandeel van Popelin. De exacte details van de hiervoor gehanteerde methodologie zijn echter niet bekendgemaakt aan het auditoraat.²²⁵

193. Ten slotte heeft aanmeldende partij marktaandelen verstrekt van drie concurrenten, namelijk Belmedis, CERP en Febelco. De cijfers zijn rechtstreeks verzameld uit verschillende bronnen, waaronder een eerdere beslissing van de BMA, krantenartikelen en de website van Febelco.²²⁶

194. Op basis van de hierboven beschreven methodologie raamt de aanmeldende partij het marktaandeel van Multipharma op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten op [VERTROUWELIJK].²²⁷ Het marktaandeel van Popelin wordt geraamd op [VERTROUWELIJK] of [VERTROUWELIJK].²²⁸ In dit verband bedraagt het gezamenlijke marktaandeel van de partijen op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten niet meer dan 25%. Bovendien concludeert aanmeldende partij op basis van haar eigen gevoerd onderzoek dat het marktaandeel van Belmedis (ten minste) tussen 20% en 30% ligt, dat het marktaandeel van CERP tussen 10% en 20% ligt, terwijl het marktaandeel van Febelco 43% bedraagt.

195. Op basis van bovenstaande argumenten concludeert de aanmeldende partij dat deze markt geen betrokken markt vormt bij de beoordeling van voorliggende transactie.

IX.3.1.b Analyse van de auditeur

i) Marktaandelen van de partijen

196. Het auditoraat heeft de marktaandelen van de partijen in België en Vlaanderen berekend aan de hand van de in sectie IX.1.2 beschreven methode, gebruikmakend van de gegevens verkregen van het FAGG en groothandelaar-verdelers. De cijfers in onderstaande tabel zijn gebaseerd op het aantal groothandel-verdelersites en hun locatie.

Meeteenheid	Geografische marktafbakening	Multipharma's Marktaandeel (%)	Popelin's Marktaandeel (%)	Gecombineerd Marktaandeel (%)
Aantal sites	België	4%	4%	8%
	Vlaanderen	7%	7%	14%

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.2.

197. Uit de analyse blijkt dat het gezamenlijke marktaandeel van de partijen 8% bedraagt in België en 14% in Vlaanderen. De partijen hebben geen groothandel-verdelersites in Wallonië of Brussel. Het gecombineerd marktaandeel van de partijen ligt derhalve zowel op nationaal als op regionaal niveau onder de drempel van 25%.

198. Volledigheidshalve heeft het auditoraat eveneens marktaandelen van de partijen berekend rekening houdend met (i) de omvang van elke groothandel-verdelersite; (ii) het aantal VTE werknemers op elke groothandel-verdelersite; en (iii) de totale verkoopwaarde in het laatste boekjaar. Onderstaande tabel geeft de marktaandelen van de partijen op basis van deze drie maatstaven weer.

²²⁵ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 104, pgs. 34-35; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, vraag 5.

²²⁶ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 103, pg. 34.

²²⁷ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 103, pg. 34.

²²⁸ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 103-104, pgs. 34-35.

Meeteenheid	Geografische marktafbakening	Multipharma's Marktaandeel (%)	Popelin's Marktaandeel (%)	Gecombineerd Marktaandeel (%)
Oppervlakte van de sites (m ²)	België	[0-10]%	[0-10]%	[0-10]%
	Vlaanderen	[0-10]%	[0-10]%	[10-20]%
Verkoopwaarde (€)	België	[0-10]%	[0-10]%	[10-20]%
	Vlaanderen	[10-20]%	[0-10]%	[10-20]%
Werknemers (VTE)	België	[0-10]%	[0-10]%	[0-10]%
	Vlaanderen	[0-10]%	[0-10]%	[0-10]%

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.2.

Toelichting: De oppervlakte van elke site en het aantal VTE werknemers worden gegeven voor elke groothandel-verdelersite. De Verkoop vindt echter plaats op het niveau van de groothandelaar-verdeler, niet op het niveau van de vestigingsplaats van de site. Voor elke leverancier worden de verkopen dus aan elke faciliteit toegerekend op basis van de omvang van elke faciliteit.

199. Over het geheel genomen blijkt uit de tabel dat het gecombineerde marktaandeel van de partijen niet groter is dan 20% voor alle drie de maatstaven, ongeacht de mogelijke afbakening van de geografische markt (nationaal of regionaal). Bovendien zijn deze alternatieve marktaandelen consistent met de marktaandelen op basis van het aantal vestigingen, hoewel ze ook aantonen dat de groothandel-verdelersite van Multipharma groter is dan de groothandel-verdelersite van Popelin.

200. De auditeur wenst eraan te herinneren dat deze marktaandelen zowel externe als interne verkopen omvatten. Ongeveer [VERTROUWELIJK] van de verkopen van de groothandel-verdelersites van de partijen is intern.²²⁹ Slechts [VERTROUWELIJK] externe apotheken nemen farmaceutische producten af van de groothandel-verdelersites van de partijen,²³⁰ op een totaal van bijna 4.000 niet-verticaal geïntegreerde apotheken die in België actief zijn en 2.000 niet-verticaal geïntegreerde apotheken die in Vlaanderen actief zijn.²³¹ Om deze redenen overschatten bovenstaande cijfers waarschijnlijk de marktaandelen van de partijen op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten.

ii) Marktaandelen van concurrenten

201. Het auditoraat heeft de marktaandelen van de concurrenten van de partijen berekend op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten. De resultaten zijn terug te vinden in onderstaande tabel.

²²⁹ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 10; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, vragen 8 en 9; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5.

²³⁰ Deze externe apotheken verwijzen naar voor het publiek opengestelde retailapotheken. Voor de volledigheid deelt de auditeur mee dat de groothandel-verdelersite van Popelin in Mechelen ook farmaceutische producten aan [VERTROUWELIJK] levert, zie Aanmeldingsformulier, randnr. 267, pg. 115. [VERTROUWELIJK]. [VERTROUWELIJK], zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 11. Zie ook Aanmeldingsformulier, randnrs. 270, 292 en 306-308, pgs. 116, 126 en 128.

²³¹ Het aantal niet-verticaal geïntegreerde apotheken wordt hier geschat rekening houdend met (i) onafhankelijke apothekers, die volgens BDO 80% van alle apotheken in België vertegenwoordigen; en (ii) andere apotheken die verband houden met apothekketens die niet-verticaal geïntegreerd zijn. Zie <https://siriusinsight.be/article-blog/nombre-pharmacies-belgique-2023/>.

Geografische marktafbakening	België		Vlaanderen	
	Aantal sites	Marktaandeel (%)	Aantal sites	Marktaandeel (%)
Full-line groothandelaar-verdeler				
Multipharma	1	4%	1	7%
Popelin	1	4%	1	7%
Partijen	2	8%	2	14%
Febelco	8	33%	7	50%
Belmedis	6	25%	4	29%
Centre Européen de Répartition Pharmaceutique (CERP)	4	17%	0	-
Antwerps Distributie Centrum (ADC)	1	4%	1	7%
Economie Populaire de Ciney (EPC)	1	4%	0	-
Pharma Santé – Solidaris	1	4%	0	-
Société Royale Coopérative à Responsabilité Limitée des Pharmacies Populaires de Verviers et Arrondissement (SRRC)	1	4%	0	-
Totaal	24	100%	14	100%

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.2.

202. De twee belangrijkste spelers op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten blijken Febelco en Belmedis te zijn. Met in totaal 14 vestigingen zijn deze leveranciers samen goed voor 58% van alle vestigingen in België en 79% van alle vestigingen in Vlaanderen. Op nationaal niveau oefent CERP, waarvan de sites zich uitsluitend in Brussel en Wallonië bevinden, aanzienlijke concurrentiedruk uit op de partijen (17%). In Vlaanderen hebben de partijen, naast Febelco (50%) en Belmedis (29%), ook te maken met concurrentiedruk vanuit het ADC (7%).

203. Volledigheidshalve heeft het auditoraat eveneens de marktaandelen van concurrenten berekend op basis van (i) de omvang van elke groothandel-verdelersite; (ii) het aantal VTE werknemers op elke groothandel-verdelersite; en (iii) de totale verkoopwaarde in het laatste boekjaar. De tabellen zijn opgenomen in Bijlage A en versterken het standpunt dat Febelco en Belmedis in grote lijnen de twee belangrijkste spelers op deze markt zijn.

204. Tenslotte heeft het auditoraat rekening gehouden met het theoretische aantal apotheken dat de partijen en hun concurrenten dagelijks kunnen bedienen, alsook met het werkelijke aantal apotheken dat zij het afgelopen boekjaar bedienden.

205. Aan de ene kant merkt het auditoraat op dat Multipharma elke dag geneesmiddelen levert aan ongeveer [0-500] apotheken, terwijl Popelin elke dag geneesmiddelen levert aan ongeveer [0-500] apotheken. Bovendien kunnen ze dagelijks respectievelijk tot [0-500] en [0-500] apotheken bedienen.²³² Aangezien er in België ongeveer 4.950 apotheken zijn, betekent dit dat de partijen minder dan [0-10]% van alle apotheken in België kunnen bedienen. Zoals vermeld in randnummer 200 vermindert de uitsluiting van de interne verkoop deze cijfers nog verder.

206. Anderzijds verklaren Febelco en Belmedis elke dag meer dan 2.000 apotheken te bedienen en over voldoende capaciteit te beschikken om tussen 70% en 100% van de in België geregistreerde

²³² Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 270 en 306-308, pgs. 116 en 128; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 2; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, vraag 6; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240802 Antwoord VOI 3 Popelin, vraag 1.

apotheken te bevoorraden. CERP, de derde concurrent op nationaal niveau, bedient bijna 1.200 apotheken en kan in theorie dagelijks tot 3.000 apotheken bedienen.²³³

IX.3.1.c Beoordeling en conclusie van de auditeur

207. Op basis van de marktaandeelen van partijen en de aanvullende informatie die tijdens het onderzoek werd verzameld, concludeert de auditeur dat de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten niet horizontaal betrokken is in voorliggende transactie.

IX.3.1.d Beoordeling en conclusie van het College

208. Het College onderschrijft de beoordeling van de auditeur dat, voor de redenen die hij aanhaalt, de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten niet horizontaal betrokken is in voorliggende transactie.

IX.3.2 Markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken

IX.3.2.a Standpunt van de aanmeldende partij

209. De aanmeldende partij heeft het gezamenlijke marktaandeel op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken berekend, waarvan zij meent dat deze als nationaal beschouwd moet worden. Daarnaast heeft aanmeldende partij eveneens ramingen verstrekt voor het marktaandeel van sommige van haar concurrenten.²³⁴

210. De aanmeldende partij heeft de berekeningen gemaakt op basis van (i) het aantal erkende apotheken; (ii) de verkoopwaarde; of (iii) het verkoopvolume.²³⁵ Met name:

- a. Gegevens over het aantal erkende apotheken zijn afkomstig van het FAGG²³⁶ en omvatten (i) enkel actieve apotheken; of (ii) zowel actieve als tijdelijk gesloten apotheken.²³⁷ Beide methodes worden als relevant geacht. Aan de ene kant moeten apotheken die tijdelijk gesloten zijn en een geldige vergunning hebben worden meegeteld, omdat op die locaties op zeer korte termijn een nieuwe apotheek kan worden geopend. Aan de andere kant is het moeilijk te voorspellen of en wanneer de tijdelijk gesloten apotheek zal worden heropend. Hoe dan ook, de resultaten die met de twee methodes worden verkregen, zijn over het algemeen vergelijkbaar.²³⁸

²³³ Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 2. Belmedis, 20240731 Antwoord VOI, vraag 4; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 3. CERP, 20240805 Antwoord, vraag 4; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 8. Febelco, 20240726 Antwoord VOI, vraag 4.

²³⁴ Het onderzoek van de auditeur heeft een aanzienlijk aantal fouten en inconsistenties in de door de partijen bezorgde gegevens aan het licht gebracht. Deze fouten en inconsistenties werden in opeenvolgende VOI's aan de partijen meegedeeld, waarvan sommige uitdrukkelijk worden vermeld in het Aanmeldingsformulier. Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 135-149, pgs. 42-55.

²³⁵ Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 113 en 135-149, pgs. 37 en 42-55. De verkopen van de partijen worden uitgedrukt in euro en zijn berekend op basis van de openbare prijzen, voor enige vorm van korting.

²³⁶ De auditeur merkt op dat de in het aanmeldingsformulier gebruikte FAGG-gegevens betrekking hebben op verschillende tijdstippen, zoals november 2023 (zie Aanmeldingsformulier, randnr. 148, pg. 55), april 2024 (zie Aanmeldingsformulier, randnr. 311, pg. 129), mei 2024 (zie Aanmeldingsformulier, randnr. 152, pg. 57) en augustus 2024 (zie Aanmeldingsformulier, randnr. 164, pgs. 66-67).

²³⁷ Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 113-116, pg. 37.

²³⁸ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 116, pg. 37.

- b. Verkoopsdata van de aanmeldende partij, de doelonderneming, concurrenten en de marktomvang zijn afkomstig van IQVIA.²³⁹
- c. Gegevens omtrent het verkochte volume van aanmeldende partij, de doelonderneming en de marktomvang zijn eveneens afkomstig van IQVIA. Voor deze maatstaf is echter geen marktaandeel voor de concurrenten berekend.²⁴⁰

211. Wat het **totale aantal erkende apotheken in België** betreft, stellen de partijen vast dat de aanmeldende partij en de doelonderneming elk een marktaandeel hebben van respectievelijk [5-10]% en [0-5]% en aldus een gezamenlijk marktaandeel van [5-10]%.²⁴¹ Wat de concurrenten betreft, wordt het marktaandeel van Benu geraamd op [0-5]%, het marktaandeel van Familia op [0-5]%, het marktaandeel van VPharma op [0-5]%, het marktaandeel van Coop op [0-5]% en het marktaandeel van Pharma Santé op [0-5]%.²⁴²

212. Wat de **totale verkoopwaarde in België** betreft, stellen de partijen vast dat de aanmeldende partij en de doelonderneming elk een marktaandeel van respectievelijk [5-10]% en [0-5]% hebben en aldus een gezamenlijk marktaandeel van [5-10]%.²⁴³ Wat de concurrenten betreft, wordt het marktaandeel van Benu geraamd op [0-5]%, dat van Familia op [0-5]%, dat van VPharma op [0-5]%, dat van Coop op [0-5]% en dat van Pharma Santé op [0-5]%.²⁴⁴

213. Wat het **totale verkoopvolume in België** betreft, stellen de partijen vast dat de aanmeldende partij en de doelonderneming elk een marktaandeel hebben van respectievelijk [5-10]% en [0-5]% en aldus een gezamenlijk marktaandeel van [5-10]%.²⁴⁵

214. Op basis van bovenstaande elementen concludeert aanmeldende partij dat de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken geen betrokken markt vormt voor de beoordeling van onderhavige transactie.

215. Volledigheidshalve heeft de aanmeldende partij hypothetische marktaandelen berekend op lokaal niveau. Aanmeldende partij geeft aan dat, indien de activiteiten van apotheken lokaal in plaats van nationaal zouden worden gedefinieerd, een aantal (deel)gemeenten zouden kunnen worden geïdentificeerd waar Multipharma en Popelin gezamenlijk een marktaandeel van 25% of meer zouden hebben.

²³⁹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 113 en 135-149, pgs. 37 en 42-55; Onderzoeks dossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 3; Onderzoeks dossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlage 32; Aanmeldingsformulier, tabel 2, pg. 43. Cijfers zijn verstrekt voor 2021, 2022, en 2023.

²⁴⁰ Zie Onderzoeks dossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlage 32; Aanmeldingsformulier, tabel 2, pg. 43. Cijfers zijn verstrekt voor 2021, 2022, en 2023.

²⁴¹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 113, pg. 37. Het is onduidelijk of dit cijfer alle erkende of alleen de actieve apotheken omvat. De auditeur merkt ook op dat de partijen verschillende cijfers verstrekken in tabel 12 van deel 8, waar de steekproef anders lijkt, maar waar het onderscheid tussen actieve en tijdelijk gesloten apotheken expliciet is.

²⁴² Zie Aanmeldingsformulier, tabel 5, pgs. 55-56.

²⁴³ Zie Aanmeldingsformulier, tabel 2, pg. 43. De auditeur merkt op dat de aanmeldende partij twee verschillende ramingen van haar verkoopswaarde heeft verstrekt. De ene raming sluit farmaceutische preparaten, geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik en andere producten uit omwille van consistentie met de noemer. Hoe dan ook heeft de correctie geen wezenlijke gevolgen voor de marktaandelen. Het cijfer is gebaseerd op gegevens uit 2023. Daarnaast worden ook ramingen verstrekt voor 2021 en 2022.

²⁴⁴ Zie Aanmeldingsformulier, tabel 5, pgs. 55-56.

²⁴⁵ Zie Aanmeldingsformulier, tabel 2, pg. 43. De auditeur merkt op dat de aanmeldende partij twee verschillende ramingen van haar verkoopvolume heeft verstrekt. De ene raming sluit farmaceutische preparaten, geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik en andere producten uit omwille van consistentie met de noemer. Hoe dan ook heeft de correctie geen wezenlijke gevolgen voor de marktaandelen. Het cijfer is gebaseerd op gegevens uit 2023. Daarnaast worden ook ramingen verstrekt voor 2021 en 2022.

216. Wat het **totale aantal vergunde apotheken op lokaal niveau** betreft, concluderen de partijen dat indien alle vergunde apotheken op de FAGG-lijst in aanmerking zouden worden genomen, dan:²⁴⁶

- a. is het gezamenlijk marktaandeel van de partijen groter dan 25%, maar kleiner dan 40% in (deel)gemeenten met postcodes 1800, 2260, 2500, 2560 en 3010; en
- b. bedraagt het gezamenlijk marktaandeel van de partijen meer dan 40% in de gemeente Mechelen (postcodes 2800, 2801, 2811 en 2812, tezamen [40-50]%) en de gemeente Willebroek (postcode 2830, [40-50]%). Wanneer de twee tijdelijk gesloten apotheken in Willebroek niet mee in rekening worden gebracht, daalt het marktaandeel van de partijen tot minder dan 25%.

217. Indien echter alleen actieve apotheken in aanmerking worden genomen, dan:

- a. is het gecombineerde marktaandeel van de partijen hoger dan 25%, maar lager dan 40% in (deel)gemeenten met postcodes 2260, 2500, 2560, 2830 en 3010; en
- b. bedraagt het gezamenlijk marktaandeel van de partijen in de gemeente Mechelen (postcodes 2800, 2801, 2811 en 2812) [50-60]%

218. De aanmeldende partij verstrekt de volgende tabellen om haar berekeningen te staven.²⁴⁷ De twee onderstaande tabellen bevatten zowel actieve als tijdelijk gesloten apotheken die in het bezit zijn van een vergunning. De eerste tabel geeft een overzicht van de gemeenten waar de twee partijen volgens aanmeldende partij actief zijn en waar hun gezamenlijke marktaandeel meer dan 25% bedraagt. De tweede tabel heeft als focus het specifieke gebied van Mechelen, waaraan vier postcodes kunnen worden toegekend.²⁴⁸

Postcodegebied	Gemeente (deelgemeente)	Vergunnings-nummer MPH	Marktaandeel Multipharma in apotheken (#)	Vergunnings-nummer Goed	Marktaandeel Popelin in apotheken (#)	Gezamenlijke marktaandeel in apotheken (#)
1800	Vilvoorde	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[20-30]%
2260	Westerlo	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[20-30]%
2500	Lier	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[30-40]%
2560	Nijlen	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[20-30]%
2800 + 2801 + 2811 + 2812	Mechelen (Mechelen + Heffen, + Hombeek-Leest + Muizen)	[VERTROUWELIJK]	[20-30]%	[VERTROUWELIJK]	[20-30]%	[40-50]%
2830	Willebroek	[VERTROUWELIJK]	[30-40]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[40-50]%
3010	Leuven (Kessel-Lo)	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[30-40]%

²⁴⁶ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 116, pgs. 37-38.

²⁴⁷ Zie Aanmeldingsformulier, tabellen 3 en 4; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, tabel 2, pgs. 45-48.

²⁴⁸ Zie Aanmeldingsformulier, tabel 6, pgs. 57-63 voor een uitgebreidere versie van de tabel waar concurrenten zijn in opgenomen.

Postcodegebied	Gemeente (deelgemeente)	Marktaandeel Multipharma in apotheken (#)	Marktaandeel Popelin in apotheken (#)	Gezamenlijk marktaandeel in apotheken (#)
2800 + 2801 + 2811 + 2812	Mechelen (Mechelen + Heffen, + Hombeek-Leest + Muizen)	[20-30]%	[20-30]%	[40-50]%
2800	Mechelen	[20-30]%	[20-30]%	[50-60]%
2801	Heffen	[0-10]%	[0-10]%	[0-10]%
2811	Hombeek-Leest	[0-10]%	[0-10]%	[0-10]%
2812	Muizen	[0-10]%	[40-50]%	[40-50]%

219. Onderstaande tabel bevat uitsluitend actieve apotheken.

Postcodegebied	Gemeente (deelgemeente)	Vergunnings-nummer MPH	Marktaandeel Multipharma in apotheken (#)	Vergunnings-nummer Goed	Marktaandeel Popelin in apotheken (#)	Gezamenlijke marktaandeel in apotheken (#)
2260	Westerlo	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[20-30]%
2500	Lier	[VERTROUWELIJK]	[0-10]%	[VERTROUWELIJK]	[20-30]%	[20-30]%
2560	Nijlen	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[20-30]%
2800 +2801 + 2811 + 2812	Mechelen (Mechelen + Heffen, + Hombeek-Leest + Muizen)	[VERTROUWELIJK]	[20-30]%	[VERTROUWELIJK]	[20-30]%	[50-60]%
2830	Willebroek	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[20-30]%
3010	Leuven (Kessel-Lo)	[VERTROUWELIJK]	[10-20]%	[VERTROUWELIJK]	[20-30]%	[30-40]%

IX.3.2.b Beoordeling van de auditeur

i) Marktaandelen van de partijen

220. Aan de hand van de gegevens van het FAGG, de meest recente door de partijen verstrekte informatie en de in sectie IX.1.3 uiteengezette methodologie, heeft het auditoraat de lokale marktaandelen van de partijen rond elk van hun apotheken berekend. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande overzichtstabel. Ze worden voorgesteld (i) met alle in België geregistreerde apotheken, met inbegrip van de tijdelijk gesloten apotheken (deel A); of (ii) met uitsluitend actieve apotheken en dus exclusief tijdelijk gesloten apotheken (deel B). De volledige tabellen met de marktaandelen zijn opgenomen in Bijlage B.

Geografische marktafbakening (km)	Aantal betrokken lokale markten ^a	Aantal betrokken gemeenten ^b	Lijst van betrokken gemeenten
Deel A – Alle apotheken (i.e. met inbegrip van tijdelijk gesloten apotheken)			
1,50 km	46	16	Aarschot, Antwerpen, Beveren-Waas, Boom, Diest, Herentals, Leuven, Lier, Mechelen, Mol, Nijlen, Sint-Jans-Molenbeek, Temse, Vilvoorde, Willebroek, Zemst
1,75 km	45	15	Aarschot, Anderlecht, Antwerpen, Boom, Diest, Herentals, Lier, Mechelen, Mol, Nijlen, Sint-Jans-Molenbeek, Temse, Vilvoorde, Willebroek, Zemst
2 km	44	13	Aarschot, Antwerpen, Boom, Diest, Lier, Mechelen, Mol, Nijlen, Oudenaarde, Temse, Vilvoorde, Willebroek, Zemst
1,50 km, 1,75 km of 2 km	51	18	Aarschot, Anderlecht, Antwerpen, Beveren-Waas, Boom, Diest, Herentals, Lier, Leuven, Mechelen, Mol, Nijlen, Oudenaarde, Sint-Jans-Molenbeek, Temse, Vilvoorde, Willebroek, Zemst
Deel B – Actieve apotheken (i.e. exclusief tijdelijk gesloten apotheken)			
1,50 km	36	13	Antwerpen, Beveren-Waas, Diest, Herentals, Leuven, Lier, Mechelen, Mol, Nijlen, Temse, Vilvoorde, Willebroek, Zemst
1,75 km	36	12	Anderlecht, Antwerpen, Diest, Herentals, Lier, Mechelen, Mol, Nijlen, Temse, Vilvoorde, Willebroek, Zemst
2 km	35	12	Antwerpen, Diest, Herentals, Leuven, Lier, Mechelen, Mol, Nijlen, Oudenaarde, Temse, Willebroek, Zemst
1,50 km, 1,75 km of 2 km	41	15	Anderlecht, Antwerpen, Beveren-Waas, Diest, Herentals, Leuven, Lier, Mechelen, Mol, Nijlen, Oudenaarde, Temse, Vilvoorde, Willebroek, Zemst

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.3.

Toelichting: ^a Het aantal betrokken markten komt overeen met het aantal lokale verzorgingsgebieden rond de apotheken van partijen waar (i) het gecombineerde marktaandeel van de partijen groter (of gelijk) is dan 25%; en (ii) de twee partijen aanwezig zijn. ^b Het aantal betrokken gemeenten komt overeen met het aantal gemeenten (d.w.z. postcode) waar de betrokken lokale markten zich bevinden.

221. Rekening houdend met alle in België geregistreerde apotheken, zijn er tussen 44 en 46 lokale markten rond de apotheken van de partijen waar (i) de twee partijen aanwezig zijn; en (ii) het gezamenlijk marktaandeel van de partijen ten minste 25% bedraagt. Deze lokale markten bevinden zich in 13-16 gemeenten. Het precieze aantal hangt af van de perimeter die wordt aangehouden voor de omvang van de lokale verzorgingsgebieden, namelijk een straal van 1,50 km, 1,75 km of 2 km rond elke apotheek. Er zijn in totaal 51 lokale markten rond de apotheken van de partijen die aan de twee bovenstaande voorwaarden voldoen, voor ten minste één perimeter van de geografische markt. Deze lokale markten bevinden zich in 18 gemeenten, namelijk Aarschot, Anderlecht, Antwerpen, Beveren-Waas, Boom, Diest, Herentals, Lier, Leuven, Mechelen, Mol, Nijlen, Oudenaarde, Sint-Jans-Molenbeek, Temse, Vilvoorde, Willebroek en Zemst.

222. Ter volledigheid heeft het auditoraat eveneens de marktaandelen van de partijen berekend op basis van uitsluitend actieve apotheken, waardoor tijdelijk gesloten apotheken worden uitgesloten. Bij deze methode is het aantal lokale markten waar (i) het gezamenlijke marktaandeel van de partijen ten minste 25% bedraagt; en (ii) de twee partijen aanwezig en actief zijn, vergelijkbaar – doch iets lager – dan de methode waarbij beide in rekening worden gebracht, aangezien de partijen

verschillende tijdelijk gesloten apotheken in de bovengenoemde gemeenten hebben. De auditeur observeert 35 of 36 lokale markten van dit type rond de apotheken van de partijen die zich in 12 of 13 gemeenten bevinden. Nogmaals, het precieze aantal hangt af van de perimeter die wordt aangehouden voor de omvang van de lokale verzorgingsgebieden, namelijk een straal van 1,50 km, 1,75 km of 2 km rond elke apotheek. Er zijn 41 lokale markten rond de apotheken van de partijen die aan de twee voorwaarden voldoen, voor ten minste één perimeter van de geografische markt. Deze lokale markten bevinden zich in 15 gemeenten, namelijk Anderlecht, Antwerpen, Beveren-Waas, Diest, Herentals, Leuven, Lier, Mechelen, Mol, Nijlen, Oudenaarde, Temse, Vilvoorde, Willebroek en Zemst.²⁴⁹ Zoals vermeld in randnummer 177 is de auditeur echter van mening dat deze resultaten minder relevant zijn dan die in deel A, aangezien er weinig informatie beschikbaar is over tijdelijk gesloten apotheken en deze in beginsel op korte termijn kunnen worden heropend.

ii) Marktaandelen van concurrenten

223. Het auditoraat heeft de marktaandelen van de concurrenten van de partijen op elke lokale markt rond de apotheken van partijen berekend. Er werd hierbij een onderscheid gemaakt tussen (i) apotheken die behoren tot andere grote apothekegroepen (namelijk Benu, Coop, Familia, Medi-Market, Servais, Solidaris, en Vpharma); en (ii) andere apotheken. De resultaten zijn opgenomen in Bijlage B.

224. In het algemeen wijzen de resultaten erop dat de overgrote meerderheid van de concurrenten op de lokale markten waar de twee partijen aanwezig zijn en waar hun marktaandeel meer dan 25% bedraagt, onafhankelijke apothekers zijn. De apotheken van andere ketens bevinden zich in het algemeen in andere gebieden en zijn dus minder aanwezig rond de apotheken van de partijen.

225. Meer specifiek is het apothekennetwerk Coop voornamelijk gesitueerd in Gent. Benu heeft apotheken in alle drie de regio's, maar die in Vlaanderen, waar de activiteiten van de partijen elkaar grotendeels overlappen, zijn relatief verspreid over het hele grondgebied. Familia is voornamelijk gevestigd in Wallonië, met enkele apotheken in Brussel. Medi-Market heeft verschillende apotheken rond de grote steden zoals Antwerpen, Brussel, Leuven en Luik maar deze apotheken bevinden zich echter vaak in de perifere gebieden rond de steden. Solidaris en Vpharma zijn gevestigd in het oosten van België en vooral in de omgeving van Luik. Servais is ten slotte voornamelijk actief in Waals-Brabant.

IX.3.2.c Beoordeling en conclusie van de auditeur

226. Op basis van de marktaandelen van de partijen identificeert de auditeur 51 betrokken lokale markten rond de apotheken van de partijen voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

IX.3.2.d Beoordeling en conclusie van het College

227. Rekening houdende met het standpunt van het College aangaande de methodologie van de auditeur voor de berekening van het marktaandeel,²⁵⁰ onderschrijft het College de beoordeling van de auditeur wat de berekening van de marktaandelen betreft en gaat derhalve akkoord met de conclusie van de auditeur dat er voor doeleinden van deze fase van de procedure 51 betrokken lokale

²⁴⁹ Van deze 41 lokale markten behoort slechts één lokale markt rond de apotheken van de partijen niet tot de 51 lokale markten uit de vorige alinea. Deze lokale markt ligt rond de apotheek van Popelin aan de Petermannestraat 17 in Leuven (3000).

²⁵⁰ Zie sectie IX.1 *supra*.

markten geïdentificeerd worden rond de apotheken van de partijen voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

IX.4 Conclusie van de auditeur met betrekking tot de betrokken markten

228. Gelet op al het voorgaande, zullen de gevolgen van deze transactie worden beoordeeld op volgende horizontaal betrokken markten: 51 lokale markten rond de apotheken van de partijen voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Deze lokale markten bevinden zich in 18 gemeenten, namelijk Aarschot, Anderlecht, Antwerpen, Beveren-Waas, Boom, Diest, Herentals, Lier, Leuven, Mechelen, Mol, Nijlen, Oudenaarde, Sint-Jans-Molenbeek, Temse, Vilvoorde, Willebroek en Zemst.

229. Aangezien beide partijen actief zijn op de opwaartse nationale of regionale markt(en) voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten en ze beiden actief zijn op de neerwaartse 51 lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken waarop hun gezamenlijk marktaandeel ten minste 25% bedraagt, wordt(worden) deze opwaartse markt(en), alsook de neerwaartse lokale markten, als verticaal betrokken markten beschouwd.

IX.5 Conclusie van het Mededingingscollege met betrekking tot de betrokken markten

230. Het College gaat voor doeleinden van de eerste fase akkoord met de conclusie van de auditeur en besluit tot 51 lokale markten die zich in 18 gemeenten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevinden. Het College deelt ook de conclusie van de auditeur aangaande de verticaal betrokken markten, namelijk de opwaartse nationale of regionale markt(en) voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten en de neerwaartse 51 lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

X. Concurrentiële analyse

X.1 Inleiding

X.1.1 Algemeen

231. Volgens artikel IV.9 §4 WER dienen concentraties die tot gevolg hebben dat een daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan op een significante wijze wordt belemmerd, onder andere door het in het leven roepen of versterken van een machtspositie, ontoelaatbaar te worden verklaard.

232. Bij deze beslissing dient het Mededingingscollege volgens artikel IV.9 §2 WER rekening te houden met:

- c. de noodzaak een daadwerkelijke mededinging op de markt te handhaven en te ontwikkelen in het licht van met name de structuur van alle betrokken markten en van de bestaande of potentiële mededinging van op of buiten het Belgische grondgebied gevestigde ondernemingen;
- d. de positie op de markt van de betrokken ondernemingen, hun economische en financiële macht, de keuzemogelijkheden van leveranciers en afnemers, hun toegang tot

voorzieningsbronnen en afzetmarkten, het bestaan van juridische of feitelijke hinderpalen voor de toegang tot de markt, de ontwikkeling van vraag naar en aanbod van de betrokken producten en diensten, de belangen van de tussen- en eindverbruikers, alsmede de ontwikkeling van de technische en economische vooruitgang, voor zover deze in het voordeel van de consument is en geen belemmering vormt voor de mededinging.

233. De activiteiten van Multipharma en Popelin overlappen zowel op de opwaartse markt(en), de nationale of regionale markt(en) voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten, als op de neerwaartse markten, de lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Op de opwaartse markt(en) zal het gecombineerde marktaandeel van partijen post-transactie lager zijn dan 25%. Deze markt is dan ook geen horizontaal betrokken markt. Op de neerwaartse markten heeft het marktonderzoek aangetoond dat voor 51 lokale markten het gezamenlijke marktaandeel post-transactie hoger zal zijn dan 25%. Elk van deze lokale markten vormt dan ook een horizontaal betrokken markt terwijl de opwaartse markt een verticaal betrokken markt vormt. Dit impliceert dat in principe voor de beoordeling van voorliggende transactie zowel de horizontale als de niet-horizontale (verticale) effecten moeten worden onderzocht.

234. Alvorens in te gaan op de horizontale en verticale effecten ten gevolge van de voorliggende concentratie wordt in de volgende sectie eerst de toepasbaarheid van het mededingingsrecht toegelicht en daarna worden de concurrentieparameters die van belang zijn voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken besproken.

235. Deze kwesties worden echter niet in detail besproken voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten, omdat (i) zoals reeds eerder aangegeven de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten enkel verticaal betrokken is bij voorliggende transactie;²⁵¹ en (ii) zoals hieronder besproken, het onwaarschijnlijk is dat voorliggende transactie aanleiding zal geven tot verticale effecten.²⁵²

X.1.2 Mededingingsrecht in de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken

236. Zoals omschreven in sectie VII.3 wordt de farmaceutische sector gekenmerkt door een regulerend kader dat een uitgebreide regelgeving voorziet voor verschillende factoren waarop apotheken kunnen concurreren, zoals prijs, kwaliteit, locatie, en toegankelijkheid.²⁵³ De auditeur erkent dat dit geheel van regels *de facto* het vermogen van apothekers zou kunnen beperken om zich van elkaar te onderscheiden en dus om te concurreren.²⁵⁴

237. Deze regulering doet dan ook de vraag rijzen in hoeverre het mededingingsrecht van toepassing is wat de detailhandelsverkopen betreft. Een logische vervolgvraag is dan ook hoe de concurrentieanalyse die gewoonlijk door mededingingsautoriteiten wordt uitgevoerd, op de farmaceutische detailhandel kan worden toegepast – en waar nodig aangepast – wanneer belangrijke strategische variabelen zoals prijs, kwaliteit en toegankelijkheid (ten minste gedeeltelijk) worden gereguleerd.

²⁵¹ Zie sectie IX.4 *supra*.

²⁵² Zie sectie X.3 *infra*.

²⁵³ Zie sectie X.1.3 *infra*.

²⁵⁴ Zie Fornaciari, D., & Callens, S. (2012). Competition rules and health care players: Principles and consequences. *International Journal of Health Care Quality Assurance*, 25(5), 379-386.

238. Vooreerst verwijst de auditeur naar de jurisprudentie in de zorgsector. Zo werd er in GZA Ziekenhuizen – ziekenhuis Netwerk Antwerpen/ Ziekenhuis aan de Stroom²⁵⁵ door het Mededingingscollege bevestigd dat er ook in een situatie waar concurrentie mogelijk maar beperkt speelt *“desalniettemin bijzondere aandacht moet geschonken worden aan een situatie waarbij een vermindering van die – beperkte – concurrentie zou kunnen leiden tot nadelige effecten voor de patiënten.”*²⁵⁶

239. In situaties waar prijzen, kwaliteit en locatie sterk maar niet volledig gereguleerd zijn, kunnen concentraties toch leiden tot concurrentiebeperkende effecten.²⁵⁷ Wat geneesmiddelen betreft, blijft het voor apothekers mogelijk om kortingen toe te kennen op niet-terugbetaalbare geneesmiddelen en parafarmaceutische producten, terwijl de prijzen van terugbetaalbare geneesmiddelen vastgelegd zijn.²⁵⁸ De auditeur merkt eveneens op dat de geldende regels voor parafarmaceutica en verzorgingsproducten veel minder streng zijn, waardoor o.a. promoties en kortingen vrijer kunnen worden toegekend. Dit betekent dat, in vergelijking met terugbetaalbare geneesmiddelen, de prijs van parafarmaceutica en verzorgingsproducten meer kans heeft om te variëren tussen individuele apotheken. Daarnaast kan ook verwezen worden naar de regulering rond kwaliteit. Ook al moeten apothekers aan tal van eisen voldoen op het gebied van zorgkwaliteit en toegankelijkheid, sluit de bestaande regulering niet uit dat zij bijkomende maatregelen van hogere kwaliteit en/of maatregelen ter bevordering van de toegankelijkheid kunnen nemen en dus met betrekking tot deze parameters concurreren.

240. De auditeur erkent verder dat apothekers onderworpen zijn aan de Orde der Apothekers en bijgevolg moeten *“handel[en] in een geest van loyaliteit, collegialiteit en confraterniteit”* (artikel 3), *“onderlinge hulp en bijstand verschuldigd zijn [en] in hun onderlinge contacten blijk van solidariteit en confraterniteit geven”* (artikel 50).²⁵⁹ De Orde der Apothekers verduidelijkt echter ook dat *“de apotheker, die in de eerste plaats een gezondheidszorgberoepsbeoefenaar is, wordt echter ook beschouwd als een onderneming in de zin van het mededingingsrecht en het economisch recht in het algemeen”* en dat *“[h]et feit dat een apotheker in overeenstemming met de wettelijke en deontologische bepalingen iets doet dat andere apothekers niet doen, op zich geen inbreuk [vormt] op de confraterniteit.”*²⁶⁰

241. Bijkomend zet de Orde der Apothekers uiteen: *“[d]e naleving van het principe van collegialiteit mag geen mededingingsbeperkende praktijken tot gevolg hebben”* (commentaar bij artikel 29)²⁶¹ en *“[e]lke collusie tussen apothekers en andere gezondheidszorgbeoefenaars is verboden. Vormen van*

²⁵⁵ Zie BMA 1 juli 2024, beslissing BMA-2024-CC-24, GZA Ziekenhuizen – Ziekenhuis Netwerk Antwerpen / Ziekenhuis aan de Stroom, randnr. 311, pg. 74.

²⁵⁶ Zie BMA 1 juli 2024, beslissing BMA-2024-CC-24, GZA Ziekenhuizen – Ziekenhuis Netwerk Antwerpen / Ziekenhuis aan de Stroom, randnrs. 310-311, pg. 74.

²⁵⁷ Zie BMA 1 juli 2024, beslissing BMA-2024-CC-24, GZA Ziekenhuizen – Ziekenhuis Netwerk Antwerpen / Ziekenhuis aan de Stroom, randnr. 309, pg. 73.

²⁵⁸ Popelin heeft bijvoorbeeld een puntensysteem geïmplementeerd waarbij punten worden verdiend na elke aankoop en, afhankelijk van het bereiken van een bepaalde drempel, een korting wordt toegepast op een volgende aankoop van niet-terugbetaalbare geneesmiddelen. Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 234, pg. 106; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Popelin, vraag 6. Dergelijke kortingsystemen komen relatief vaak voor, zie <https://www.monfamilia.be/85-conditions-generales.html>; <https://www.apothekensolidaris.be/nl/onze-diensten/getrouwheidskaart>; <https://www.pharmaciechapelle.be/vos-avantages-la-pharmacie-chapelle>; https://www.pharmaciesmits.be/La-carte-Pharmacie-Smits_389.html. Andere apotheken, zoals Medi-Market, passen directe kortingen toe. Zie <https://pharmacy-medi-market.be/fr/search?q=ibuprofen&page=1>.

²⁵⁹ Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>.

²⁶⁰ Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>.

²⁶¹ Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>.

samenwerking tussen apothekers en andere zorgverstrekkers die zijn opgestart in het belang van de patiënt en de kwaliteit van de zorg en die de onafhankelijkheid van de apotheker en de vrije keuze van de patiënt waarborgen, zijn daarentegen aanvaardbaar” (artikel 60).²⁶² Dit bevestigt dat het vervullen van een taak van algemeen belang, die coördinatie en communicatie tussen zorgverleners kan vereisen (bijvoorbeeld niet alleen tussen apothekers, maar ook met huisartsen, ziekenhuizen, etc.) om de continuïteit van de zorg te waarborgen en de gezondheid van de bevolking te verbeteren,²⁶³ niet noodzakelijkerwijs de concurrentie tussen apotheken uitschakelt.

242. De auditeur concludeert dat het gereguleerde kader voldoende ruimte laat voor concurrentie. In elk geval is het mededingingsrecht flexibel genoeg om rekening te houden met de specificiteit van een sector, met inbegrip van het regelgevend kader.

243. **Het College** deelt de analyse van de auditeur aangaande het belang van de concurrentie op de relevante markten ongeacht het regulerend kader²⁶⁴ welke in deze sector het vermogen van de apothekers om met elkaar te concurreren deels beperkt.

X.1.3 Concurrentieparameters binnen de detailhandelsmarkt

244. Uit het onderzoek is gebleken dat Belgische apotheken concurreren op drie belangrijke niveaus: (i) toegankelijkheid en locatie; (ii) kwaliteit; en (iii) niet-gereguleerde prijzen.

245. Wat betreft het aanbod wordt, zoals eerder besproken, de **locatie** van apotheken in het hele land ontworpen en gecontroleerd door openbare regelgevers om te voldoen aan een mix van demografische en geografische criteria. Daartegenover zijn deze activiteiten vanuit het perspectief van de vraag echter zeer lokaal van aard. Klanten kunnen vrij kiezen naar welke apotheek (of apotheken) ze willen gaan²⁶⁵ waarbij algemeen wordt erkend dat klanten veel belang hechten aan geografische nabijheid.²⁶⁶ Er bestaat weinig aanleiding voor klanten om naar een apotheek te gaan die zeer ver van hun huis en/of werkplek is gevestigd, des te meer in een context waarin er gemiddeld tussen acht en negen verschillende apotheken per gemeente in België bestaan. Volgens een door Testaankoop uitgevoerde en door het APB aangeleverde enquête, kiest 82,5% van de patiënten de dichtstbijzijnde apotheek.²⁶⁷ Uit de van partijen ontvangen data blijkt verder dat meer dan 70% van

²⁶² Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>.

²⁶³ In de specifieke context van de ziekenhuisfusie tussen GZA en ZNA schreef het College met name: “*Waar de overheid verregaande samenwerking in de vorm van netwerken aanmoedigt en ziekenhuizen onder meer verplicht om de capaciteit en de kwaliteit van de zorgverstrekking te optimaliseren, leidt dit tot verhoogde communicatie en transparantie tussen de ziekenhuizen wat een negatieve weerslag kan hebben op de activiteiten waar de ziekenhuizen op autonome wijze concurrentie kunnen voeren. Dit spanningsveld mag overigens geenszins overdreven worden. In de mate dat het ziekenhuisbeleid van de overheid ruimte laat voor restconcurrentie mag redelijkerwijze aangenomen worden dat de aanmoediging tot samenwerking niet bedoeld is om op dit stuk de mededingingsregels (die er onder meer toe strekken de belangen van de patiënten, als consumenten, te behartigen) niet te respecteren.*” Zie BMA 1 juli 2024, beslissing BMA-2024-CC-24, GZA Ziekenhuizen – Ziekenhuis Netwerk Antwerpen / Ziekenhuis aan de Stroom, randnr. 313, pg. 75.

²⁶⁴ Zie sectie VII.3. *supra*

²⁶⁵ Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>; <https://www.inami.fgov.be/fr/professionnels/professionnels-de-la-sante/pharmaciens/accompagner-les-patients-chroniques-en-tant-que-pharmaciens-de-reference>.

²⁶⁶ Zie Boonen, L. H., Schut, F. T., Donkers, B., & Koolman, X. (2009). Which preferred providers are really preferred? Effectiveness of insurers’ channeling incentives on pharmacy choice. *International Journal of Health Care Finance and Economics*, 9, 347-366. Zie <https://blog.corilus.be/fr/pharma/comment-le-patient-choisit-il-une-pharmacie->; <https://wallonie.aidants-proches.be/lassociation-pharmaceutique-belge-apb/>; Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq.

²⁶⁷ Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 11; Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, bijlage 7.

hun klanten in dezelfde postcode van hun apotheken is gevestigd.²⁶⁸ Dit betekent echter niet dat klanten noodzakelijkerwijs naar de dichtstbijzijnde apotheek gaan, onafhankelijk van andere factoren, maar eerder dat klanten één apotheek kiezen uit de mogelijke apotheken binnen een kleine geografische perimeter. Bovendien kunnen apothekers voor een bepaalde locatie hun algemene toegankelijkheid verbeteren en zo concurreren met nabije apotheken om extra klanten aan te trekken, zoals bijvoorbeeld door hun openingstijden uit te breiden,²⁶⁹ het aanbod van producten en diensten uit te breiden,²⁷⁰ de wachttijden te verkorten (door frequentere leveringen van hun leveranciers), online bestellingmogelijkheden te implementeren,²⁷¹ automatische distributeurs te installeren,²⁷² etc.

246. Daarnaast is ook **kwaliteit** een relevante factor bij de keuze voor een apotheek. Uit een groot aantal gegevens blijkt dat klanten vaak naar dezelfde apotheek gaan en dus een soort loyaliteit aan hun “voorkeursapotheek” vertonen. Uit IVOX-enquêtes die in 2022 en 2023 in België zijn uitgevoerd, blijkt bijvoorbeeld dat (i) meer dan 70% van de klanten regelmatig naar dezelfde apotheek gaat; (ii) meer dan 70% van de klanten van mening is dat zij altijd contact kunnen opnemen met hun apotheker om vragen te stellen over hun gezondheid; en (iii) ongeveer 90% van de klanten meent dat zij persoonlijk contact hebben met hun apotheker.²⁷³ Spontaan advies krijgen, aanbevelingen krijgen van een bevoegde apotheker en vragen kunnen stellen over persoonlijke gezondheidsproblemen is van wezenlijk belang.²⁷⁴ De voorzitter van APB geeft mee: “[le] service personnalisé est la plus grande valeur ajoutée d’une officine réelle par rapport à une autre virtuelle. C’est pourquoi jusqu’à un demi-million de Belges continuent de venir quotidiennement en pharmacie. Car lorsqu’il s’agit de récupérer des médicaments et d’obtenir des conseils, ils préfèrent se rendre chez leur pharmacien de famille qu’ils

²⁶⁸ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlage 16; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5.

²⁶⁹ Zie Chabanet, D., Coissard, S., & Weppe, X. (2020). Les stratégies d’adaptation des pharmacies d’officine face à la concurrence des « supermarchés du médicament ». Le cas de la Belgique. *Annales des Mines-Gérer et comprendre*, 4, 3-15. Zie ook Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 8.

²⁷⁰ In principe zou men ook het aanbod van producten en diensten als een kwaliteitsaspect kunnen beschouwen. De reden om het op te nemen als onderdeel van het toegankelijkheidsaspect is dat een apotheek die een breed scala aan producten en diensten aanbiedt, patiënten snel toegang geeft tot de behandelingen die ze nodig hebben, zonder een andere apotheek te moeten zoeken.

²⁷¹ Zie <https://www.multipharma.be/fr/reservation-en-ligne/reservation.html>.

²⁷² Zie <https://www.dhnet.be/regions/mons/borinage/2023/05/10/boussu-des-produits-de-pharmacie-en-libre-access-grace-a-un-distributeur-automatique-3S7P7R4QZVH3LCDBWG5DIE67KQ/>; <https://www.pharmacie-herboristerie.be/distributeur-automatique>.

²⁷³ De auditeur erkent dat de ervaringsdimensie van de gezondheidszorg van invloed kan zijn op de kwaliteitsconcurrentie tussen zorgverleners. Volgens Sá en Straume (2024), “the experience-good nature of healthcare creates something akin to a switching cost. Whether such an endogenously created demand inertia dampens or stimulates hospitals’ incentives for quality provision is a priori unclear, though. On the one hand, this makes demand less responsive to quality, which reduces the hospitals’ incentives for quality provision, all else equal. On the other hand, the lock-in effect of patient experience makes it more profitable to attract patients in the first place, which induces the hospitals to compete harder for patients and thus stimulates quality provision.” Vrije vertaling: “De ervaringsgerichte aard van de gezondheidszorg creëert iets dat lijkt op overstapkosten. Of een dergelijke endogene gecreëerde vraaginertie de prikkels van ziekenhuizen voor kwaliteitsvoorzieningen dempt of stimuleert, is echter a priori onduidelijk. Enerzijds zorgt dit ervoor dat de vraag minder goed inspeelt op de kwaliteit, waardoor de prikkels van de ziekenhuizen voor kwaliteitsvoorzieningen afnemen, als alle andere factoren gelijk blijven. Anderzijds maakt het lock-in-effect van patiëntenervaring het in de eerste plaats winstgevender om patiënten aan te trekken, wat ziekenhuizen ertoe aanzet harder te concurreren voor patiënten en bijgevolg zo de kwaliteitsvoorziening stimuleert.” Zie Sá, L., & Straume, O. R. (2024). Hospital competition when patients learn through experience. *Journal of Health Economics*, 97, 102920.

²⁷⁴ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlage 31; <https://press.multipharma.be/multipharma-oeuvre-pour-des-soins-de-sante-toujours-plus-accessibles>; <https://www.lespecialiste.be/fr/actualites/plus-de-la-moitie-des-belges-consultent-leur-pharmacien-pour-un-conseil-etude.html>.

*connaissent et en qui ils ont confiance.*²⁷⁵ Hoewel een dergelijke loyaliteit voornamelijk kan worden gedreven door de locatie, d.w.z. dat klanten alleen loyaal zijn aan hun dichtstbijzijnde apotheek, wijzen deze observaties er ook op dat klanten bereid kunnen zijn om over te stappen naar een andere apotheek in de buurt als de expertise, kwaliteit van het advies en de vertrouwdheid aanzienlijk beter zijn.²⁷⁶ Het is interessant om op te merken dat de op twee na grootste apotheekketen (wat het aantal apotheken betreft), namelijk Familia, haar officiële slogan heeft gewijzigd in “*Ma pharmacie-conseil*” in reactie op de toetreding van Medi-Market tot de markt.²⁷⁷ Onlangs heeft de op één na grootste apotheekketen Benu (vroeger Lloydspharma) zijn slogan van “*En je gezondheid lacht je toe*” veranderd in “*Jij bent uniek. Jouw gezondheid, onze prioriteit!*”²⁷⁸ Dergelijke strategieën bevestigen (en illustreren) hoe apotheken de kwaliteit van het advies gebruiken om zich van elkaar te onderscheiden, klanten aan te trekken en de inkomsten te verhogen. De kwaliteit van de farmaceutische zorg gaat ook over de kwaliteit van het pand waarin de apotheek gevestigd is (de grootte, lichtinval, moderniteit, mate van mogelijke confidentialiteit), de kwaliteit van eventuele *private-label* producten,²⁷⁹ het aanbieden van oplossingen voor de inname van meerdere medicijnen,²⁸⁰ etc.

247. Wat **prijzen** betreft, moet zoals eerder uiteengezet erop worden gewezen dat de prijzen van geneesmiddelen onderworpen zijn aan uitgebreide en complexe regelgeving, waaronder verschillende wetten, koninklijke besluiten en ministeriële besluiten.²⁸¹ De regulering is met name streng voor terugbetaalbare geneesmiddelen, die ongeveer twee derde van de omzet van Belgische apotheken uitmaken. In dit geval zijn algemene kortingen of kortingen op het remgeld, d.w.z. het bedrag dat de patiënt na sociale zekerheidsbijdragen nog moet betalen, verboden.²⁸² De kans op prijsconcurrentie is groter voor andere farmaceutische producten, vooral voor parafarmaceutica en verzorgingsproducten, waarvoor de regelgeving soepeler is.²⁸³ Veel apotheken hebben bijvoorbeeld

²⁷⁵ Zie <https://worldline.com/fr-be/home/main-navigation/resources/resources-hub/blogs/2022/pharmacy-in-motion>. Vrije vertaling: “*Persoonlijke service is de grootste toegevoegde waarde van een echte apotheek in vergelijking met virtuele. Daarom bezoeken er elke dag tot een half miljoen Belgen de apotheek. Want als het gaat om het ophalen van geneesmiddelen en het krijgen van advies, gaan ze liever naar hun apotheker die ze kennen en vertrouwen.*”

²⁷⁶ Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnr. 50, pg. 16, “*De belangrijkste redenen om over te stappen naar een andere apotheek [...] zijn een verhuizing of ontevredenheid over de kwaliteit.*”

²⁷⁷ Zie Chabanet, D., Coissard, S., & Weppe, X. (2020). Les stratégies d’adaptation des pharmacies d’officine face à la concurrence des « supermarchés du médicament ». Le cas de la Belgique. *Annales des Mines-Gérer et comprendre*, 4, 3-15. Hoewel Medi-Market enkele apotheken heeft verspreid doorheen België, zijn de meeste van haar locaties parafarmacieën waarvan het hoofddoel is lagere prijzen voor te stellen, zoals ook gesuggereerd door haar slogan: “*Lagere prijzen, keuze, advies*” alsook op haar hoofdpagina: “*Medi-Market, de voordeligste online parafarmacie van België.*” Zie <https://medi-market.be/nl>. Zie ook <https://www.lalibre.be/economie/entreprises-startup/2019/10/26/la-rentabilite-des-pharmacies-viendra-des-missions-de-conseils-WMRCL6FYP5BORE2CFHUQHTQ4YQ/>.

²⁷⁸ Zie https://annuaire.des-pharmacies.be/media/society_theme_profile/img/normal/74173583_750564402038020_1598448937646161920_n.jpg; <https://benu.be/fr>.

²⁷⁹ De partijen verkopen bijvoorbeeld verschillende private label-producten onder de merken Multipharma en Goed. Zie https://www.multipharma.be/fr/multipharma-multivitamines-comprime%CC%81s-90pc/9011035.html?cgid=mdm_brands_m_lv12_b0_multipharma; Aanmeldingsformulier, randnrs. 313-317, pg. 130.

²⁸⁰ Zie bijvoorbeeld de SimplyMed-service van Multipharma, die het sorteren en bereiden van medicijnen per gebruikstijd in een enkele doos voor een periode van 2 weken aanbiedt.

²⁸¹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 221, pgs. 102-103.

²⁸² Zie <https://ordederapothekers.be/nl/deontologie/code>.

²⁸³ Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Farmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 8.

getrouwheidsprogramma's opgezet die rechtstreeks kortingen bieden op de prijs die aan de kassa moet worden betaald, of die een korting geven op het einde van het jaar.^{284,285}

248. Verder wordt vastgesteld dat consumenten prijzen niet als een cruciale factor beschouwen als het gaat om de aankoop van farmaceutische producten. Uit een RTL Info iVox enquête uit 2019 blijkt dat 70% van de respondenten de prijzen van geneesmiddelen te hoog vindt, terwijl slechts 20% van de respondenten juist vanwege de hoge prijzen minder geneesmiddelen koopt.²⁸⁶ Uit de iVox enquête van 2023 blijkt dat de meerderheid van de ondervraagde klanten (i) hun gebruik van geneesmiddelen niet zou verminderen in geval van prijsstijgingen; (ii) de aankoop van geneesmiddelen niet uitstelde (of zou uitstellen) vanwege een prijsstijging. Hoewel de meeste klanten soms (en waar mogelijk) prijzen vergelijken tussen fysieke apotheken en online verkopers waarbij zij geloven dat producten online goedkoper zijn, is ook aangetoond dat de online verkoop naar schatting goed is voor minder dan 10% van de totale verkoop van parafarmaceutica en verzorgingsproducten in België.²⁸⁷ Deze resultaten wijzen erop dat de vraag naar (para)farmaceutische producten inelastisch is, wat belangrijk is in rekening te nemen bij de beoordeling, aangezien de economische literatuur aanwijst dat prijseffecten ten gevolge van concentraties doorgaans groter zijn wanneer de vraag meer inelastisch is.²⁸⁸

249. Uit dit alles volgt dat de mededinging op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken, rekening houdend met een bepaalde reisafstand, in de eerste plaats berust op kwaliteit en in mindere mate afhangt van de prijzen wat echter niet impliceert dat prijseffecten ten gevolge van de voorliggende concentratie volledig buiten beschouwing kunnen gelaten worden.²⁸⁹

250. In de concurrentiële analyse zal de auditeur analyseren hoe voorliggende transactie mogelijk een impact kan hebben op de toegankelijkheid, kwaliteit en prijzen van farmaceutische producten en diensten aangeboden aan consumenten.

251. **Het College** deelt de analyse van de auditeur over de concurrentieparameters binnen de markt voor detailverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Voor de redenen die hij aanhaalt bestaan de relevante parameters die in de concurrentiële analyse aan bod dienen te komen voor deze markt uit (i) locatie, (ii) kwaliteit, en (iii) prijs.

²⁸⁴ Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, bijlage 7.

²⁸⁵ In zijn beoordeling erkent de auditeur dat de prijzen die apothekers aanrekenen voor niet-terugbetaalbare medicijnen en parafarmaceutische producten in beginsel niet alleen van invloed kunnen zijn op de verkoop van deze producten, maar ook een effect kunnen hebben op de verkoop van terugbetaalbare geneesmiddelen, bijvoorbeeld als klanten de voorkeur geven aan het kopen van deze producten op hetzelfde moment en/of bij dezelfde apotheek. In dit geval (i) zou de algemene prijsconcurrentie tussen apotheken sterker kunnen zijn; en (ii) zouden supermarkten en andere winkels minder concurrentiedruk op apotheken kunnen uitoefenen. De door de auditeur onderzochte gegevens en informatie maakten het echter niet mogelijk het bestaan van dergelijke effecten te toetsen. Zie ook Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vragen 22 en 23.

²⁸⁶ Zie <https://www.rtl.be/actu/factures-frais-scolaires-medicaments-vacances-voici-ce-qui-ressort-de-notre/2019-02-14/article/187235>. Een recentere IPSOS-studie heeft ook vergelijkbare resultaten; zie <https://trends.levif.be/mon-argent/consommation/les-medicaments-sans-ordonnance-5-fois-plus-chers-en-belgique-quaux-pays-bas-il-faut-ouvrir-le-marche/>.

²⁸⁷ Zie BDO. (2021). Waardering van de apotheken in België: Hoe kunnen we de waarde en rentabiliteit verenigen?; <https://www.rtbef.be/article/medi-market-la-success-story-de-la-parapharmacie-a-la-belge-10073528>.

²⁸⁸ Zie bijvoorbeeld Werden, G. J. (1997). Demand elasticities in antitrust analysis. *Antitrust Law Journal*, 66, 363-414.

²⁸⁹ De auditeur merkt op dat andere nationale mededingingsautoriteiten tot gelijkaardige conclusies zijn gekomen. Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq.

X.2 Horizontale effecten

252. Volgens de richtsnoeren van de Europese Commissie²⁹⁰ zijn er twee belangrijke manieren waarop horizontale concentraties de daadwerkelijke mededinging op significante wijze kunnen belemmeren, met name door het in het leven roepen of versterken van een machtspositie:

- a. doordat zij belangrijke concurrentiedruk op één of meer ondernemingen wegnemen, hetgeen vervolgens zou leiden tot een grotere marktmacht, zonder dat daarvoor coördinatie van marktgedrag nodig is (hierna “unilaterale effecten” of “niet-gecoördineerde effecten”);
- b. doordat zij de aard van de mededinging zodanig veranderen dat ondernemingen die voorheen hun gedragingen op de markt niet coördineerden, nu in significante mate sterker geneigd zijn hun marktgedrag te coördineren en de prijzen te verhogen of de daadwerkelijke mededinging op andere wijze te belemmeren. Een concentratie kan coördinatie ook eenvoudiger, stabiel en doeltreffender maken voor ondernemingen die al voor de overname coördineerden (hierna “gecoördineerde effecten”).

253. Hierna zal worden onderzocht of door de transactie de daadwerkelijke mededinging wordt belemmerd door ofwel unilaterale effecten ofwel gecoördineerde effecten ofwel door beide.

X.2.1 Unilaterale effecten

X.2.1.a Inleiding

254. Een horizontale concentratie kan unilaterale effecten of niet-gecoördineerde effecten veroorzaken wanneer zij de fusieonderneming in staat stelt om marktmacht op te bouwen of te versterken. De Commissie definieert marktmacht in de Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale concentraties als: *“de mogelijkheid voor een of meer ondernemingen om op winstvergrotenende wijze de prijzen te verhogen, de productie te verlagen, de keuze aan producten of diensten te verkleinen, de kwaliteit van producten of diensten te verlagen, innovatie af te remmen of op andere wijze de krachtlijnen van de concurrentie te beïnvloeden.”*²⁹¹ Het gevolg van het ontstaan dan wel versterken van een dominante positie, resulteert in een onderneming die zich in belangrijke mate onafhankelijk kan gedragen ondanks enige concurrentiedruk.

255. De waarschijnlijkheid en omvang van unilaterale effecten hangt af van de marktmacht van de gecombineerde entiteit, het belang van de overblijvende concurrentie en de algehele concurrentiedynamiek op de relevante markt(en) na de transactie.

256. Vermits de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten niet horizontaal betrokken is bij voorliggende transactie, worden horizontale unilaterale effecten op deze markt in wat volgt niet verder onderzocht.

²⁹⁰ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 5 februari 2004, afl. 31, 3, randnr. 22.

²⁹¹ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 5 februari 2004, afl. 31, 3, randnr. 8.

X.2.1.b Analyse van de unilaterale effecten op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken

i) Inleiding

257. De gezamenlijke marktaandelen van de partijen zijn op heden en dus vóór voorliggende transactie reeds hoger dan 25% in verschillende lokale markten rond de apotheken van de partijen.²⁹²

258. Gezien de drie verschillende perimeters voor de afbakening van de lokale verzorgingsgebieden die in dit geval in overweging worden genomen, wordt een lokale markt als een betrokken markt beschouwd als er een overlap is tussen de apotheken van de partijen en hun gezamenlijke marktaandeel ten minste 25% bedraagt voor minstens één van de drie gehanteerde perimeters (1,50 km, 1,75 km of 2 km rond elke apotheek). Uit de marktaandeelanalyse in sectie IX.4. blijkt dat 51 lokale markten rond de apotheken van de partijen voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken in het kader van voorliggende transactie betrokken markten zijn.

259. Voor deze betrokken lokale markten heeft de auditeur een systematische beoordeling uitgevoerd van het risico op negatieve unilaterale effecten ten gevolge van de concentratie. Alle details betreffende de resultaten van de marktaandelen volgens de verschillende methodes zijn te vinden in Bijlage B.

260. De auditeur heeft bij deze beoordeling rekening gehouden met de specifieke kenmerken van de zaak, die van toepassing zijn op de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Deze beoordeling is in overeenstemming met precedenten; namelijk fase 1 concentraties met een lokale marktanalyse. Met name werd voor de 51 betrokken lokale markten onderzocht of er sprake is van een voldoende hoge concurrentiedruk van andere apotheken en of er een voldoende groot aantal uitwijkmogelijkheden beschikbaar zijn voor consumenten, die niet behoren tot de partijen, rekening houdend met het bestaande regelgevingskader en het belang van nabijheid voor consumenten.²⁹³

261. Van de 51 betrokken lokale markten zijn er 37 lokale markten rond de apotheken van de partijen waar de partijen een gezamenlijk marktaandeel hebben van minder dan 50% voor ten minste één van de perimeters voor de afbakening van het lokaal verzorgingsgebied (1,50 km, 1,75 km of 2 km rond elke apotheek). De auditeur stelt vast dat voor deze locaties de bovengenoemde voorwaarden altijd worden vervuld. Om deze reden concludeert de auditeur dat het onwaarschijnlijk is dat voorliggende transactie de daadwerkelijke mededinging op deze 37 lokale markten op significante wijze zal belemmeren.

262. Daarentegen zijn er 14 resterende lokale markten waarvoor de lokale marktaandeelanalyses suggereren dat er een hoog risico bestaat op negatieve unilaterale effecten ten gevolge van de voorliggende concentratie. Deze lokale markten worden gekenmerkt door (i) een overlap tussen de partijen; (ii) een hoog gezamenlijk marktaandeel voor de partijen (minstens 50%); en (iii) significant lagere marktaandelen voor concurrerende apotheken; ongeacht de perimeter van de verzorgingsgebieden (1,50 km, 1,75 km of 2 km rond elke apotheek). De concurrentiedruk van andere

²⁹² Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C*. 5 februari 2004, afl. 31, 7, randnr. 18.

²⁹³ Zie bijvoorbeeld BMA 12 april 2024, beslissing BMA-2024-CC-15, Colruyt / Smatch / Match, randnrs. 273-281, pg. 73; BMA 1 juli 2024, beslissing BMA-2024-CC-24, GZA Ziekenhuizen – Ziekenhuis Netwerk Antwerpen / Ziekenhuis aan de Stroom, randnrs. 310-311, pg. 74.

apotheken en alternatieve opties voor consumenten buiten de partijen zijn dus beperkt. De 14 apotheken in kwestie zijn gevestigd in Mechelen (2800) en Willebroek (2830) op de volgende adressen:²⁹⁴

- Antwerpsesteenweg 1, Mechelen (2800);
- Battelsesteenweg 104, Mechelen (2800);
- Battelsesteenweg 463, Mechelen (2800);
- Bruul 121, Mechelen (2800);
- D. Boucherystraat 11, Mechelen (2800);
- Dr. M Sabbestraat 136, Mechelen (2800);
- Ijzerenleen 25, Mechelen (2800);
- Liersesteenweg 266, Mechelen (2800);
- Liersesteenweg 435, Mechelen (2800);
- Sint-Katelijnestraat 142, Mechelen (2800);
- Dendermondsesteenweg 151, Willebroek (2830);
- Dr. Persoonslaan 19, Willebroek (2830);
- Overwinningsstraat 167, Willebroek (2830); en
- Van Landeghemstraat 53, Willebroek (2830).

263. De bezorgheden van de auditeur omtrent deze 14 lokale markten in kwestie werden medegedeeld aan de aanmeldende partij op 4 september 2024.²⁹⁵

264. De onderstaande tabel geeft de marktaandeelen van de partijen op deze 14 lokale markten weer.

²⁹⁴ De apotheek aan de [VERTROUWELIJK], wijkt enigszins af van de hierboven genoemde voorwaarden, aangezien er geen andere apotheek is gevestigd binnen een omtrek van 1,50 km rond deze apotheek. Bijgevolg is er geen overlap tussen de activiteiten van de partijen op dit niveau. Er bestaat echter wel een overlap tussen de apotheken van de partijen bij de perimeters van 1,75 km en 2 km waarbij het gecombineerde marktaandeel van de partijen [VERTROUWELIJK] bereikt. Zie Bijlage B.

²⁹⁵ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240904 Proces-verbaal state-of-play; Aanmeldingsformulier, sectie 7.3.3, pgs. 65-97.

Adres van de apotheek / middelpunt van de lokale markt	Partij	Postcode	Gecombineerd Marktaandeel 1,50 km (%)	Gecombineerd Marktaandeel 1,75 km (%)	Gecombineerd Marktaandeel 2 km (%)
Antwerpsesteenweg 1	Popelin	2800	[70-80]%	[70-80]%	[70-80]%
Battelsesteenweg 104	Multipharma	2800	[50-60]%	[50-60]%	[60-70]%
Battelsesteenweg 463	Popelin	2800	[90-100]%^a	[90-100]%	[90-100]%
Bruul 121	Popelin	2800	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%
D. Boucherystraat 11	Multipharma	2800	[50-60]%	[60-70]%	[50-60]%
Dr. M Sabbestraat 136	Multipharma	2800	[70-80]%	[70-80]%	[60-70]%
Ijzerenleen 25	Popelin	2800	[50-60]%	[50-60]%	[60-70]%
Liersesteenweg 266	Multipharma	2800	[70-80]%	[70-80]%	[60-70]%
Liersesteenweg 435	Popelin	2800	[70-80]%	[70-80]%	[70-80]%
Sint-Katelijnestraat 142	Popelin	2800	[60-70]%	[50-60]%	[60-70]%
Dendermondsesteenweg 151	Multipharma	2830	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%
Dr. Persoonslaan 19*	Multipharma	2830	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%
Overwiningsstraat 167*	Multipharma	2830	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%
Van Landeghemstraat 53	Popelin	2830	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.3.

Toelichting: Alle apotheken zijn opgenomen voor de lokale marktaandeelberekeningen, ongeacht of ze actief of tijdelijk gesloten zijn.^a verwijst naar gevallen waarin de lokale markt niet wordt beïnvloed omdat er geen overlapping is tussen de apotheken van de partijen. De apotheken van de partijen die tijdelijk gesloten zijn, worden aangeduid met een asterisk.

265. In dit onderdeel wordt beoordeeld of de voorliggende transactie een mogelijke invloed kan hebben op de prijzen, kwaliteit en toegankelijkheid van het aanbod van de partijen op bovenvermelde lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken, en hoe een dergelijke situatie zich verhoudt tot een contrafeitelijke, hypothetische situatie waarin de voorgestelde transactie niet zou plaatsvinden.

ii) Standpunt van de aanmeldende partij

266. De aanmeldende partij argumenteert dat de activiteiten van apothekers zodanig gereguleerd zijn dat correcte prijszetting, adequaat assortiment en dienstverlening aan patiënten steeds gewaarborgd blijven.²⁹⁶ Aanmeldende partij wenst toe te voegen dat de concurrentiële parameters die de auditeur heeft geïdentificeerd, namelijk kwaliteit, prijszetting en toegankelijkheid, afkomstig zijn uit rechtsgebieden die verschillen met de situatie in België.²⁹⁷

267. Wat betreft de concurrentie op het vlak van kwaliteit benadrukt aanmeldende partij dat de apotheker in de eerste plaats een zorgverlener is, een taak die verankerd is in onder meer de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.²⁹⁸ Daarnaast is er de wet inzake kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidssector waarvan de vereisten onder meer verband houden met de bekwaamheid, scholing en ervaring van de zorgverstrekkers, de taalbeheersing, de karakterisering en analyse van de gezondheidstoestand van de patiënt, het verzekeren van de nodige omkadering om gezondheidszorg op een kwalitatief hoogstaand niveau te verrichten, het verrichten van permanenties, etc. Eveneens dient de Gids voor de Goede Officinale Farmaceutische Praktijk die als bijlage gaat bij het koninklijk besluit Onderrichtingen voor apothekers²⁹⁹ en in detail de principes uiteenzet wat betreft personeel, lokalen,

²⁹⁶ Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 30 en 252, pgs. 8 en 110.

²⁹⁷ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 253, pg. 110.

²⁹⁸ Zie wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, BS 18 juni 2015.

²⁹⁹ Zie koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers, BS 30 januari 2009.

uitrusting, het verloop van farmaceutische basiszorg, etc., nageleefd te worden. Ook de Provinciale Raden van de Orde van Apothekers kijken mee toe op de naleving van de verschillende voorschriften.³⁰⁰ Het gaat hierbij niet om minimum kwaliteitsniveaus, aldus aanmeldende partij, aangezien de regelgeving omvattend en gedetailleerd de taak van de apotheker omschrijft en er sancties kunnen volgen in het geval van tekortkomingen.³⁰¹

268. Aangaande prijszetting verwijst de aanmeldende partij in de eerste plaats naar de beperkte mogelijkheden voor wat betreft terugbetaalbare geneesmiddelen daar de prijzen onderworpen zijn aan regulering. De verkoopprijs van dit type geneesmiddelen, die het grootste deel uitmaken van de verkopen van partijen, wordt namelijk vastgelegd door de ministers van Economische Zaken en Sociale Zaken. Aanmeldende partij concludeert aldus dat de gefuseerde entiteit dan ook geen waarneembare impact kan hebben op de prijszetting.³⁰² Wat betreft parafarmaceutische- en verzorgingsproducten, alsook niet-terugbetaalbare geneesmiddelen, is er een minder strikte regulering van toepassing. Prijs en assortiment kunnen voor dit soort producten aldus meer verschillen per apotheek. Aanmeldende partij voegt hier wel aan toe dat er sterke concurrentie speelt van webshops, supermarkten en drogisten. Ondanks de mindere mate van regulering voor parafarmaceutische- en verzorgingsproducten, meent aanmeldende partij dat voor deze categorieën iedere eventuele beperking van de mededinging uitgesloten wordt.³⁰³ [VERTROUWELIJK]. Zij vult verder aan dat niet-terugbetaalbare geneesmiddelen aan grote kortingen kunnen worden teruggevonden via talkrijke webshops wat volgens haar een argument is voor concurrentie op nationaal niveau.³⁰⁴

269. De derde door de auditeur geïdentificeerde concurrentieparameter is toegankelijkheid, waar onder andere locatie, product- en dienstenassortiment, openingstijden en personeelsbezetting toe behoren.³⁰⁵ Wat betreft personeelsbezetting verwijst aanmeldende partij naar het geldende regelgevende kader dat voorschrijft dat er steeds voldoende personeel met de vereiste kwalificaties aanwezig moet zijn.³⁰⁶ Op dit vlak blijft kwaliteit van de zorg te allen tijde verzekerd. Inzake openingsuren wijst aanmeldende partij op de gebruikelijke openingsuren van 8.00-8.30 uur 's morgens tot 18.00-18.30 uur 's avonds met daarbuiten een wachtdienst. De regels aangaande openingsuren zijn versoepeld, al blijven variaties op de openingsuren beperkt volgens aanmeldende partij.³⁰⁷ Verder verwijst aanmeldende partij naar de regelgeving aangaande het vaste assortiment aan geneesmiddelen dat op elk ogenblik aanwezig moet zijn in de apotheek. Daarbovenop moeten alle door de patiënt in de apotheek bestelde producten uiterlijk de volgende dag af te halen zijn in de apotheek. De aanmeldende partij besluit dat apothekers zich aldus niet op basis van assortiment kunnen onderscheiden van elkaar.³⁰⁸ Overigens bieden veel apotheken de mogelijkheid aan de patiënt om hun geneesmiddelen online te reserveren, ook deze op voorschrift, om die vervolgens te gaan ophalen in de apotheek. Aangezien veel apotheken dit aanbieden, kan dit ook niet als onderscheidend criterium gezien worden volgens aanmeldende partij.³⁰⁹ Ten slotte wat betreft locatie, verwijst

³⁰⁰ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 254, pg. 111.

³⁰¹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 255, pg. 111.

³⁰² Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 31 en 256, pgs. 8 en 112.

³⁰³ Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 35 en 256, pgs. 9 en 112.

³⁰⁴ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 256, pg. 112.

³⁰⁵ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 257, pg. 112.

³⁰⁶ Zie punt 1 Gids voor de goede officinale farmaceutische praktijk, bijlage 1 bij koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers, BS 20 januari 2009.

³⁰⁷ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 259, pg. 112-113.

³⁰⁸ Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 32 en 259, pgs. 8 en 112-113.

³⁰⁹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 259, pg. 112-113.

aanmeldende partij naar de strikte vestigingsregulering, waardoor de toegankelijkheid voor patiënten steeds gewaarborgd is.

270. Verder wenst anmeldende partij te benadrukken dat zij niet akkoord gaat met de geografische afbakening. Zie secties VIII.2.2.b en IX.3.2.a voor een verdere uiteenzetting van hun standpunt.

271. Wat betreft Mechelen is anmeldende partij van mening dat er ook na de voltooiing van voorliggende transactie een volwaardig alternatief aanbod overblijft, bestaande uit 19 apotheken.³¹⁰ Daarnaast stelt anmeldende partij dat een daling van kwaliteit post-transactie in Mechelen niet aan de orde zal zijn. Als coöperatieve vennootschap ligt de focus bij zorgmaximalisatie en niet winstmaximalisatie. Dit uit zich in de herinvestering van opbrengsten in de kwaliteit van het advies van haar apotheekteams wat vervolgens resulteert in betere opvolging van patiënten en een efficiënte werking.³¹¹ Anmeldende partij verwijst hierbij ook naar het takenpakket van de apotheker dat sterk is uitgebreid. Met het uitgebreide takenpakket is er niet enkel de nood aan gespecialiseerd personeel, maar ook aan logistieke aanpassingen zoals het voorzien van confidentiële ruimtes, vaccinatieruimtes en wachtruimtes.³¹² Anmeldende partij argumenteert dat dit aantoont dat de kwaliteit van de apothekers en hun aanbod niet gegarandeerd wordt door het in stand houden van de onmiddellijke concurrentie tussen apotheken, maar door voldoende schaalgrootte die toelaat te investeren in aangepaste en breed toegankelijke locaties alsook kwalitatief personeel. Eén van de doelstellingen van de transactie is net om de vereiste kwaliteitstoename mogelijk te maken.³¹³

iii) Beoordeling van de auditeur

272. De Richtsnoeren van de Commissie voor de beoordeling van horizontale concentraties identificeren verschillende factoren die het risico op niet-gecoördineerde effecten kunnen vergroten, zoals (i) de fuserende ondernemingen hebben hoge marktaandelen; (ii) de fuserende ondernemingen zijn naaste concurrenten; en (iii) klanten hebben weinig mogelijkheden of alternatieven om van leverancier te veranderen.³¹⁴

273. Uit de analyse in randnummer 262 komt naar voren dat er 14 lokale markten rond de apotheken van de partijen bestaan waar (i) de activiteiten van de partijen elkaar overlappen; (ii) het gecombineerde marktaandeel van de partijen hoog is (minstens 50%); en (iii) de concurrerende apotheken aanzienlijk lagere marktaandelen hebben dan de partijen. De apotheken die behoren tot deze 14 lokale markten, zijn gevestigd in Mechelen (2800) en Willebroek (2830). De auditeur merkt hierbij op dat de partijen over het algemeen dezelfde diensten verlenen en dat afstand van cruciaal belang is bij de keuze van patiënten voor een bepaalde apotheek.

274. In wat volgt, wordt de concurrentiedynamiek in bovenvermelde gebieden in detail onderzocht.

De situatie in Mechelen

275. De partijen bezitten samen vijftien apotheken in Mechelen, waarvan zeven Multipharma apotheken en acht Popelin apotheken. Deze 15 apotheken zijn op heden allen “actief.”

³¹⁰ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 197, pg. 79.

³¹¹ Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 199-200, pg. 96.

³¹² Zie Aanmeldingsformulier, randnrs. 201-202, pg. 96.

³¹³ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 203, pg. 96.

³¹⁴ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C*. 5 februari 2004, afl. 31, 3, randnrs. 27-31.

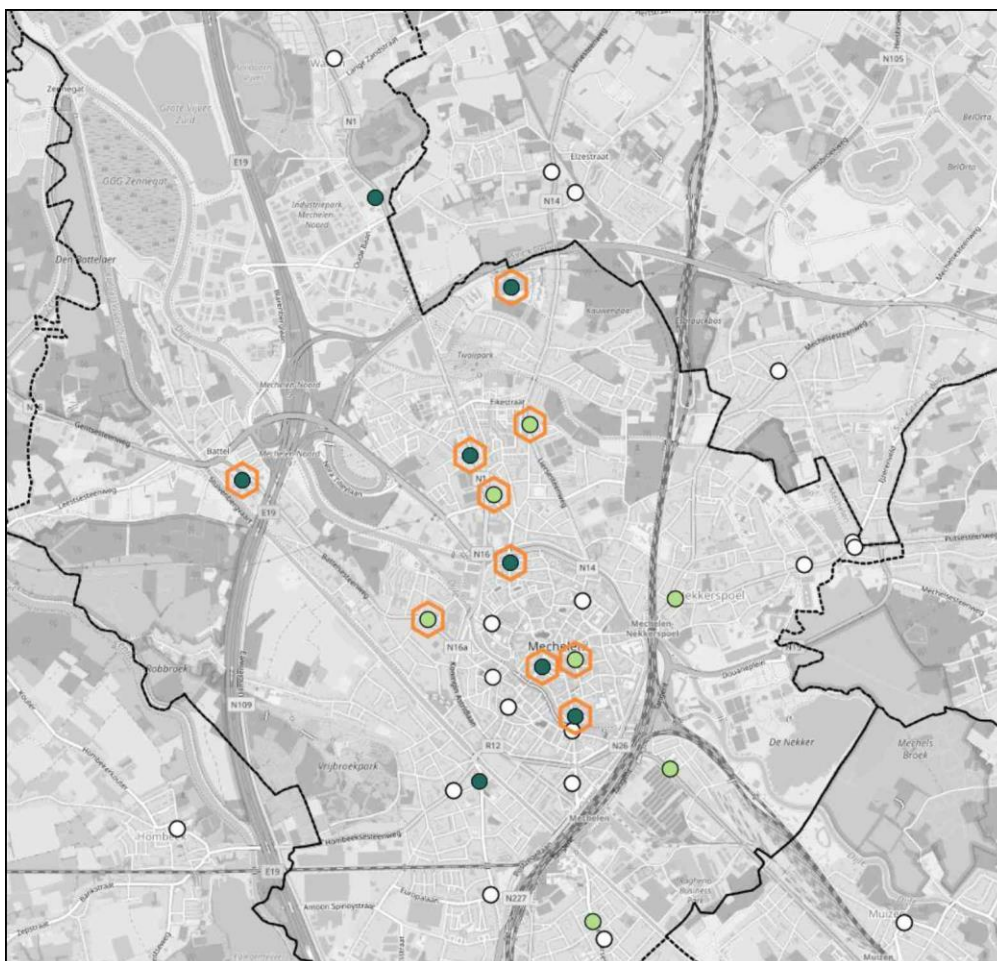
276. Er bestaan 10 lokale markten rond de apotheken van de partijen in Mechelen waar (i) de activiteiten van de partijen elkaar overlappen; (ii) het gecombineerde marktaandeel van de partijen hoog is (minstens 50%); en (iii) de concurrerende apotheken aanzienlijke lagere marktaandelen hebben dan de partijen. Onderstaande tabel geeft het gecombineerde marktaandeel van de partijen weer op deze lokale markten.

Adres van de apotheek / middelpunt van de lokale markt	Partij	Postcode	Gecombineerd Marktaandeel 1,50 km (%)	Gecombineerd Marktaandeel 1,75 km (%)	Gecombineerd Marktaandeel 2 km (%)
Antwerpsesteenweg 1	Popelin	2800	[70-80]%	[70-80]%	[70-80]%
Battelsesteenweg 104	Multipharma	2800	[50-60]%	[50-60]%	[60-70]%
Battelsesteenweg 463	Popelin	2800	1[90-100]% ^a	[90-100]%	[90-100]%
Bruul 121	Popelin	2800	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%
D. Boucherystraat 11	Multipharma	2800	[50-60]%	[60-70]%	[50-60]%
Dr. M Sabbestraat 136	Multipharma	2800	[70-80]%	[70-80]%	[60-70]%
Ijzerenleen 25	Popelin	2800	[50-60]%	[50-60]%	[60-70]%
Liersesteenweg 266	Multipharma	2800	[70-80]%	[70-80]%	[60-70]%
Liersesteenweg 435	Popelin	2800	[70-80]%	[70-80]%	[70-80]%
Sint-Katelijnestraat 142	Popelin	2800	[60-70]%	[50-60]%	[60-70]%

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.3.

Toelichting: Alle apotheken zijn opgenomen voor de lokale marktaandeelberekeningen, ongeacht of ze actief of tijdelijk gesloten zijn. ^a verwijst naar gevallen waarin de lokale markt niet wordt beïnvloed omdat er geen overlapping is tussen de apotheken van de partijen. De apotheken van de partijen die tijdelijk gesloten zijn, worden aangeduid met een asterisk.

277. Onderstaande kaart illustreert de locatie van de apotheken van de partijen in Mechelen alsook die van hun concurrenten. De apotheken die hierboven zijn opgenomen in de tabel, zijn aangeduid met een oranje zeshoek.

Bron: Ruimtelijke analyse van de auditor op basis van FAGG-gegevens en de marktkennis van partijen.

Toelichting: In België geregistreerde apotheken, waaronder actieve en tijdelijk gesloten apotheken. De apotheken van MultiPharma zijn lichtgroen en de apotheken van Popelin zijn donkergroen. Witte cirkels vertegenwoordigen de apotheken van concurrenten. Tijdelijk gesloten apotheken zijn vertegenwoordigd met een kruisje. De oranje zeshoeken symboliseren de tien in bovenstaande tabel vermelde apotheken van de partijen.

278. Hoewel er verschillende onafhankelijke apotheken bestaan in het centrum/noorden van Mechelen en in Sint-Katelijne-Waver, blijkt dat de meerderheid van de apotheken in het centrum/noorden van Mechelen eigendom is van één van de partijen. In het zuiden van de stad is de aanwezigheid van concurrerende apotheken echter hoger.

De situatie in Willebroek

279. De partijen bezitten samen 4 apotheken in Willebroek. MultiPharma bezit 3 apotheken waarvan er op heden twee tijdelijk gesloten zijn, en Popelin bezit één apotheek.

280. Op elk van de lokale markten rond deze vier apotheken kan worden opgemerkt dat (i) de activiteiten van de partijen elkaar overlappen; (ii) het gecombineerde marktaandeel van de partijen relatief hoog is; en (iii) de concurrerende apotheken aanzienlijke lagere marktaandelen hebben dan de partijen.

Adres van de apotheek / middelpunt van de lokale markt	Partij	Postcode	Gecombineerd Marktaandeel 1,50 km (%)	Gecombineerd Marktaandeel 1,75 km (%)	Gecombineerd Marktaandeel 2 km (%)
--	--------	----------	---------------------------------------	---------------------------------------	------------------------------------

Dendermondsesteenweg 151	Multipharma	2830	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%
Dr. Persoonslaan 19*	Multipharma	2830	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%
Overwinningstraat 167*	Multipharma	2830	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%
Van Landeghemstraat 53	Popelin	2830	[50-60]%	[50-60]%	[50-60]%

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.3.

Toelichting: Alle apotheken zijn opgenomen voor de lokale marktaandeelberekeningen, ongeacht of ze actief of tijdelijk gesloten zijn. De apotheken van de partijen die tijdelijk gesloten zijn, worden aangeduid met een asterisk.

281. Onderstaande kaart illustreert de locatie van bovengenoemde apotheken en hun concurrenten. De twee tijdelijk gesloten apotheken van Multipharma zijn aangeduid met een kruis.

Bron: Ruimtelijke analyse van de auditeur op basis van FAGG-gegevens en de marktkennis van partijen.

Toelichting: Geregistreerde apotheken in België, met inbegrip van actieve en tijdelijk gesloten apotheken. De apotheken van Multipharma zijn lichtgroen en die van Popelin donkergroen. De witte bolletjes vertegenwoordigen andere in België geregistreerde apotheken van concurrenten. De tijdelijk gesloten apotheken zijn weergegeven met een kruis.

282. De apotheken van de partijen bevinden zich hoofdzakelijk in het centrum van Willebroek, waar zij worden geconfronteerd met concurrentiedruk van vier onafhankelijke apotheken.

283. De auditeur merkt verder op dat de dichtstbijzijnde apotheken van de partijen zich in Boom bevinden, op ongeveer 3-4 km afstand van de apotheken in Willebroek. Het gaat om één actieve apotheek en één tijdelijk gesloten apotheek. Op een afstand van 3-4 km zijn er naast de vier onafhankelijke concurrenten in het centrum van Willebroek, eveneens acht andere concurrerende apotheken terug te vinden.

Analyse van de unilaterale effecten op lokaal niveau

284. Volgens de Europese Commissie hangen de waarschijnlijkheid en de omvang van unilaterale effecten af van verschillende factoren, waaronder de marktaandelen van de partij, de mogelijkheid voor afnemers om van leverancier te veranderen en toetredingsdrempels.³¹⁵ Zo kunnen “*zeer grote marktaandelen – 50% of meer – op zichzelf een voldoende bewijs vormen voor het bestaan van een machtspositie op de markt.*”³¹⁶ Niet alle factoren die hieronder worden besproken dienen noodzakelijk aanwezig te zijn om unilaterale effecten waarschijnlijk te maken, noch mag dit als een exhaustieve lijst worden beschouwd van factoren die een rol spelen.³¹⁷

285. Zoals hierboven uiteengezet, zullen de 14 lokale markten in Mechelen (2800) en Willebroek (2830) sterk geconcentreerd zijn als gevolg van voorliggende transactie. Het gezamenlijke marktaandeel van de partijen op deze lokale markten bedraagt minstens 50% voor alle drie de onderzochte perimeters voor het lokale verzorgingsgebied (1,50 km, 1,75 km of 2 km rond elke apotheek) en bereikt in sommige gevallen [90-100]%. Bovendien ligt de gemiddelde HHI³¹⁸ na de fusie boven 4.400, met een gemiddelde delta HHI van meer dan 1.800.³¹⁹ Deze cijfers geven een indicatie van de waarschijnlijkheid van unilaterale effecten na de transactie.

286. De auditeur merkt verder op dat op deze 14 lokale markten (i) toetreding van nieuwe spelers en/of uitbreiding van bestaande apotheken onwaarschijnlijk is; en (ii) consumenten weinig afnemersmacht bezitten. Enerzijds bestaan er aanzienlijke administratieve belemmeringen voor het verkrijgen van een nieuwe apothekersvergunning. Daarbij voert de toezichthouder momenteel een beleid om het aantal apotheken in België te verminderen.³²⁰ In het bijzonder blijft een moratorium van kracht tot ten minste 8 december 2029. Anderzijds kopen klanten farmaceutische producten en diensten via kleine en individuele transacties. Naar schatting bezoeken dagelijks zo’n 500.000 klanten en patiënten Belgische apotheken.³²¹ Met andere woorden, een apotheek verkoopt dagelijks producten aan bijna 100 verschillende klanten en patiënten. Ten slotte speelt afstand eveneens een belangrijke rol voor consumenten, aangezien ongeveer 80% van de Belgische consumenten de dichtstbijzijnde apotheek bezoekt.³²²

287. Zoals uiteengezet in sectie VII.3.2.b, zijn de meeste **prijzen** van farmaceutische producten gereguleerd. De regulering is voornamelijk strikt voor terugbetaalbare geneesmiddelen, die het grootste deel van de omzet van de partijen (en meer in het algemeen van de Belgische apotheken) vertegenwoordigen. In dit verband wordt niet verwacht dat de voorgestelde transactie een invloed zal hebben op de prijs van terugbetaalbare geneesmiddelen. Apotheken hebben echter in principe meer flexibiliteit om de prijzen van niet-terugbetaalbare geneesmiddelen, parafarmaceutica en

³¹⁵ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 5 februari 2004, afl. 31, 3, randnrs. 26-38.

³¹⁶ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 5 februari 2004, afl. 31, 3, randnr. 17.

³¹⁷ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 5 februari 2004, afl. 31, 3, randnr. 26.

³¹⁸ De HHI-index is een veelgebruikte maatstaf voor marktconcentratie. Deze wordt berekend door het marktaandeel van elk bedrijf dat op een bepaalde markt concurreert te kwadrateren en vervolgens de resulterende getallen bij elkaar op te tellen. Daarom kan deze variëren van bijna 0 tot 10.000, waarbij hogere waarden duiden op een geconcentreerde markt.

³¹⁹ Gemiddeldes berekend voor de 14 in paragraaf 263 vermelde lokale markten en de in Bijlage B vermelde marktaandelen, rekening houdend met alle geregistreerde apotheken en alle drie de betrokken perimeters voor de afbakening van het lokale verzorgingsgebied (1,50 km, 1,75 km of 2 km rond elke apotheek).

³²⁰ Zie sectie VII.3.2 *supra*.

³²¹ Zie <https://www.maisonmedicale.org/le-role-du-pharmacien/>.

³²² Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 11; Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, bijlage 7.

verzorgingsproducten vast te leggen. [VERTROUWELIJK].³²³ Als gevolg van voorliggende transactie en de daling van de onderlinge concurrentiedruk kunnen de partijen daarom een prikkel (en de mogelijkheid) hebben om prijzen te verhogen of kortingen te verlagen.

288. Daarenboven voorspelt economische theorie dat prijseffecten doorgaans groter zijn wanneer de consumentenvraag meer inelastisch is.³²⁴ De reden hiervoor is dat de gefuseerde entiteit door de verminderde concurrentie haar prijzen kan verhogen/kortingen kan verlagen zonder noemenswaardige omzet te verliezen aan rivalen, aangezien de consumenten niet prijsgevoelig zijn. In dit verband merkt de auditeur op dat er aanwijzingen zijn dat de prijsgevoeligheid van de vraag van consumenten naar (para)farmaceutische producten en diensten laag is, waardoor de bezorgdheden omtrent de mogelijke prijseffecten op lokaal niveau worden versterkt.³²⁵

289. Apotheken in België concurreren ook op basis van de **kwaliteit** van hun aanbod met elkaar. Als alle andere zaken gelijk zijn, kunnen ze dankzij een aanbod van hoge kwaliteit, bijvoorbeeld door persoonlijk advies te geven en hoogwaardige parafarmaceutica en verzorgingsproducten te verkopen, extra klanten aantrekken en hun inkomsten verhogen. Als gevolg van de voorgestelde transactie en bijgevolg de vermindering van de onderlinge concurrentiedruk kunnen de partijen een prikkel (en de mogelijkheid) hebben om de kwaliteit van hun producten en diensten te verlagen. De auditeur wenst in herinnering te brengen dat beide partijen *private-label* producten onder een eigen merknaam verkopen in hun apotheken en dat de verkoop van deze producten in de nabije toekomst jaarlijks met [VERTROUWELIJK] kan toenemen.³²⁶ Verder is het aanbieden van aanvullende diensten aan klanten (bv. hoogwaardig en gepersonaliseerd advies) verankerd in hun strategie.

290. Ten slotte concurreren apotheken op het gebied van **toegankelijkheid**. Hoewel apotheken geen autonome keuzes kunnen maken aangaande hun locatie vanwege de vestigingsregulering, zijn er enkele aspecten waarop apothekers kunnen inspelen om toegankelijker te zijn. Zij kunnen bijvoorbeeld hun openingstijden, assortiment buiten het gereguleerde deel, etc. aanpassen. Dit omvat eveneens de mogelijkheid om producten rechtstreeks online te reserveren, toegang tot automaten met bepaalde geneesmiddelen, etc. Als gevolg van de voorgestelde transactie en de vermindering van de onderlinge concurrentiedruk kunnen de partijen daarom een prikkel (en de mogelijkheid) hebben om de toegankelijkheid van hun producten en diensten te verminderen. De auditeur wijst erop dat het verbeteren van de toegankelijkheid van hun producten en diensten een integraal onderdeel is van het bedrijfsmodel van de partijen.

iv) Conclusie van de auditeur

291. Gelet op bovenstaande concludeert de auditeur aan het eind van het Fase 1 onderzoek met voldoende waarschijnlijkheid dat voorliggende transactie een daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan op significante wijze belemmert en dus dat er ernstige twijfels bestaan omtrent de toelaatbaarheid van de voorgenomen concentratie, met name door de unilaterale horizontale effecten op 14 lokale markten voor de detailhandelsverkoop van

³²³ Zie bijvoorbeeld Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 7.

³²⁴ Zie bijvoorbeeld Werden, G. J. (1997). Demand elasticities in antitrust analysis. *Antitrust Law Journal*, 66, 363-414.

³²⁵ Zie paragraaf 248 *supra*.

³²⁶ Zie bijvoorbeeld Aanmeldingsformulier, randnr. 313-317, pg. 130; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, bijlagen 29 en 30; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, vraag 5; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, vraag 2.

farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken in Mechelen (2800) en Willebroek (2830).

292. De aanmeldende partij heeft verbintenissen aangeboden met de bedoeling om de mededingingsbezwaren weg te nemen, met het oog op goedkeuring van de transactie.³²⁷

v) Conclusie van het Mededingingscollege

293. Het College deelt de mening van de auditeur omtrent mogelijke risico's van unilaterale effecten wanneer de concentratie leidt tot een hogere marktmacht. De waarschijnlijkheid en omvang van deze unilaterale effecten zal afhankelijk zijn van de marktmacht van de gecombineerde entiteit, het belang van de overblijvende concurrentie en de algemene concurrentiedynamiek op de relevante markt na de transactie.

294. Wat de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken betreft, deelt het College de conclusie van de auditeur dat, van de 51 betrokken lokale markten, er 37 zijn waar er voldoende hoge concurrentiedruk van andere apotheken bestaat. Hierbij merkt het College op dat het overblijvend marktaandeel van meer dan 50% voor de concurrerende apotheken (in één van de drie perimeters) een prominente rol speelt in de selectie van de lokale markten waar het onwaarschijnlijk is dat de daadwerkelijke mededinging op significante wijze belemmerd zou worden door de transactie. Het College noteert dat deze begrenzing ten aanzien van het gezamenlijk marktaandeel na de transactie zaak-specifiek is en rekening houdt met de eigenheden van deze sector waar de concurrentie sowieso deels geneutraliseerd wordt door de regulering³²⁸ die de prijs bepaalt van de meerderheid van de aangeboden producten (namelijk de geneesmiddelen op voorschrift die [VERTROUWELIJK] van de verkopen vertegenwoordigen) en deels ook op de kwaliteit en de toegankelijkheid van de diensten toeziet.³²⁹ Het College deelt deze analyse en besluit dan ook dat in markten waar concurrerende apothekers meer dan 50% van de relevante markt vertegenwoordigen er een voldoende hoge concurrentiedruk blijft bestaan alsook voldoende hoge uitwijkmogelijkheden voor consumenten. Het College stelt vast dat ditzelfde percentage (50%) eveneens door de ACM is gehanteerd met betrekking tot haar analyse van concentraties inzake apotheken.³³⁰

295. Omgekeerd blijven er 14 lokale markten over waar partijen overlappen, waardoor de wederzijdse concurrentiedruk na de transactie zou wegvallen, en waar de partijen tevens een hoog gezamenlijk marktaandeel hebben (50% of meer). Concurrerende apotheken hebben in deze lokale markten afzonderlijk genomen een veel lager marktaandeel, ongeacht de gebruikte perimeter (2 km, 1,75 km of 1,5 km). Deze 14 markten zijn gelegen in Mechelen (2800) en Willebroek (2830). Voor Mechelen zijn de gezamenlijke marktaandelen soms veel hoger dan 50%.³³¹ Voor Willebroek is het gezamenlijk marktaandeel gelijk aan 50% voor de meeste varianten wat de perimeter betreft (waarbij twee van de apotheken van Multipharma tijdelijk gesloten zijn in Willebroek³³²).³³³ Voor deze markten bestaat er ook een gemiddeld hoge concentratiegraad na de fusie (een gemiddelde HHI boven de 4.400 met een

³²⁷ Zie sectie XII *infra*.

³²⁸ Zie sectie VII.3.2.b *supra*.

³²⁹ Zie randnr. 180 *supra*.

³³⁰ Zie ACM 13 juni 2016, nr. 15.0849.24, Brocacef / Mediq, randnr. 96, pg.25-26.

³³¹ Zie tabel in randnr. 276.

³³² Het College gaat akkoord met de redenering van de auditeur dat gesloten apotheken in deze specifieke context meegeteld moeten worden voor de redenen uiteengezet in randnr. 177 *supra*.

³³³ Zie tabel in randnr. 280 *supra*.

gemiddelde delta HHI die boven de 1.800 is). Dergelijke marktconcentratie als gevolg van de transactie is een eerste indicatie van een reëel risico op unilaterale effecten als gevolg van het wegvallen van de onderlinge concurrentie tussen de partijen.

296. Het College deelt de analyse van de auditeur voor wat betreft de aangehaalde en nader te onderzoeken unilaterale effecten op deze lokale markten. In de eerste plaats gaat het om de daling van de concurrentiedruk op niet-gereguleerde prijzen (niet-terugbetaalde geneesmiddelen en para-farmaceutische producten) waarbij het College eveneens onderstreept dat deze effecten doorgaans groter zijn wanneer de consumentenvraag inelastisch is. Ook de prikkel om de concurrentie op kwaliteit te verlagen is hierbij relevant (bv. door minder personeel ter beschikking te stellen) binnen de grenzen van wat mogelijk is voor apothekers buiten de regulering of deontologische regels. Tenslotte is hierbij ook de impact op toegankelijkheid van belang zoals bijvoorbeeld de openingstijden waar de concurrentie een positieve prikkel kan geven ten gunste van de consument (langere openingstijden, breder assortiment aan producten).

297. Het College beoordeelt het risico dat deze unilaterale effecten zich voordoen voor Mechelen en Willebroek als volgt.

298. Voor Mechelen bedragen de lokale marktaandelen, onafhankelijk van de gebruikte perimeter, rond de 10 verder onderzochte apotheken van partijen minstens 50% en lopen deze op tot [90-100]%. Vanwege de onderlinge nabijheid van deze apotheken overlappen de verzorgingsgebieden hiervan sterk³³⁴. Er kan dus van worden uitgegaan dat er voor een heel aantal consumenten in deze verzorgingsgebieden nog maar zeer weinig of zelfs geen nabij gelegen concurrerende apotheken beschikbaar zullen zijn, terwijl deze consumenten in afwezigheid van de concentratie wel de keuze hebben tussen de apotheken van Multipharma enerzijds en van Popelin (Goed) anderzijds. Het wegvallen van deze concurrentie tussen beide doet een reëel risico ontstaan dat de bovenvermelde unilaterale effecten in effect zullen treden en geeft in deze fase van de procedure aanleiding tot ernstige twijfel over de toelaatbaarheid van de concentratie. De aanmeldende partij heeft geen lokale analyse bijgebracht die deze conclusie ondergraaft of tegenspreekt.

299. Voor Willebroek wordt ervan uitgegaan dat, indien de marktsituatie zich hiertoe aandient, de tijdelijk gesloten apotheken van Multipharma op korte termijn (1 jaar) terug geopend zouden kunnen worden. Indien dit het geval is, zijn partijen in het bezit van 4 van de 8 apotheken in en rond het centrum van Willebroek, en dit terwijl consumenten in afwezigheid van de concentratie wel de keuze hebben tussen de apotheken van Multipharma enerzijds en de concurrerende apotheek van Popelin (Goed) anderzijds. Opnieuw zal ten gevolge van de concentratie de concurrentiedruk tussen deze apotheken van beide partijen sterk afnemen, met slechts beperkte alternatieve uitwijkmogelijkheden bij concurrenten, waardoor het risico op de bovenvermelde unilaterale effecten zich op dezelfde wijze voordoet zoals hoger beschreven. Ook hier heeft de aanmeldende partij geen lokale analyse bijgebracht die deze conclusie ondergraaft of tegenspreekt.

300. Voor deze 14 markten deelt het College derhalve de mening van de auditeur dat het voldoende waarschijnlijk is dat de voorliggende transactie de daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel hiervan op significante wijze belemmert.

³³⁴ Zoals ook ter zitting uitdrukkelijk bevestigd door de auditeur.

301. Het College onderschrijft derhalve de conclusie van de auditeur omtrent de ernstige twijfels aangaande de toelaatbaarheid van de transactie door de unilaterale horizontale effecten op 14 van de hierboven beschreven lokale markten in Mechelen (2800) en Willebroek (2830).

X.2.2 Gecoördineerde effecten

302. Hoewel de farmaceutische sector een sector is waarvoor er een verhoogd risico bestaat op gecoördineerde gedragingen tussen de marktspelers en actoren in de verschillende schakels in de keten, zoals blijkt uit de jurisprudentie van de BMA,³³⁵ heeft het onderzoek naar voorliggende overname geen elementen aan het licht gebracht die wijzen op een toename van het risico op (stilzwijgende) coördinatie als gevolg van de concentratie.

303. Aangezien de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten niet horizontaal betrokken is bij de voorgestelde transactie, worden de horizontale gecoördineerde effecten op deze markt niet verder onderzocht.

304. Wat de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken betreft, moet worden opgemerkt dat het landschap van de apotheken in België bijna 4.950 apotheken omvat, waarvan 20% wordt vertegenwoordigd door twintig groepen van meer dan vier apotheken, terwijl de overige apotheken onafhankelijke apotheken zijn. De partijen vormen met name twee van de vier grootste apotheekgroepen die in België actief zijn, terwijl hun concurrenten op de lokale markten waarop de transactie betrekking heeft, grotendeels onafhankelijk zijn. Het is dan ook onwaarschijnlijk dat de voorliggende transactie een significant effect zal hebben op het aantal actoren en op het niveau van symmetrie/leiderschap tussen hen op de neerwaartse markt, twee factoren die de economische literatuur in verband heeft gebracht met de waarschijnlijkheid van stilzwijgende coördinatie ("*tacit collusion*").³³⁶ Bovendien, hoewel apothekers onderworpen zijn aan de deontologie van de Orde der Apothekers en, als zodanig steeds "*handel[en] in een geest van loyaliteit, collegialiteit en confraterniteit*" (artikel 3), elkaar "*onderlinge hulp en bijstand verschuldigd zijn [en] in hun onderlinge contacten blij van solidariteit en confraterniteit geven*" (artikel 50), en "*aan [hun] confraters de inlichtingen [geven] die nuttig of noodzakelijk zijn om de continuïteit en de kwaliteit van de zorg en hun conformiteit met de voorgeschreven behandelingen te verzekeren*" (artikel 56), is niet uit het onderzoek gebleken dat de voorgenomen transactie aanzienlijke gevolgen zou hebben voor de uitwisseling van informatie tussen de partijen en hun concurrenten, noch dat zij aanzienlijke gevolgen zou kunnen hebben voor andere factoren die bevorderlijk zijn voor een stilzwijgende coördinatie tussen de partijen en hun concurrenten. Op basis van deze redenen is het onwaarschijnlijk dat voorliggende transactie een significant effect zal hebben op de waarschijnlijkheid van stilzwijgende coördinatie door dit gemakkelijker, stabiel en/of doeltreffender te maken op de neerwaartse markten tussen de partijen en hun concurrenten.

305. Om deze redenen wordt een meer gedetailleerde analyse van het risico van gecoördineerde effecten als gevolg van de voorgenomen transactie niet in overweging genomen.

³³⁵ Zie onder meer BMA 18 februari 2022, beslissing BMA-2022-IO-06, Farmaceutische groothandelaars; BMA 20 april 2017, beslissing BMA-2017-CC-13, Groupe McKesson / Belmedis SA - Espafarmed SLU - Cophana SA - Alphar Partners SA - Sofiadis SCRL.

³³⁶ Zie bijvoorbeeld Brandts, J., & Potters, J. (2018). Experimental industrial organization. *Handbook of Game Theory and Industrial Organization*, 2, 453-474; en Fabra, N., & Motta, M. (2018). Assessing coordinated effects in merger cases. *Handbook of Game Theory and Industrial Organization*, 2, 91-122.

306. **Het College** schaart zich achter de analyse en de conclusie van de auditeur wat gecoördineerde effecten betreft.

X.3 Verticale effecten

307. De activiteiten van Multipharma en Popelin overlappen zowel op de opwaartse markt(en), de nationale of regionale markt(en) voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten, als op de neerwaartse markten, de lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Op de opwaartse markt(en) zal het gecombineerde marktaandeel van partijen post-transactie lager zijn dan 25%. Deze markt is dan ook geen horizontaal betrokken markt. Op de neerwaartse markten heeft het marktonderzoek aangetoond dat voor 51 lokale markten het gezamenlijke marktaandeel post-transactie hoger zal zijn dan 25%. Elk van deze lokale markten vormt dan ook een horizontaal betrokken markt terwijl de opwaartse markt een verticaal betrokken markt vormt. Dit impliceert dat in principe voor de beoordeling van voorliggende transactie ook niet-horizontale (verticale) effecten moeten worden onderzocht.

308. Er zijn twee belangrijke manieren waarop niet-horizontale (inclusief verticale) concentraties de daadwerkelijke mededinging kunnen belemmeren: “unilaterale effecten” (of “niet-gecoördineerde effecten”) en “gecoördineerde effecten.”

309. Niet-gecoördineerde effecten of unilaterale effecten kunnen zich vooral voordoen wanneer niet-horizontale fusies marktafscherming teweegbrengen. Het begrip “marktafscherming” wordt gebruikt om elke situatie te beschrijven waarin als gevolg van de fusie de toegang van daadwerkelijke of potentiële concurrenten tot voorzieningsbronnen of afzetmarkten wordt belemmerd of geblokkeerd, waardoor de mogelijkheid en/of prikkel van deze ondernemingen om te concurreren wordt verminderd. Door dergelijke marktafscherming kunnen de fuserende ondernemingen — en eventueel ook een aantal van hun concurrenten — in staat zijn de prijzen die zij de verbruikers aanrekenen, op winstgevende wijze te verhogen. Dergelijke situaties komen neer op een significante belemmering van de daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan.³³⁷

310. Er kunnen twee soorten marktafscherming worden onderscheiden: bronafscherming en klantafscherming. Bronafscherming doet zich voor wanneer de fusie de kosten van neerwaartse ondernemingen waarschijnlijk zal doen stijgen doordat zij hun toegang tot een belangrijke voorzieningsbron beperkt. Klantafscherming houdt in dat de fusie opwaartse concurrenten waarschijnlijk van de markt zal afschermen door hun toegang tot een toereikend klantenbestand te beperken.³³⁸

311. Naast beide vormen van afscherming kunnen zich ook nog overige niet-gecoördineerde verticale gevolgen voordoen ten gevolge van de transactie zoals onder andere met betrekking tot toegang tot commercieel gevoelige informatie.³³⁹

³³⁷ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 18 oktober 2008, afl. 265, 7, randnr. 29.

³³⁸ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 18 oktober 2008, afl. 265, 7, randnr. 30.

³³⁹ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 18 oktober 2008, afl. 265, 7, randnr. 79.

312. Gecoördineerde effecten doen zich voor wanneer de concentratie de aard van de mededinging zodanig verandert dat ondernemingen die voorheen hun gedragingen niet coördineerden, nu in significante mate sterker geneigd zijn hun marktgedrag te coördineren en de prijzen te verhogen of de daadwerkelijke mededinging op andere wijze te belemmeren. Een concentratie kan coördinatie ook eenvoudiger, stabiel of doeltreffender maken voor ondernemingen die al voor de fusie coördineerden.³⁴⁰

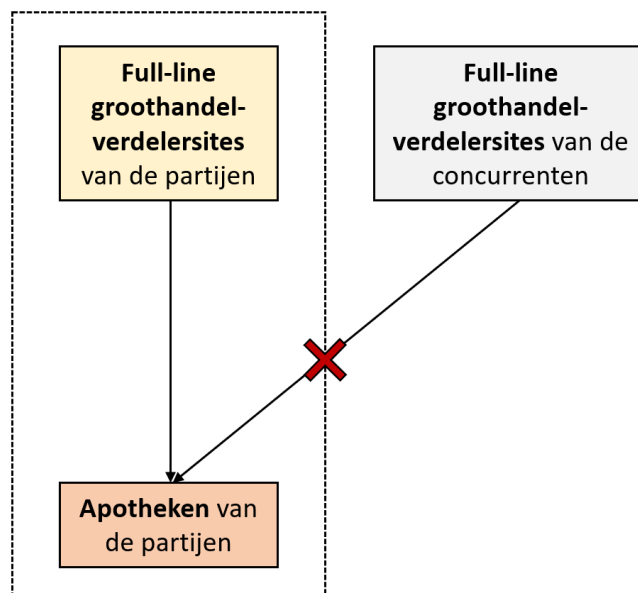
313. Hierna zal worden onderzocht of door de transactie de daadwerkelijke mededinging wordt belemmerd door ofwel unilaterale effecten (klantafscherming, bronafscherming en de uitwisseling van commercieel gevoelige informatie) ofwel gecoördineerde effecten ofwel door beide.

X.3.1 Unilaterale effecten

X.3.1.a Klantafscherming

314. Klantafscherming kan zich voordoen wanneer een leverancier integreert met een belangrijke afnemer op de neerwaartse markt. Door deze neerwaartse aanwezigheid kan de fusieonderneming haar daadwerkelijke of potentiële concurrenten in de opwaartse markt (de inputmarkt) de toegang tot een toereikend klantenbestand ontzeggen en hun mogelijkheid of prikkel om te concurreren, verminderen. Dit kan vervolgens de kosten voor de neerwaartse concurrenten verhogen doordat zij meer moeite hebben om zich tegen vergelijkbare prijzen en onder vergelijkbare voorwaarden van inputs te voorzien als zonder de fusie het geval zou zijn geweest. Hierdoor kan de gefuseerde entiteit de prijzen op de neerwaartse markt op winstgevende wijze verhogen. Eventuele efficiëntieverbeteringen als gevolg van de fusie kunnen de gefuseerde entiteit er eventueel toe brengen de prijzen te verlagen zodat het totale effect op de verbruikers niet negatief is. Klantafscherming kan tot schade voor de verbruiker leiden ook zonder dat de concurrenten van de gefuseerde onderneming noodzakelijkerwijs gedwongen worden de markt te verlaten.³⁴¹

315. Dit kan schematisch als volgt worden voorgesteld.

³⁴⁰ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 18 oktober 2008, afl. 265, 7, randnr. 19.

³⁴¹ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 18 oktober 2008, afl. 265, 7, randnr. 58.

316. Concreet in deze zaak kunnen volgens de auditeur de verticale relaties post-transactie leiden tot de volgende klantafschermingsstrategieën:

- a. volledige of gedeeltelijke afscherming van de apotheken van Multipharma als verkoopkanaal voor concurrerende full-line groothandelaar-verdelers; en, symmetrisch;
- b. volledige of gedeeltelijke afscherming van de apotheken van Popelin als verkoopkanaal voor concurrerende full-line groothandelaar-verdelers.

i) Standpunt van de aanmeldende partij

317. De aanmeldende partij is van oordeel dat de transactie niet zal leiden tot klantafscherming. Zij verwijst hiervoor naar het beperkte gezamenlijke marktaandeel naar verkoopwaarde van Multipharma en Popelin dat op nationaal niveau slechts [0-10]% zal bedragen. Er blijven post-transactie nog voldoende apotheekafnemers zonder enige affiliatie met de aanmeldende partij.³⁴²

ii) Beoordeling en conclusie van de auditeur

318. De apotheken van de partijen kopen farmaceutische producten in bij full-line groothandelaar-verdelers, hetzij op nationaal niveau, hetzij op regionaal niveau. In dit verband merkt de auditeur op dat de partijen minder dan 10% van de in België geregistreerde apotheken vertegenwoordigen en minder dan 10% van de in Vlaanderen geregistreerde apotheken.³⁴³ Concurrerende full-line groothandelaar-verdelers kunnen dus in principe farmaceutische producten verkopen aan een groot aantal andere apotheken.

319. Voorts merkt de auditeur op dat de apotheken van de partijen voornamelijk farmaceutische producten betrekken uit hun eigen netwerk van full-line groothandel-verdeler. Hoewel ook farmaceutische producten worden gekocht van andere groothandelaar-verdelers, zoals [VERTROUWELIJK], zijn deze verkopen gering, niet alleen vanuit het oogpunt van de apotheken van de partijen – de auditeur schat dat zij maximaal [VERTROUWELIJK] van hun totale aankopen vertegenwoordigen – maar zeker ook vanuit het oogpunt van concurrerende full-line groothandelaar-verdelers.³⁴⁴ De partijen zijn dus geenszins de belangrijkste afnemers van derde groothandelaar-verdelers.³⁴⁵

320. Over het geheel genomen concludeert de auditeur dat de transactie er niet toe zal leiden dat de concurrenten op de opwaartse markt de toegang tot een aanzienlijk klantenbestand zal worden ontzegd, waardoor hen de mogelijkheid of de prikkel wordt ontnomen om te concurreren. Het lijkt m.a.w. weinig waarschijnlijk dat de voorgenomen transactie een significant risico van klantafscherming zal vormen en een daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd en dus dat er ernstige twijfels bestaan omtrent de toelaatbaarheid van de voorgenomen concentratie.

³⁴² Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 361, pgs. 142-143.

³⁴³ Dit cijfer geldt zowel voor (i) alle apotheken, met inbegrip van tijdelijk gesloten apotheken; en (ii) actieve apotheken, met uitzondering van tijdelijk gesloten apotheken.

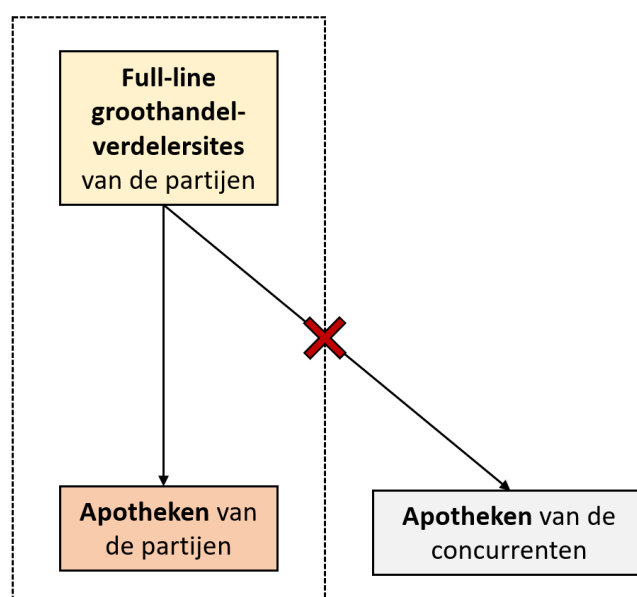
³⁴⁴ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 9; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5.

³⁴⁵ Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 1. ADC, 20240904 Aanvullend antwoord VOI, vraag 5; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 2. Belmedis, 20240731 Antwoord VOI, vraag 5; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 3. CERP, 20240805 Antwoord, vraag 5; Onderzoeksdossier, II. Derden, A. Groothandelaar-verdelers, 8. Febelco, 20240726 Antwoord VOI, vraag 5; waarin wordt uiteengezet dat de verkoop aan de apotheken van de partijen minder dan [0-10]% vertegenwoordigt van de totale verkoop door Belmedis, Febelco en CERP van farmaceutische producten via hun groothandelslocatie(s).

X.3.1.b Bronafscherming

321. Bronafscherming doet zich voor wanneer het waarschijnlijk is dat de nieuwe entiteit na de fusie de toegang tot de producten en diensten zal beperken die zij zonder de fusie zou hebben geleverd respectievelijk verricht, waardoor zij de kosten voor de concurrerende neerwaartse onderneming verhoogt doordat deze grotere moeite heeft om zich tegen vergelijkbare prijzen en onder vergelijkbare voorwaarden als zonder de fusie het geval zou zijn geweest, van voorzieningsbronnen te voorzien. Dit kan ertoe leiden dat het fusiebedrijf de aan de verbruikers berekende prijs op winstgevende wijze kan verhogen, waardoor de daadwerkelijke mededinging significant wordt belemmerd.

322. Dit kan als volgt schematisch worden voorgesteld.

323. Concreet in deze zaak kunnen volgens de auditeur de verticale relaties post-transactie leiden tot de volgende bronafschermingstrategieën:

- a. volledige of gedeeltelijke bronafscherming vindt plaats wanneer de farmaceutische producten die door Multipharma als full-line groothandelaar-verdeler worden verdeeld, niet worden verkocht aan de detailhandelsapotheken die met Popelin concurreren; en, symmetrisch;
- b. volledige of gedeeltelijke bronafscherming vindt plaats wanneer de farmaceutische producten die door Popelin als full-line groothandelaar-verdeler worden verdeeld, niet worden verkocht aan de detailhandelsapotheken die met Multipharma concurreren.

i) Standpunt van de aanmeldende partij

324. De aanmeldende partij is van oordeel dat de transactie niet zal leiden tot bronafscherming. Zij verwijst hiervoor naar het beperkte gezamenlijke marktaandeel van Multipharma en Popelin op de Belgische markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten en op de meer omvangrijke marktaandelen van concurrerende groothandelaars zoals Febelco (geschat op 43%) en Belmedis (geschat op 20-30%).

325. De aanmeldende partij verwijst eveneens naar de wettelijke verplichting voor groothandelaar-verdelers om te leveren aan alle apothekers indien zij hierom verzocht worden.

ii) Beoordeling en conclusie van de auditeur

326. Uit het onderzoek is gebleken dat apotheken farmaceutische producten aankopen op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten met een nationaal of regionaal toepassingsgebied.³⁴⁶ Bovendien zijn er twee grote spelers actief op deze markt, namelijk Belmedis en Febelco.³⁴⁷ Het marktaandeel van de partijen in de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten is gering en ligt altijd onder 20%, ongeacht de gebruikte maatstaf en het relevante geografische gebied (nationaal of regionaal). Als gevolg daarvan hebben de concurrenten van de partijen op de neerwaartse markt toegang tot vele inkoopalternatieven, waaronder Belmedis, Febelco en nog vijf andere mogelijke leveranciers.³⁴⁸ Daarnaast kunnen zij sommige farmaceutische producten ook rechtstreeks aankopen bij producenten zoals Abbvie, Bayer en Pfizer.³⁴⁹

327. Verder blijkt uit het onderzoek dat het overgrote deel van de verkoop van geneesmiddelen door de partijen via hun full-line groothandel-verdelersites intern plaatsvindt. Met name wordt minstens [VERTROUWELIJK] van de verkoop van de partijen aan hun eigen apotheken verricht.³⁵⁰ De rest wordt verkocht aan ongeveer [VERTROUWELIJK] externe apotheken.³⁵¹ De full-line groothandel-verdelersite van Multipharma verkoopt farmaceutische producten aan ongeveer [VERTROUWELIJK] externe apotheken [VERTROUWELIJK],³⁵² die voornamelijk gevestigd zijn in de buurt van [VERTROUWELIJK], d.w.z. waar Popelin zeer weinig apotheken heeft. Anderzijds verkoopt de full-line groothandel-verdelersite van Popelin [VERTROUWELIJK], die ook gevestigd zijn waar Multipharma beperkt aanwezig is en die volgens de partijen in het algemeen geen gebruik maken van Popelin als hoofdleverancier.³⁵³ Over het geheel genomen vormen de partijen aldus geen belangrijke bevoorradingsbron voor concurrerende apotheken op de neerwaartse productmarkt.

328. Tot slot, neemt de auditeur nota van de regulering die van toepassing is op de in België actieve full-line groothandelaar-verdelers. Full-line groothandelaar-verdelers zijn wettelijk verplicht om geneesmiddelen op de markt te leveren aan elke apotheker die een bestelling plaatst.³⁵⁴ Full-line groothandelaar-verdelers, zoals Multipharma en Popelin, kunnen niet weigeren farmaceutische producten aan een apotheek te leveren als deze daarom verzoekt.

329. Over het geheel genomen concludeert de auditeur dat de transactie er niet toe zal leiden dat de partijen een belangrijke bevoorradingsbron vormen voor concurrerende apotheken op de

³⁴⁶ Zie sectie VIII.1 en IX.3.1 *supra*.

³⁴⁷ Zie randnr. 194.

³⁴⁸ Zie Aanmeldingsformulier, tabellen 10 en 11, pgs. 120-123.

³⁴⁹ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 9; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5.

³⁵⁰ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 10; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, vragen 8 en 9; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5.

³⁵¹ Deze externe apotheken verwijzen naar voor het publiek opengestelde retailapotheken. Voor de volledigheid deelt de auditeur mee dat de groothandel-verdelingsite van Popelin in Mechelen ook farmaceutische producten aan [VERTROUWELIJK] levert (zie Aanmeldingsformulier, randnr. 267, pg. 115; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5).[VERTROUWELIJK]. [VERTROUWELIJK]. Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 11. Zie ook Aanmeldingsformulier, randnrs. 270, 292 en 306-308, pgs. 116, 126 en 128.

³⁵² Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240628 Antwoord VOI 1 Multipharma, vraag 2.

³⁵³ Zie ook Aanmeldingsformulier, randnrs. 270, 292 en 306-308, pgs. 116, 126 en 128; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, vraag 7; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5. Exclusief de drie franchiseapotheken in Boechout, Ieper en Nijlen.

³⁵⁴ Zie artikel 101 van het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik, BS 22 december 2006. Dit is een van de belangrijkste verschillen tussen short-line groothandelaars-verdelers en full-line groothandelaars-verdelers.

neerwaartse productmarkt, waardoor hen de mogelijkheid of de prikkel wordt ontnomen om te concurreren. Het lijkt m.a.w. weinig waarschijnlijk dat de voorgenomen transactie een significant risico van bronafscherming zal vormen en een daadwerkelijke mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd en dus dat er ernstige twijfels bestaan omtrent de toelaatbaarheid van de voorgenomen concentratie.

X.3.1.c Uitwisseling van commercieel gevoelige informatie

330. De gefuseerde onderneming kan door verticale integratie toegang krijgen tot commercieel gevoelige informatie over de opwaartse of neerwaartse activiteiten van concurrenten. Een onderneming kan bijvoorbeeld, doordat zij leverancier van een neerwaartse concurrent wordt, kritische informatie verkrijgen, waardoor zij in staat is op de neerwaartse markt een minder agressief prijsbeleid te voeren, hetgeen ten koste gaat van de consument. Verder kan zij concurrenten in een nadelige positie plaatsen waardoor zij ervan worden weerhouden de markt te betreden of hun aanwezigheid op de markt uit te breiden.³⁵⁵

i) Standpunt van de aanmeldende partij

331. Deze potentiële schadetheorie werd door de aanmeldende partij in het aanmeldingsformulier niet afzonderlijk behandeld. Wat marktafgescherming betreft, stelt de aanmeldende partij het volgende: *“Gelet op de beperkte Belgische marktaandeelen voor zowel de activiteiten van apotheken als voor de groothandel, is Aanmeldende Partij van mening dat het uiterst onwaarschijnlijk is dat de Transactie enige vorm van marktafgescherming als gevolg zou kunnen hebben.”*³⁵⁶ Mogelijk is de aanmeldende partij van oordeel dat om dezelfde redenen het risico op uitwisseling van commercieel gevoelige informatie na de transactie uiterst gering is.

ii) Beoordeling en conclusie van de auditeur

332. Zoals hierboven uiteengezet in sectie VI, zijn de meeste verkopen van de full-line groothandelverdelersites van de partijen gericht op hun eigen apotheken. De rest van hun farmaceutische producten wordt verkocht aan ongeveer [VERTROUWELIJK] externe apotheken die minder dan [VERTROUWELIJK] van alle in België geregistreerde apotheken vertegenwoordigen. Zij bevinden zich met name in gebieden waar de partijen beperkt aanwezig zijn en waarmee zij dus in geringe mate concurreren. Bovendien hebben de partijen weinig zicht op de andere leveranciers van deze externe apotheken³⁵⁷ en is het onwaarschijnlijk dat de partijen via hen gevoelige informatie zouden verkrijgen over hun concurrenten.

333. De overige farmaceutische producten die door de eigen apotheken niet worden aangekocht bij de eigen full-line groothandelverdelersites worden aangekocht bij andere concurrerende full-line groothandelaarverdelers zoals [VERTROUWELIJK] of direct bij de producenten zoals [VERTROUWELIJK].³⁵⁸ Het is dan ook onwaarschijnlijk dat de partijen commercieel gevoelige informatie zouden verkrijgen over hun concurrenten op de opwaartse markt. Mocht dit wel het geval

³⁵⁵ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C*. 18 oktober 2008, afl. 265, 7, randnr. 78.

³⁵⁶ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 359, pg. 142.

³⁵⁷ Zie bijvoorbeeld Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Multipharma, vraag 12.

³⁵⁸ Zie Aanmeldingsformulier, tabellen 10 en 11, pgs. 120-123.

zijn, dan zal dit slechts een relatief voordeel opleveren dat niet tot een significante belemmering van de mededinging zal leiden.³⁵⁹

334. Om deze redenen concludeert de auditeur dat het onwaarschijnlijk is dat voorliggende transactie het risico van de uitwisseling van commercieel gevoelige informatie over de opwaartse en neerwaartse activiteiten van hun concurrenten aanzienlijk zal vergroten.

X.3.2 Gecoördineerde effecten

335. In overeenstemming met wat werd uiteengezet in sectie X.2.2, heeft het uitgevoerde onderzoek geen aanwijzingen opgeleverd dat de voorliggende transactie het risico op stilzwijgende coördinatie op de twee relevante markten aanzienlijk zou vergroten.

336. Hieruit volgt dat een grondige analyse van de gecoördineerde effecten van de voorliggende transactie niet pertinent is.

337. **Het College** stemt in met bovenstaande analyse van de auditeur voor wat klantafscherming, bronafscherming en de uitwisseling van commercieel gevoelige informatie betreft. Derhalve deelt het College de conclusie van de auditeur dat er geen aanwijzingen zijn dat de transactie risico's doet ontstaan voor wat de niet-horizontale (verticale) effecten betreft welke aan de basis kunnen liggen van ernstige twijfels omtrent de toelaatbaarheid van de concentratie.

X.4 Markttoetreding

338. De auditeur is van oordeel dat markttoetreding door nieuwe spelers en/of uitbreiding door bestaande spelers in de sector onvoldoende tijdig, snel en omvangrijk kan worden geacht. Het onderzoek heeft duidelijk uitgewezen dat er zeer hoge administratieve drempels bestaan om een nieuwe apothekers-licentie te verkrijgen om toe te treden op een nieuwe locatie op lokaal niveau. Hierbij aansluitend kan gewezen worden op het bestaande moratorium dat minstens nog van kracht is tot 8 december 2029. Het FAGG voert eenduidig een politiek, met bijhorende maatregelen, om het aantal apotheken in België te verminderen.³⁶⁰ Toetreding zal dus in ieder geval op de korte tot middellange termijn de mededingingsbeperkende gevolgen van de transactie niet kunnen compenseren.

339. **Het College** deelt de conclusie van de auditeur wat betreft markttoetreding en haar mogelijke impact op de effecten van de voorgelegde concentratie.

X.5 Compenserende afnemersmacht

340. Klanten kopen farmaceutische producten en diensten via kleine en individuele transacties. Er wordt geschat dat er elke dag ongeveer 500.000 personen een bezoek brengen aan Belgische apotheken. Dit komt neer op een gemiddelde van bijna 100 patiënten per dag en apotheek.³⁶¹ Bovendien is afstand, zoals in randnummer 145 is besproken, een belangrijke factor voor de

³⁵⁹ Zie RVM 7 september 2011, nr. 2011-c/c-22, De Vijver Media / Waterman & Waterman, Corelio NV, Sanoma corp., randnr. 53, pgs. 11-12.

³⁶⁰ Zie sectie VII.3.2 *supra*.

³⁶¹ Zie <https://www.maisonmedicale.org/le-role-du-pharmacien/>.

consument. Ongeveer 80% van de klanten gaat naar de dichtstbijzijnde apotheek.³⁶² In dit opzicht hebben klanten weinig afnemersmacht.

341. De auditeur is van oordeel dat de compenserende afnemersmacht van de finale eindconsumenten (het betreft hier in hoofdzaak individuele klanten of huishoudens) onvoldoende is om de verwachte unilaterale gevolgen van de transactie tegen te gaan.

342. **Het College** deelt de conclusie van de auditeur wat betreft compenserende afnemersmacht.

X.6 Efficiëntiewinsten

343. Volgens de richtsnoeren van de Europese Commissie inzake horizontale en niet-horizontale fusies moet bij het bepalen van de gevolgen van een fusie voor de mededinging rekening worden gehouden met de waarschijnlijke efficiëntieverbeteringen die de betrokken ondernemingen aantonen.³⁶³

344. De beweerde efficiëntieverbeteringen moeten aan verschillende cumulatieve voorwaarden voldoen om de schadelijke gevolgen te kunnen compenseren die de concentratie anders voor de mededinging zou hebben. De efficiëntieverbeteringen moeten (i) kwantificeerbaar en verifieerbaar zijn; (ii) specifiek zijn voor de fusie; en (iii) ten minste gedeeltelijk aan de verbruikers worden doorgegeven. Efficiëntieverbeteringen die alleen de partijen ten goede komen, zijn derhalve uitgesloten. Dit impliceert ook dat de door de partijen aangevoerde efficiëntieverbeteringen voldoende moeten worden gerechtvaardigd om het bestaan ervan te kunnen verifiëren.³⁶⁴

X.6.1 Standpunt van de aanmeldende partij

345. De aanmeldende partij vermeldt verschillende soorten efficiëntieverbeteringen die met de voorgestelde transactie moeten worden bereikt. Zij verwijst naar aanzienlijke synergiën, niet alleen op het gebied van diensten, maar ook op het gebied van middelen aangaande personeel en de toeleveringsketen, die uiteindelijk hun operationele structuur zouden versterken ten behoeve van coöperatieve netwerken en consumenten.³⁶⁵

346. In de eerste plaats betoogt de aanmeldende partij dat de voorgenomen transactie het coöperatieve model in Vlaanderen zou versterken. Het aandeel coöperatieve apotheken is voor Vlaanderen veel lager dan voor Wallonië en Brussel. De overname van de doelonderneming door de aanmeldende partij – de eerste voornamelijk actief in Vlaanderen, de tweede met een sterke aanwezigheid in Brussel en Wallonië – maakt een verbetering van de geografische dekking van de coöperatieve filosofie in België mogelijk in het belang van de coöperatieve leden en meer in het algemeen de patiënten.³⁶⁶ Er wordt beargumenteerd dat een bestendiging van het coöperatieve

³⁶² Zie Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, vraag 11; Onderzoeksdossier, II. Derden, C. Algemene Pharmaceutische Bond, 20241010 Antwoord Verzoek om inlichtingen, bijlage 7.

³⁶³ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 5 februari 2004, afl. 31, 3, randnrs. 11-12; Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 18 oktober 2008, afl. 265, 7, randnrs. 13-22.

³⁶⁴ Zie Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 5 februari 2004, afl. 31, 3, randnrs. 76-88; Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *Pb C.* 18 oktober 2008, afl. 265, 7, randnrs. 53-54.

³⁶⁵ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 365, pg. 143.

³⁶⁶ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 366, pgs. 143-144.

model onder apothekers van cruciaal belang is, aangezien de rol van de apotheker verder gaat dan de loutere verkoop van (para)farmaceutische producten en ook een vlotte, eerlijke en betaalbare toegang tot farmaceutische zorg, advies, kwaliteitsproducten en diensten ten behoeve van de zorgconsument impliceert.³⁶⁷

347. Ten tweede is de aanmeldende partij van mening dat de voorgenomen transactie kostenbesparingen en schaalvoordelen met zich zou meebrengen.³⁶⁸ [VERTROUWELIJK].³⁶⁹ Anderzijds zou de voorgestelde transactie de vaste kosten spreiden over een groter aantal apotheken. Een verlaging van de vaste kosten per farmaceutisch product zou op zijn beurt extra investeringen in het voordeel van de consumenten in de gezondheidszorg bevorderen.³⁷⁰ [VERTROUWELIJK].³⁷¹

X.6.2 Beoordeling en conclusie van de auditeur

348. In eerste instantie wenst de auditeur eraan te herinneren dat in navolging van het onderzoek niet geconcludeerd werd dat voorliggende transactie mededingingsbezwaren zou doen rijzen op de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten. Deze markt wordt inderdaad geacht geen betrokken markt te zijn.³⁷² Bovendien blijkt uit het onderzoek niet dat de voorgenomen transactie mededingingsbezwaren zou doen rijzen met betrekking tot de verticale relatie tussen (i) de markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten; en (ii) de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.³⁷³ Hoewel beide partijen actief zijn op deze markten, constateerde de auditeur geen risico op bronafscherming, klantafscherming en/of uitwisseling van commercieel gevoelige informatie die de daadwerkelijke mededinging op deze twee markten aanzienlijk zou kunnen belemmeren. Daarom lijkt het in deze specifieke gevallen niet nodig de schadelijke effecten af te wegen tegen de efficiëntiewinsten van de voorgestelde transactie.

349. Uit het Fase 1 onderzoek is echter wel met voldoende waarschijnlijkheid gebleken dat de voorgenomen transactie (unilaterale) effecten heeft die de daadwerkelijke mededinging op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken op significante wijze kunnen belemmeren. Om deze reden richt de auditeur zich in dit deel in wezen op de efficiëntiewinsten van de voorliggende transactie met betrekking tot de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

350. Efficiëntieverbeteringen kunnen functioneren als tegenwicht tegen de schadelijke effecten die anders uit de transactie zouden kunnen voortvloeien.

351. Om efficiëntieverbeteringen in aanmerking te kunnen nemen in het kader van het huidige voorstel van beslissing, moet echter aan drie voorwaarden worden voldaan: zij moeten (i) kwantificeerbaar en verifieerbaar zijn; (ii) specifiek zijn voor de concentratie; en (iii) ten minste gedeeltelijk aan de verbruikers worden doorgegeven.

352. Aanmeldende partij beroept zich op een reeks algemene argumenten en informatie over efficiëntieverbeteringen, maar heeft niet aangetoond dat deze efficiëntieverbeteringen voldoen aan

³⁶⁷ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 368, pg. 144.

³⁶⁸ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 369, pg. 144.

³⁶⁹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 370, pg. 144.

³⁷⁰ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 370, pg. 144.

³⁷¹ Zie Aanmeldingsformulier, randnr. 371, pg. 144-145.

³⁷² Zie sectie IX.3.1 *supra*.

³⁷³ Zie sectie X.3 *supra*.

de drie hierboven opgenomen criteria. Zo heeft de auditeur geen concrete, kwantificeerbare en fusie specifieke investeringsprojecten geïdentificeerd. Bij gebrek aan nauwkeurig gedefinieerde efficiëntieverbeteringen is het onderzoeksteam niet in staat te beoordelen of zij de negatieve effecten van de voorgestelde transactie kunnen compenseren. De auditeur benadrukt dat het de verantwoordelijkheid van de partijen is om alle relevante informatie te verstrekken waaruit blijkt dat de vermeende efficiëntieverbeteringen het specifieke resultaat van de voorgestelde transactie zijn en waarschijnlijk zullen worden bereikt. Het is ook aan de partijen om aan te tonen in hoeverre de efficiëntieverbeteringen aan de consumenten zullen worden doorgegeven en waarschijnlijk opwegen tegen de mogelijke negatieve gevolgen van voorliggende transactie voor de daadwerkelijke mededinging op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken. Het aantonen van dit verband is essentieel om de beoordeling van de concentratie bij te sturen op basis van ingeroepen efficiënties.³⁷⁴

353. De auditeur concludeert dat de door de partijen vastgestelde potentiële efficiëntieverbeteringen niet voldoen aan de drie hierboven uiteengezette noodzakelijke voorwaarden om de verwachte (unilaterale) effecten van de voorgestelde transactie op de markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken te compenseren.

X.6.3 Beoordeling en conclusie van het Mededingingscollege

354. Het College deelt, voor de redenen die hij aanhaalt, de conclusie van de auditeur wat de potentiële efficiëntieverbeteringen betreft.

X.7 Conclusie van de auditeur met betrekking tot de concurrentiële analyse

355. De auditeur concludeert aan het eind van het Fase 1 onderzoek dat er ernstige twijfels bestaan omtrent de toelaatbaarheid van de voorgenomen concentratie in de zin van artikel IV.9, §4 WER met name door de unilaterale horizontale effecten op 14 lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken in Mechelen (2800) en Willebroek (2830).

356. De aanmeldende partij werd hiervan, conform artikel IV.63, §2 WER, op de hoogte gebracht bij schrijven 9 december 2024.

X.8 Conclusie van het Mededingingscollege met betrekking tot de concurrentiële analyse.

357. Het College deelt de conclusie van de auditeur dat er ernstige twijfels bestaan omtrent de toelaatbaarheid van de voorgenomen concentratie in de zin van artikel IV.9, §4 WER met name door de unilaterale horizontale effecten op 14 lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken in Mechelen (2800) en Willebroek (2830).

³⁷⁴ Zie BMA 1 juli 2020, beslissing BMA-2024-CC-24, GZA Ziekenhuizen – Ziekenhuis Netwerk Antwerpen / Ziekenhuis aan de Stroom, randnr. 668, pg. 153.

XI. Verbintenissen

XI.1 Inleiding

358. De door de aanmeldende partij aangeboden verbintenissen, zoals opgenomen in bijlage C bij deze beslissing, moeten de ernstige twijfels die er bestaan over de toelaatbaarheid van de concentratie wegnemen. Daartoe moeten ze passend en effectief zijn. Een verbintenis is passend en effectief als zij de geconstateerde mededingingsbezwaren zonder twijfel en volledig wegneemt. Daarnaast moeten verbintenissen voldoende gedetailleerd zijn en in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen zijn opgesteld.

359. Indien de verbintenissen niet aan bovenstaande voorwaarden voldoen en de geïdentificeerde twijfels niet wegnemen, dient het Mededingingscollege conform artikel IV.66, §2 punt 3° WER te beslissen tot een procedure van bijkomend onderzoek.

360. Op 16 december 2024 heeft de aanmeldende partij twee verbintenissen aangeboden om het Mededingingscollege toe te laten de voorliggende transactie goed te keuren.

361. De aangeboden verbintenissen hebben tot doel de ernstige twijfel omtrent de toelaatbaarheid van de voorgenomen concentratie weg te nemen door in deel X.2.1.biv) geconstateerde mededingingsbezwaren weg te nemen, namelijk de horizontale unilaterale effecten op 14 lokale markten rond de apotheken van de partijen in Mechelen en Willebroek, voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken.

362. Hierna wordt eerst verbintenis 1, die ertoe strekt de geconstateerde mededingingsbezwaren in de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Mechelen weg te nemen, voorgesteld en geanalyseerd. Eenzelfde oefening wordt gedaan voor verbintenis 2 welke ertoe strekt de geconstateerde mededingingsbezwaren in de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Willebroek weg te nemen. Tot slot zal de auditeur concluderen of de beide verbintenissen de ernstige twijfels over de toelaatbaarheid van de concentratie wegnemen.

XI.2 Verbintenis 1: De verbintenis om 4 [VERTROUWELIJK] apotheken in Mechelen te desinvesteren

XI.2.1 Inleiding

363. In deze verbintenis verbindt aanmeldende partij zich ertoe om 4 [VERTROUWELIJK] apotheken te desinvesteren. De betrokken apotheken zijn gelegen te Antwerpsesteenweg 1, Battelsesteenweg 463, Bruul 121, en Sint-Katelijnestraat 142. Met name:

- a. De Popelin apotheken gelegen te Bruul 121 en Sint-Katelijnestraat 142 zijn bevinden zich het centrum van Mechelen, binnen de ring 12;
- b. De Popeling gelegen te Battelsesteenweg 463 bevindt zich meer in het Westen van de stad, in de wijk Battel; en
- c. De Popelin apotheek gelegen te Antwerpsesteenweg 1 is gesitueerd in het noorden van de stad, tussen Mechelen-Noord en de wijk Otterbeek.

364. Deze apotheken zijn op onderstaande kaart in het oranje weergegeven.

Bron: Ruimtelijke analyse van de auditeur op basis van FAGG-gegevens en de marktkennis van partijen.

Toelichting: In België geregistreerde apotheken, met inbegrip van actieve en tijdelijk gesloten apotheken. De apotheken van Multipharma zijn lichtgroen en de apotheken van Popelin zijn donkergroen. De witte stippen vertegenwoordigen apotheken van concurrenten. Tijdelijk gesloten apotheken werden aangeduid met een kruis. De oranje stippen vertegenwoordigen de [VERTROUWELIJK] die de partijen voorstellen te desinvesteren als onderdeel van verbintenis 1.

XI.2.2 Beoordeling van de auditeur

365. De auditeur onderzoekt of verbintenis 1 de in randnummer 262 genoemde mededingingsproblemen op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Mechelen effectief wegneemt. Meer bepaald onderzoekt de auditeur of (i) de overlap tussen de activiteiten van de partijen aanzienlijk afneemt als gevolg van de desinvesteringen; (ii) de gedesinvesteerde apotheken levensvatbaar blijven en in staat zijn effectief en duurzaam te concurreren; (iii) de desinvesteringen geen aanleiding geven tot nieuwe mededingingsbezwaren; (iv) de desinvesteringen structurele gevolgen hebben op de relevante markt voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken; en (v) de desinvesteringen tijdig worden uitgevoerd.

XI.2.2.a Overlap tussen de apotheken van de partijen op de lokale markten rond hun apotheken in Mechelen

366. Ten behoeve van zijn beoordeling heeft de auditeur de lokale marktaandelen rond de in randnummer 262 geïdentificeerde apotheken in Mechelen herberekend, waarbij rekening werd

gehouden met verbintenis 1. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het gecombineerde marktaandeel van de partijen op de lokale markten rond hun resterende apotheken.³⁷⁵

Adres van de apotheek / middelpunt van de lokale markt	Partij	Gecombineerd Marktaandeel 1,50 km (%)		Gecombineerd Marktaandeel 1,75 km (%)		Gecombineerd Marktaandeel 2 km (%)	
		Zonder verbintenis is 1	Met verbintenis is 1	Zonder verbintenis is 1	Met verbintenis is 1	Zonder verbintenis is 1	Met verbintenis is 1
Battelsesteenweg 104	Multipharma	[50-60]%	[30-40]%	[50-60]%	[30-40]%	[60-70]%	[30-40]%
D. Boucherystraat 11	Multipharma	[50-60]%	[40-50]%	[60-70]%	[40-50]%	[50-60]%	[40-50]%
Dr. M Sabbestraat 136	Multipharma	[70-80]%	[50-60]%	[70-80]%	[50-60]%	[60-70]%	[40-50]%
Ijzerenleen 25	Popelin	[50-60]%	[40-50]%	[50-60]%	[40-50]%	[60-70]%	[40-50]%
Liersesteenweg 266	Multipharma	[70-80]%	[40-50]%	[70-80]%	[50-60]%	[60-70]%	[40-50]%
Liersesteenweg 435	Popelin	[70-80]%	[50-60]%	[70-80]%	[50-60]%	[70-80]%	[40-50]%

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.3.

Toelichting: Alle apotheken worden meegenomen in de berekeningen, ongeacht of ze actief of tijdelijk gesloten zijn.

367. Als gevolg van de desinvestering van 4 apotheken van [VERTROUWELIJK] daalt het gezamenlijke marktaandeel van de partijen op de lokale markten rond hun resterende apotheken aanzienlijk. Meer in het bijzonder:

- a. Bij een perimeter van 1,50 km varieert het gezamenlijke marktaandeel van de partijen van [50-60] tot [70-80] *zonder* verbintenis 1 en van [30-40] tot [50-60] *met* verbintenis 1;
- b. Bij een perimeter van 1,75 km, varieert het gezamenlijke marktaandeel van de partijen van [50-60] tot [70-80] *zonder* verbintenis 1 en van [30-40] tot [50-60] *met* verbintenis 1; en
- c. Bij een perimeter van 2 km varieert het gezamenlijke marktaandeel van de partijen van [50-60] tot [70-80] *zonder* verbintenis 1 en van [30-40] tot [40-50] *met* verbintenis 1.

368. Ondanks het wegvallen van de concurrentiedruk tussen de partijen als gevolg van voorliggende transactie, garanderen de in verbintenis 1 voorgestelde desinvesteringen dat er voldoende apotheken zullen blijven bestaan die concurrentiedruk uitoefenen op de partijen op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Mechelen.

XI.2.2.b De levensvatbaarheid van de desinvesteringen en hun vermogen om effectief en duurzaam te concurreren

369. De aanmeldende partij verbindt zich ertoe de levensvatbaarheid en het concurrentievermogen van de afgestoten apotheken te handhaven tussen de datum waarop het Mededingingscollege haar beslissing neemt en de datum waarop de desinvesteringen zullen plaatsvinden.

370. De desinvesteringen omvatten de volgende activa die nodig zijn voor de bedrijfsactiviteiten van de apotheken:

- a. alle licenties, vergunningen en goedkeuringen uitgevaardigd door een overheidsinstantie ten behoeve van de Desinvestering(en), waaronder de uitbatingsvergunning, voor zover deze overdraagbaar zijn; en

³⁷⁵ [VERTROUWELIJK].

- b. alle relevante materiële en immateriële activa die noodzakelijk zijn voor het bekomen van een uitbatingsvergunning vermeld in Art. 37, §2, 2^e lid van het koninklijk besluit van 16 januari 2022;³⁷⁶
- c. alle operationele contracten, (handels)huur- en leaseovereenkomsten en verbintenissen van de gedesinvesteerde apotheken, voor zover deze overdraagbaar zijn; en
- d. indien gewenst door de koper, de voorraden aanwezig in de betreffende apotheek op het tijdstip van de eigendomsoverdracht. Wat dit punt betreft, wijst het onderzoeksteam erop dat full-line groothandelaar-verdelers wettelijk verplicht zijn farmaceutische producten te leveren aan elke apotheek die een verzoek indient.³⁷⁷

371. Waar dit gevraagd wordt door de koper om de operationele continuïteit van een bepaalde gedesinvesteerde apotheek te verzekeren, en mits toestemming van de betrokken personeelsleden, dient aanmeldende partij alle commerciële redelijke inspanningen te leveren om met de koper tot een akkoord te komen omtrent de overgang van een aantal personeelsleden dat vereist is om de operationele continuïteit van de gedesinvesteerde apotheek te garanderen.

372. Om door het auditoraat te worden goedgekeurd, moet de koper van een gedesinvesteerde apotheek onder meer beschikken over de financiële middelen, bewezen expertise, de prikkel en de mogelijkheid om de gedesinvesteerde apotheek te behouden als een levensvatbare en actieve concurrerende kracht die concurreert met aanmeldende partij en andere concurrenten.

373. De auditeur stelt verder vast dat de vier af te stoten apotheken in 2023 een jaaromzet hadden [VERTROUWELIJK], met een [VERTROUWELIJK],³⁷⁸ wat overeenkomt met de gemiddelde omvang van de Belgische apotheken.³⁷⁹

374. Op basis van bovenstaande heeft de auditeur voldoende zekerheid verkregen over de levensvatbaarheid van de gedesinvesteerde apotheken en over hun vermogen om na voorliggende transactie effectief en duurzaam te concurreren met de apotheken van de partijen en andere concurrenten.

XI.2.2.c De desinvesteringen brengen geen mededingingsbezwaren met zich mee

375. Om het auditoraat toe te laten de desinvesteringen goed te keuren op basis van de informatie waarover zij beschikt, mogen deze *prima facie* geen mededingingsbezwaren doen rijzen.

376. De auditeur wenst er nogmaals aan te herinneren dat het merendeel van de concurrerende apotheken in Mechelen worden uitgebaat door onafhankelijke apothekers. Het is derhalve onwaarschijnlijk dat de desinvesteringen nieuwe mededingingsbezwaren zouden doen rijzen op de relevante lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken in Mechelen, zelfs in een hypothetisch scenario waarin de vier af te stoten apotheken door één koper zouden worden overgenomen.

³⁷⁶ Zie koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijke besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, BS 20 januari 2022.

³⁷⁷ Zie artikel 101 van het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, BS 22 december 2006.

³⁷⁸ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20240801 Antwoord VOI 2 Popelin, bijlage 5.

³⁷⁹ Zie BDO. (2021). Waardering van de apotheken in België: Hoe kunnen we de waarde en rentabiliteit verenigen?

377. In elk geval behoudt het auditoraat zich het recht om met het oog op haar beoordeling, de positie van de partijen, de koper(s) en andere concurrerende apotheken op de relevante lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken te onderzoeken.

XI.2.2.d De structurele effecten van de desinvesteringen

378. Om het structurele effect van verbintenis 1 te handhaven, verbindt de aanmeldende partij zich ertoe gedurende een periode van tien jaar na de voorgenomen transactie geen direct of indirect zeggenschap over de gedesinvesteerde apotheken uit te oefenen.³⁸⁰ De koper(s) moet(en) onafhankelijk zijn van aanmeldende partij en haar verbonden ondernemingen. Daarnaast verbindt aanmeldende partij zich eveneens om geen nieuwe licenties aan te vragen in Mechelen,³⁸¹ met inbegrip van een overbrenging. De enige uitzondering betreft een overbrenging binnen een bereik van 100 meter van de bestaande apotheken van de partijen, die bijvoorbeeld kunnen plaatsvinden in geval van beëindiging van een commerciële huurovereenkomst (overdrachten binnen de “onmiddellijke nabijheid” van hun bestaande apotheken in de zin van artikel 10, §1 van het koninklijk besluit van 16 januari 2022). De analyse van de auditeur bevestigde dat, gezien de locatie van de apotheken van de partijen, dergelijke transfers hoe dan ook geen wezenlijke invloed zouden hebben op de concurrentiedynamiek op de lokale markten rond hun apotheken in Mechelen.

379. Bovendien verbindt aanmeldende partij zich ertoe om gedurende een periode van [VERTROUWELIJK] geen bestaande licenties te verwerven in Mechelen, tenzij voorafgaande goedkeuring van het auditoraat wordt verkregen.

380. Opdat het auditoraat de goedkeuring zou geven voor het verwerven van dergelijke licentie, mogen er *prima facie* geen mededingingsbezwaren rijzen op basis van de informatie waarover het auditoraat beschikt. In haar beoordeling behoudt het auditoraat zich het recht voor om de positie van aanmeldende partij en haar concurrenten op de relevante lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken te analyseren.

XI.2.2.e Implementatie van de desinvesteringen

381. Zoals hierboven vermeld, kunnen de te desinvesteren apotheken samen of afzonderlijk worden verkocht. De aanmeldende partij moet een monitoring trustee aanstellen om de desinvesteringen uit te voeren en de naleving ervan te waarborgen. Aanmeldende partij verbindt zich ertoe de voorgenomen transactie pas uit te voeren nadat een trustee is benoemd. Uiterlijk twee weken na de datum van dit besluit legt de aanmeldende partij de naam/namen van een of meer natuurlijke personen of rechtspersonen ter goedkeuring voor aan het auditoraat met het oog op de benoeming tot toezichthouder.

382. De aanmeldende partij verbindt zich ertoe alle redelijke commerciële inspanningen te leveren teneinde een koper te vinden en een definitieve bindende koop-/verkoopovereenkomst aan te gaan voor elke te desinvesteren apotheek binnen de Eerste Desinvesteringsperiode.

383. Indien de aanmeldende partij aan het einde van de Eerste Desinvesteringsperiode geen dergelijke overeenkomst heeft gesloten, geeft zij de *Sales Trustee* een exclusieve opdracht om in de Tweede Desinvesteringsperiode de resterende te desinvesteren apotheken te verkopen. Uiterlijk één

³⁸⁰ [VERTROUWELIJK].

³⁸¹ Merk ook op dat er momenteel een moratorium is ingesteld om te voorkomen dat nieuwe licenties worden toegekend.

maand voor het einde van de Eerste Desinvestingsperiode of op verzoek van de auditeur dient de aanmeldende partij bij het auditoraat ter goedkeuring een lijst in van een of meer personen die als *Sales Trustee* kunnen worden aangesteld. Indien de *Monitoring Trustee* en de *Sales Trustee* niet dezelfde personen zijn, dienen de *Monitoring Trustee* en de *Sales Trustee* nauw met elkaar samen te werken om elkaars opdrachten te vergemakkelijken.

384. Multipharma moet schriftelijke rapporten indienen over de identiteit van de kandidaat-kopers van de Desinvesting(en) en ontwikkelingen van de onderhandelingen met dergelijke kandidaat-kopers bij het auditoraat en de *Monitoring Trustee* uiterlijk tien dagen na het einde van elke maand na de Datum van Inwerkingtreding. De Partijen zullen bij het auditoraat een lijst van alle kandidaat-kopers indienen die belangstelling tonen voor het verkrijgen van de Desinvesting(en), alsook een kopie van alle aanbiedingen die door kandidaat-kopers aan de Partijen werden overgemaakt, en dit binnen vijf dagen na ontvangst van deze aanbiedingen.

385. Wanneer Multipharma een overeenkomst met een bepaalde koper heeft bereikt, moet Multipharma binnen één week een gemotiveerd en met documenten gestaafd voorstel, vergezeld van een kopie van de definitieve overeenkomst(en), bij het auditoraat en de *Monitoring Trustee* indienen. Multipharma moet het auditoraat kunnen aantonen dat de koper(s) aan de koperscriteria voldoet/voldoen (namelijk onafhankelijk zijn van Multipharma, beschikken over de nodige financiële middelen en expertise, de prikkel en de mogelijkheid hebben om als een actieve en levensvatbare concurrent van Multipharma en andere concurrerende apotheken op te treden, geen aanleiding geven tot *prima facie* mededingingsbezwaren noch tot enige vertraging in de realisering van de verbintenis). De definitieve bindende koop-/verkoopovereenkomst (alsmede aanvullende overeenkomsten) betreffende de afstoting van de desinvesting(en) is de goedkeuring van de auditeur vereist.

XI.2.3 Markttest

386. In het kader van de markttest werden volgende derden aangeschreven: Benu, Familia, Coop, Medi-market, Solidaris, FAGG en het Vlaams patiëntenplatform.³⁸²

387. Familia, de derde Belgische keten op vlak van het aantal apotheken, is van oordeel dat verbintenis 1 aanvaardbaar is. Familia merkt verder op dat zij in Vlaanderen en dus ook in Mechelen zelf niet actief is.³⁸³

388. Coop, de vijfde Belgische keten op vlak van het aantal apotheken, stelt dat de voorgestelde verbintenis naar verwachting de mededingingsbezwaren in Mechelen effectief zal wegnemen. Volgens Coop zal de desinvesting van vier apotheken door Multipharma het marktaandeel verlagen (van [50-60]% naar [30-40]%) en de keuzemogelijkheden voor consumenten vergroten, waardoor de prijzen- en servicedruk in de markt zal toenemen. Coop besluit door te stellen dat de voorgestelde verbintenis voldoende waarborgen biedt om de concurrentie op lange termijn te borgen en de consumentenbelangen te beschermen.³⁸⁴

389. Benu, de tweede Belgische keten op vlak van het aantal apotheken, geeft aan niet in staat te zijn te oordelen over verbintenis 1 vanwege een gebrek aan bijkomende informatie. Een periode van [VERTROUWELIJK] lijkt desalniettemin redelijk volgens Benu, maar zij plaatst hierbij de kanttekening

³⁸² Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen.

³⁸³ Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen, 2. Pharmacie Familia, 20241220 Antwoord markttest.

³⁸⁴ Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen, 3. Coop apotheken, 20241220 Antwoord markttest.

dat dit o.a. afhangt van de apotheek in kwestie en de effectieve impact van de concentratie op de mededinging.³⁸⁵

390. Het FAGG geeft ten slotte aan dat verbintenis 1 verenigbaar is met de wetgeving waarvoor zij bevoegd is.³⁸⁶

XI.2.4 Conclusie van de auditeur

391. Gelet op het gevoerde onderzoek in deze zaak alsook de opmerkingen naar aanleiding van de markttest, is de auditeur van mening dat deze verbintenissen passend en effectief zijn om de geconstateerde mededingingsbezwaren op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Mechelen weg te nemen.

XI.2.5 Conclusie van het Mededingingscollege

392. Het College is het eens met de analyse van de auditeur. De verkoop van de vier [VERTROUWELIJK] apotheken zorgt voor een significante daling van het gezamenlijke marktaandeel van de partijen en verzekert dat voldoende concurrerende apotheken concurrentiedruk zullen uitoefenen op de partijen op de lokale markten rond hun overblijvende apotheken in Mechelen. De verkoop omvat bovendien de nodige middelen voor de levensvatbaarheid van de vier apotheken en wordt begeleid met verbintenissen die het structurele effect ervan verzekeren.

393. Het College concludeert dat de verbintenissen passend en effectief zijn om de aangehaalde mededingingsbezwaren op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Mechelen weg te nemen.

XI.3 Verbintenis 2: De verbintenis tot het permanent sluiten van 2 Multipharma apotheken in Willebroek

XI.3.1 Inleiding

394. Als tweede verbintenis verbindt aanmeldende partij zich ertoe de 2 tijdelijk gesloten apotheken van Multipharma gelegen te Dr. Persoonslaan 19 en te Overwinningsstraat 167, permanent te sluiten.

395. Deze apotheken staan in het lichtgroen en met een kruisje op de kaart hieronder.

³⁸⁵ Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen, 1. Benu, 20250107 Nieuw antwoord markttest.

³⁸⁶ Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen, 6. FAGG, 20250105 Antwoord markttest.

*Bron: Ruimtelijke analyse van de auditeur op basis van FAGG-gegevens en de marktkennis van partijen.
Toelichting: Geregistreerde apotheken in België, met inbegrip van actieve en tijdelijk gesloten apotheken. De apotheken van Multipharma zijn lichtgroen en die van Popelin donkergroen. De witte bolletjes representeren andere in België geregistreerde apotheken van concurrenten. De tijdelijk gesloten apotheken zijn weergegeven met een kruis.*

XI.3.2 Beoordeling van de auditeur

396. Op voorlopige basis erkent de auditeur dat de sluiting van de twee Multipharma apotheken in Willebroek in beginsel de toegankelijkheid van farmaceutische zorg voor patiënten en klanten zou kunnen verminderen, in vergelijking met een hypothetisch scenario zonder de voorgestelde transactie. Op dit punt benadrukt de auditeur dat het besluit van de sluiting van deze twee apotheken in Willebroek onderworpen is aan de ontvankelijkheidsverklaring van het FAGG, waarvan de opdracht het waarborgen van de toegankelijkheid van de farmaceutische zorg omvat, en onafhankelijk is van de voorliggende transactie.

397. De auditeur onderzoekt of verbintenis 2 de in randnummer 262 genoemde mededingingsbezwaren op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Willebroek effectief oplost. Meer bepaald onderzoekt de auditeur of (i) de overlap tussen de activiteiten van de partijen aanzienlijk afnemen als gevolg van de permanente sluitingen; (ii) de permanente sluitingen structurele gevolgen hebben op de relevante lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken; en (iii) de permanente sluitingen tijdig worden uitgevoerd.

XI.3.2.a Overlap tussen de apotheken van de partijen op de lokale markten rond hun apotheken in Willebroek

398. Voor zijn beoordeling heeft de auditeur de lokale marktaandeelen rond de in randnummer 262 geïdentificeerde apotheken in Willebroek herberekend, waarbij rekening werd gehouden met

verbintenis 2. Voor zijn beoordeling heeft de auditeur de lokale marktaandeelen rond de in randnummer 262 geïdentificeerde apotheken in Willebroek herberekend, waarbij rekening werd gehouden met verbintenis 2. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het gecombineerde marktaandeel van de partijen op de lokale markten rond hun resterende apotheken.

Adres van de apotheek / middelpunt van de lokale markt	Partij	Gecombineerd Marktaandeel 1,50 km (%)		Gecombineerd Marktaandeel 1,75 km (%)		Gecombineerd Marktaandeel 2 km (%)	
		Zonder verbintenis 2	Met verbintenis 2	Zonder verbintenis 2	Met verbintenis 2	Zonder verbintenis 2	Met verbintenis 2
Dendermondsesteenweg 151	Multipharma	[50-60]%	[40-50]%	[50-60]%	[30-40]%	[50-60]%	[30-40]%
Van Landeghemstraat 53	Popelin	[50-60]%	[30-40]%	[50-60]%	[30-40]%	[50-60]%	[30-40]%

Bron: Berekeningen van de auditeur op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie IX.1.3.

Toelichting: Alle apotheken zijn opgenomen voor de lokale marktaandeelberekeningen, ongeacht of ze actief of tijdelijk gesloten zijn.

399. Als gevolg van de permanente sluiting van de twee Multipharma apotheken daalt het gezamenlijke marktaandeel van de partijen op de lokale markten rond hun resterende apotheken aanzienlijk. Meer in het bijzonder:

- a. Bij een perimeter van 1,50 km bedraagt het gezamenlijke marktaandeel van de partijen [50-60]% of [50-60]% *zonder* verbintenis 2 en [30-40]% of [40-50]% *met* verbintenis 2; en
- b. Bij een perimeter van 1,75 of 2 km bedraagt het gezamenlijke marktaandeel van de partijen [50-60]% *zonder* verbintenis 2 en [30-40]% *met* verbintenis 2.

400. De auditeur merkt verder op dat de dichtstbijzijnde apotheken van de partijen zich in Boom bevinden, op ongeveer 3-4 km afstand van de apotheken in Willebroek. Het gaat om 1 actieve apotheek en 1 tijdelijk gesloten apotheek. Op de afstand van 3-4 km zijn er naast de vier onafhankelijke concurrenten in het centrum van Willebroek, eveneens 8 andere concurrerende apotheken terug te vinden.

XI.3.2.b Structurele effecten van de permanente sluitingen

401. De definitieve sluiting van de twee Multipharma apotheken in Willebroek zal resulteren in de opheffing van de twee bijhorende licenties. De aanmeldende partij verbindt zich ertoe om geen gebruik te maken van deze sluitingen om een beschermingsperimeter rond een van haar resterende apotheken te verkrijgen.³⁸⁷

402. Om het structurele effect van de Verbintenissen te behouden, verbindt Multipharma zich ertoe, gedurende een periode van [VERTROUWELIJK], geen nieuwe licenties aan te vragen in Willebroek,³⁸⁸ met inbegrip van een overbrenging. De enige uitzondering betreft transfers binnen een bereik van 100 meter van de bestaande apotheken van de partijen, die bijvoorbeeld kunnen plaatsvinden in geval van beëindiging van een commerciële huurovereenkomst (overdrachten binnen de “onmiddellijke nabijheid” van hun bestaande apotheken in de zin van artikel 10, §1 van het koninklijk besluit van 16 januari 2022). De analyse van de auditeur bevestigde dat, gezien de locatie van de apotheken van de

³⁸⁷ Onder bepaalde voorwaarden, en om de neerwaartse trend in het aantal Belgische apotheken te versnellen, is het mogelijk om een apotheek te sluiten en in ruil daarvoor een beschermingsperimeter te verkrijgen rond een andere, nog actieve apotheek. Deze bescherming garandeert dat geen enkele voor het publiek opengestelde apotheek in die omtrek mag worden geopend of overgedragen. De grootte en duur van de perimeter zijn wettelijk vastgelegd. Zie ook sectie VII.3.2 voor meer informatie.

³⁸⁸ Merk ook op dat er momenteel een moratorium is ingesteld om te voorkomen dat nieuwe licenties worden toegekend.

partijen, dergelijke transfers hoe dan ook geen wezenlijke invloed zouden hebben op de concurrentiedynamiek op de lokale markten rond hun apotheken in Willebroek.

403. Daarnaast mag Multipharma voor een periode van [VERTROUWELIJK] geen bestaande licenties verwerven in Willebroek (postcode 2830), tenzij een voorafgaande goedkeuring van het auditoraat werd verkregen.

404. Om het auditoraat toe te laten deze goedkeuring te verlenen, mag de transactie op basis van de informatie waarover zij beschikt geen *prima facie* mededingingsbezwaren doen rijzen. In elk geval behoudt het auditoraat zich het recht voor om met het oog op haar beoordeling, de positie van de partijen, de koper(s) en andere concurrerende apotheken op de relevante lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken te onderzoeken.

XI.3.2.c Implementatie van de permanente sluitingen

405. Aanmeldende partij verbindt zich ertoe om de procedure tot definitieve sluiting van deze twee apotheken te starten uiterlijke 14 dagen na de datum van totstandkoming. Daarnaast verbindt aanmeldende partij zich ertoe om de nodige stukken binnen een termijn van 15 dagen na ontvangst van de definitieve sluitingsvergunning aan het auditoraat voor te leggen. In het hypothetische geval dat het FAGG de aanvraag tot definitieve sluiting van de twee apotheken in Willebroek niet ontvankelijk verklaart of wanneer de Definitieve Sluiting niet zou worden toegekend binnen [VERTROUWELIJK], verbindt Multipharma zich ertoe om over te gaan tot desinvestering van de betrokken apotheken volgens dezelfde procedure als beschreven in sectie XI.2. In een dergelijk geval zou de analyse van de auditeur in sectie IX.3.2.a ook in het onderhavige geval gelden, en zouden de desinvesteringen van de twee Multipharma apotheken de mededinging op de lokale markten rond de apotheken in Willebroek post-transactie veiligstellen.³⁸⁹

406. Gelet op het bovenstaande is de auditeur van mening dat verbintenis 2 passend en effectief is om de geconstateerde mededingingsbezwaren op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Willebroek weg te nemen.

XI.3.2.d Sluitingen in afwezigheid van voorliggende transactie

407. In beginsel erkent de auditeur dat eventuele sluitingen een invloed kunnen hebben op de concurrentiedynamiek op de lokale markten in Willebroek door een daling in het aantal apotheken en bijgevolg aanleiding kunnen geven tot bezorgdheid over de toegankelijkheid voor de patiënten, in vergelijking met een hypothetisch scenario waarin de voorgestelde transactie niet plaatsvindt.

408. Belangrijk is dat de permanente sluiting van de 2 Multipharma apotheken afhankelijk is van het ontvankelijk verklaren van de aanvraag tot permanente sluiting door het FAGG, wiens missie onder meer gaat over het voorzien van voldoende toegankelijkheid van farmaceutische diensten voor patiënten.

409. De auditeur merkt echter op dat (i) de betreffende apotheken op heden al tijdelijk gesloten zijn; en (ii) het voornemen van de partijen om de vergunning van deze apotheken terug te geven aan het

³⁸⁹ Merk op dat de marktaandelen in sectie XI.3.2.b nog verder zouden dalen.

FAGG onafhankelijk is van de voorgestelde transactie, aangezien dit te wijten is [VERTROUWELIJK]. Meer bepaald:³⁹⁰

- a. [VERTROUWELIJK].
- b. [VERTROUWELIJK]. De [VERTROUWELIJK] heeft de aanmeldende partij er uiteindelijk toe gebracht een tijdelijke sluitingsprocedure in te leiden en [VERTROUWELIJK].

XI.3.3 Markttest

410. In het kader van de markttest werden volgende derden aangeschreven: Benu, Familia, Coop, Medi-market, Solidaris, FAGG en het Vlaams patiëntenplatform.³⁹¹

411. Familia, de derde Belgische keten op vlak van het aantal apotheken, is van oordeel dat verbintenis 2 aanvaardbaar is. Familia merkt verder op dat zij in Vlaanderen en dus ook in Willebroek zelf niet actief is.³⁹²

412. Coop, de vijfde Belgische keten op vlak van het aantal apotheken, zegt hierover het volgende:

“Voorheen had Multipharma drie apotheken in Willebroek, waarvan er twee tijdelijk gesloten waren. Na de transactie en met de voorgestelde verbintenis om twee apotheken permanent te sluiten, blijft Multipharma met twee apotheken in Willebroek. Dit zorgt ervoor dat de marktpositie in Willebroek evenwichtiger wordt, aangezien post-transactie anders zou hebben geleid tot een te sterke dominantie van Multipharma in de lokale apothekenmarkt.

De voorgestelde verbintenis om twee apotheken permanent te sluiten is een belangrijke stap om de geconstateerde mededingingsbezwaren weg te nemen. Hierdoor wordt voorkomen dat Multipharma een te groot marktaandeel in Willebroek zou verkrijgen, wat ten koste zou kunnen gaan van de keuzevrijheid en concurrentie voor de consumenten in het gebied. Dit geeft de toezichthouder de zekerheid dat de transactie niet leidt tot een ongewenste machtsconcentratie in de lokale apothekenmarkt.”³⁹³

413. Benu, de tweede Belgische keten op vlak van het aantal apotheken, geeft in de eerste plaats aan over te weinig informatie te beschikken om zich uit te spreken over verbintenis 2, maar merkt op dat aangezien twee reeds gesloten apotheken onderwerp zijn van deze verbintenis de impact op de concurrentie wellicht gelimiteerd zal zijn. Een periode van [VERTROUWELIJK] lijkt redelijk volgens Benu, maar zij plaatst hierbij de kanttekening dat dit o.a. afhangt van de apotheek in kwestie en de effectieve impact van de concentratie op de mededinging.³⁹⁴

414. Het FAGG geeft ten slotte aan dat verbintenis 1 verenigbaar is met de wetgeving waarvoor zij bevoegd is.³⁹⁵

XI.3.4 Conclusie van de auditeur

415. Gelet op het gevoerde onderzoek in deze zaak alsook de opmerkingen verkregen tijdens de markttest, is de auditeur van mening dat deze verbintenissen passend en effectief zijn om de

³⁹⁰ Zie Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20241015 Antwoord VOI 4 Multipharma, vraag 1; Onderzoeksdossier, I. Aanmeldende partij, 20241021 Antwoord bijkomende vragen voorstel tot verbintenis, vraag 2.

³⁹¹ Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen.

³⁹² Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen, 2. Pharmacie Familia, 20241220 Antwoord markttest.

³⁹³ Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen, 3. Coop apotheken, 20241220 Antwoord markttest.

³⁹⁴ Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen, 1. Benu, 20250107 Nieuw antwoord markttest.

³⁹⁵ Zie Onderzoeksdossier, III. Markttest verbintenissen, 6. FAGG, 20250105 Antwoord markttest.

geconstateerde mededingingsbezwaren op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Willebroek weg te nemen.

XI.3.5 Conclusie van het Mededingingscollege

416. Het College herinnert er eerst en vooral aan dat een sluiting van een verkooppunt in beginsel geen remedie kan zijn voor een beperking van de mededinging die het gevolg zou zijn van een transactie. Het is immers onwaarschijnlijk dat de sluiting de mededinging op de markt zal versterken en daardoor de mededingingsbezwaren ten gevolge van de concentratie zal wegnemen. Zoals de Europese Commissie stelt in randnummer 47 van haar Mededeling betreffende aanvaardbare corrigerende maatregelen, wordt het beoogde effect van een afstoting van een bedrijfsonderdeel “alleen verkregen indien het bedrijfsonderdeel wordt overgedragen aan een geschikte koper in wiens handen het een actieve concurrentiefactor op de markt wordt.” Bovendien vermindert de sluiting van een verkooppunt de keuze van de consument: minstens op dat vlak is de sluiting dus niet voordelig voor de consument.

417. Uit het antwoord van de aanmeldende partij op de vragen van het College voorafgaand aan de zitting blijkt echter dat de aanmeldende partij in het kader van de [VERTROUWELIJK]. De beslissing tot sluiting van die twee apotheken werd dus genomen onafhankelijk van de overname van de apotheken van Popelin.

418. De verbintenis tot permanente sluiting van de twee reeds tijdelijk gesloten apotheken in Willebroek strekt er dus enkel toe om ervoor te zorgen dat de aanmeldende partij deze reeds besliste sluiting niet ongedaan zou maken in het licht van de overname van de Popelin apotheken. In dat geval zouden immers de horizontale unilaterale effecten kunnen ontstaan die eerder beschreven werden. Bovendien verbindt aanmeldende partij zich ertoe om geen gebruik te maken van de geplande sluitingen om een beschermingsperimeter rond een van haar resterende apotheken te verkrijgen: dit zorgt ervoor dat de aanmeldende partij de licenties van de twee tijdelijk gesloten apotheken niet kan gebruiken om de mededinging te beperken.

419. In die omstandigheden, is het College het eens met de auditeur dat deze verbintenissen passend en effectief zijn om de aangehaalde mededingingsbezwaren op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Willebroek weg te nemen.

XI.4 Conclusie van de auditeur met betrekking tot de verbintenissen

420. Gelet op het gevoerde onderzoek in deze zaak alsook de opmerkingen vanwege de markttest, is de auditeur van mening dat deze verbintenissen passend en effectief zijn en ervoor zorgen dat de geconstateerde mededingingsbezwaren op de lokale markten rond de apotheken van de partijen in Mechelen en Willebroek volledig worden weggenomen.

421. Aangezien de door de aanmeldende partij aangeboden verbintenissen de ernstige twijfels wegnemen omtrent de significante belemmering van de mededinging, kan de concentratie toelaatbaar worden verklaard voor zover de aangeboden verbintenissen worden opgelegd.

XI.5 Conclusie van het Mededingingscollege met betrekking tot de verbintenissen

422. Het College deelt de conclusie van de auditeur dat de concentratie toelaatbaar wordt verklaard voor zover de aangeboden verbintenissen worden opgelegd welke de ernstige twijfels wegnemen omtrent de significante belemmering van de mededinging.

XII. Vertrouwelijkheid

423. Hiervoor kan verwezen worden naar de vertrouwelijkheidsbeslissing van de auditeur.

XIII. Voorstel tot beslissing

424. De auditeur stelt het Mededingingscollege voor, bij toepassing van artikel IV.66, §1, 2° WER en artikel IV.66, §2, 1° WER, volgende beslissing te nemen:

- Dat de transactie waarbij Multipharma voornemens is alle (100%) van de aandelen over te nemen van de nieuw opgerichte besloten vennootschap Popelin, aangemeld bij de BMA onder nr. MEDE-C/C-24-0014, binnen het toepassingsgebied valt van de regels van concentratietoezicht in het WER;
- Dat deze concentratie toelaatbaar is onder de voorwaarde dat de aanmeldende partijen de Verbintenissen nakomen die zij op 16 december 2024 hebben aangeboden en die opgenomen zijn in bijlage van het onderhavig voorstel tot beslissing.

XIV. Beslissing

OM DEZE REDEN

Beslist het Mededingingscollege bij toepassing van artikel IV.66 §1, 2° en artikel IV.66 §2, 1° WER:

1. dat de operatie aangemeld bij de BMA onder nr. MEDE-CC-24/0014, binnen het toepassingsgebied valt van de regels van concentratietoezicht in het WER;
2. dat deze concentratie toelaatbaar is onder de voorwaarde dat de aanmeldende partijen de verbintenissen nakomen die zij op 16 december 2024 hebben aangeboden en die opgenomen zijn in bijlage van de onderhavige beslissing.

Aldus beslist op 4 februari 2025 door het Mededingingscollege samengesteld uit Axel Desmedt, Voorzitter van het Mededingingscollege, Jan Blockx en Frank Wijckmans, assessoren van de Belgische Mededingingsautoriteit.

Voor het Mededingingscollege,

A.Desmedt
Voorzitter

Bijlagen:

- **Bijlage A bij de beslissing: Tabellen marktaandelen van concurrenten**
- **Bijlage B bij de beslissing: Tabellen marktaandelen van partijen**
- **Bijlage C bij de beslissing: Ingediende Verbintenissen van 16 december 2024**
- **Bijlage D bij de beslissing: Schriftelijke Opmerkingen van 24 januari 2025**

Bijlage A bij de beslissing

Tabellen marktaandeelen van concurrenten - Niet vertrouwelijk

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten - Marktpositie per aantal sites in 2023

Geografische marktafbakening	België		Vlaanderen	
	Aantal sites (#)	Marktaandeel (%)	Aantal sites (#)	Marktaandeel (%)
Full-line groothandelaar-verdeler				
Multipharma	1	4%	1	7%
Popelin	1	4%	1	7%
Partijen	2	8%	2	14%
Febelco	8	33%	7	50%
Belmedis	6	25%	4	29%
Centre Européen de Répartition Pharmaceutique (CERP)	4	17%	0	-
Antwerps Distributie Centrum (ADC)	1	4%	1	7%
Economie Populaire de Ciney (EPC)	1	4%	0	-
Pharma Santé – Solidaris	1	4%	0	-
Société Royale Coopérative à Responsabilité Limitée des Pharmacies Populaires de Verviers et Arrondissement (SRRC)	1	4%	0	-
Totaal	24	100%	14	100%

Bron: Berekeningen van het auditoraat op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie VII.1.2.

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten - Marktpositie per oppervlakte van de sites in 2023

Geografische marktafbakening	België		Vlaanderen	
	Oppervlakte van de sites (m2)	Marktaandeel (%)	Oppervlakte van de sites (m2)	Marktaandeel (%)
Full-line groothandelaar-verdeler				
Multipharma	[0-20.000]	[0-10]%	[0-20.000]	[0-10]%
Popelin	Vertrouwelijk	[0-10]%	Vertrouwelijk	[0-10]%
Partijen	Vertrouwelijk	[0-10]%	Vertrouwelijk	[10-20]%
Febelco	Vertrouwelijk	[50-60]%	Vertrouwelijk	[60-70]%
Belmedis	Vertrouwelijk	[20-30]%	Vertrouwelijk	[20-30]%
Centre Européen de Répartition Pharmaceutique (CERP)	Vertrouwelijk	[10-20]%	0	-
Antwerps Distributie Centrum (ADC)	Vertrouwelijk	[0-10]%	Vertrouwelijk	[0-10]%
Economie Populaire de Ciney (EPC)	Geen gegevens	Geen gegevens	0	-
Pharma Santé – Solidaris	Geen gegevens	Geen gegevens	0	-
Société Royale Coopérative à Responsabilité Limitée des Pharmacies Populaires de Verviers et Arrondissement (SRRC)	Geen gegevens	Geen gegevens	0	-
Totaal	154.049	100%	111.932	100%

Bron: Berekeningen van het auditoraat op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie VII.1.2.

Toelichting: Economie Populaire de Ciney (EPC), Pharma Santé – Solidaris, en Société Royale Coopérative à Responsabilité Limitée des Pharmacies Populaires de Verviers et Arrondissement (SRRC) hebben geen gegevens overgemaakt aan het auditoraat aangaande de omvang van hun groothandel-verdelersite.

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten - Marktpositie per verkoopwaarde in 2023

Geografische marktafbakening	België		Vlaanderen	
	Verkoopwaarde (miljoen €)	Marktaandeel (%)	Verkoopwaarde (miljoen €)	Marktaandeel (%)
Full-line groothandelaar-verdeler				
Multipharma	[300-400]	[0-10]%	[300-400]	[10-20]%
Popelin	[0-100]	[0-10]%	[0-100]	[0-10]%
Partijen	[400-500]	[10-20]%	[400-500]	[10-20]%
Febelco	Vertrouwelijk	[40-50]%	Vertrouwelijk	[50-60]%
Belmedis	Vertrouwelijk	[30-40]%	Vertrouwelijk	[20-30]%
Centre Européen de Répartition Pharmaceutique (CERP)	Vertrouwelijk	[10-20]%	0	-
Antwerps Distributie Centrum (ADC)	Vertrouwelijk	[0-10]%	Vertrouwelijk	[0-10]%
Economie Populaire de Ciney (EPC)	Geen gegevens	Geen gegevens	0	-
Pharma Santé – Solidaris	Geen gegevens	Geen gegevens	0	-
Société Royale Coopérative à Responsabilité Limitée des Pharmacies Populaires de Verviers et Arrondissement (SRRC)	Geen gegevens	Geen gegevens	0	-
Totaal	3.888	100%	2.800	100%

Bron: Berekeningen van het auditoraat op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie VII.1.2.

Toelichting: Economie Populaire de Ciney (EPC), Pharma Santé – Solidaris, en Société Royale Coopérative à Responsabilité Limitée des Pharmacies Populaires de Verviers et Arrondissement (SRRC) hebben geen gegevens overgemaakt aan het auditoraat aangaande de verkoop van hun groothandel-verdelersite. Voor concurrenten met minstens twee vestigingen werd de verkoop toegewezen aan elke vestiging in verhouding tot haar omvang.

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Markt voor de full-line groothandel-verdeling in farmaceutische producten - Marktpositie per werknemers in 2023

Geografische marktafbakening	België		Vlaanderen	
	Werknemers (VTE)	Marktaandeel (%)	Werknemers (VTE)	Marktaandeel (%)
Full-line groothandelaar-verdeler				
Multipharma	[0-100]	[0-10]%	[0-100]	[0-10]%
Popelin	Vertrouwelijk	[0-10]%	Vertrouwelijk	[0-10]%
Partijen	Vertrouwelijk	[0-10]%	Vertrouwelijk	[0-10]%
Febelco	Vertrouwelijk	[50-60]%	Vertrouwelijk	[60-70]%
Belmedis	Vertrouwelijk	[20-30]%	Vertrouwelijk	[20-30]%
Centre Européen de Répartition Pharmaceutique (CERP)	Vertrouwelijk	[10-20]%	0	-
Antwerps Distributie Centrum (ADC)	Vertrouwelijk	[0-10]%	Vertrouwelijk	[0-10]%
Economie Populaire de Ciney (EPC)	<i>Geen gegevens</i>	<i>Geen gegevens</i>	0	-
Pharma Santé – Solidaris	<i>Geen gegevens</i>	<i>Geen gegevens</i>	0	-
Société Royale Coopérative à Responsabilité Limitée des Pharmacies Populaires de Verviers et Arrondissement (SRRC)	<i>Geen gegevens</i>	<i>Geen gegevens</i>	0	-
Totaal	1.889,5	100%	1.402,0	100%

Bron: Berekeningen van het auditoraat op basis van de gegevens en methodologie beschreven in sectie VII.1.2.

Toelichting: Economie Populaire de Ciney (EPC), Pharma Santé - Solidaris, en Société Royale Coopérative à Responsabilité Limitée des Pharmacies Populaires de Verviers et Arrondissement (SRRC) hebben geen gegevens overgemaakt aan het auditoraat aangaande het aantal werknemers dat werkzaam is op hun groothandel-verdelersite.

Bijlage B bij de beslissing Tabellen marktaandeel partijen

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken - Marktpositie per aantal apotheken in 2024 - 1.50-km radius - Alle apotheken

[VERTROUWELIJK]

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken - Marktpositie per aantal apotheken in 2024 - 1.75-km radius - Alle apotheken

[VERTROUWELIJK]

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken - Marktpositie per aantal apotheken in 2024 - 2-km radius - Alle apotheken

[VERTROUWELIJK]

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken - Marktpositie per aantal apotheken in 2024 - 1.50-km radius - Actieve apotheken

[VERTROUWELIJK]

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken - Marktpositie per aantal apotheken in 2024 - 1.75-km radius - Actieve apotheken

[VERTROUWELIJK]

Marktpositie van de partijen en hun concurrenten - Lokale markten voor de detailhandelsverkoop van farmaceutische producten door voor het publiek opengestelde apotheken - Marktpositie per aantal apotheken in 2024 - 2-km radius - Actieve apotheken

[VERTROUWELIJK]

Bijlage C bij de beslissing

Verbintenissen van 16 december 2024

16 december 2024
STRIKT VERTROUWELIJK BEVAT
BEDRIJFSGEHEIMEN

MEDE-CC-24/0014 Popelin BV / Multipharma CV

1 INLEIDING

Multipharma CV (“Multipharma”) heeft kennisgenomen van het standpunt van het Auditoraat in haar schrijven van 9 december 2024 overeenkomstig artikel IV.63, §2 WER in de context van de verwerving van de uitsluitende zeggenschap door Multipharma over Popelin BV (“Popelin”) (de “Transactie”). Hierin geeft het Auditoraat aan van oordeel te zijn dat de Transactie tot gevolg zou hebben dat een daadwerkelijke mededinging in Mechelen op significante wijze zou worden belemmerd.

In het licht daarvan biedt Multipharma, overeenkomstig artikel IV.59 WER, de hiernavolgende verbintenissen (de “Verbintenissen”) aan om het Mededingingscollege toe te laten de Transactie goed te keuren in fase I mits een beslissing op grond van artikel IV.61, §2, 1° WER (de “Beslissing”). De Verbintenissen zullen Multipharma enkel verbinden indien het Mededingingscollege beslist dat verbintenissen effectief nodig zijn om de Transactie goed te keuren. De Verbintenissen moeten worden geïnterpreteerd in het licht van de Beslissing, in de mate dat de Verbintenissen als enige voorwaarde en verplichting aan de Beslissing worden verbonden. De Verbintenissen zijn bindend voor Multipharma na Closing alsook voor de eventuele rechtsopvolgers van Multipharma.

De Verbintenissen worden aangeboden (i) onder alle voorbehoud en zonder enige nadelige erkenning, en (ii) op voorwaarde van en na het verwerven van de uitsluitende zeggenschap, zoals aangemeld, door Multipharma over Popelin.

2 DEFINITIES

1. Voor doeleinden van deze Verbintenissen zullen de volgende definities van toepassing zijn:

Activa: [VERTROUWELIJK].

Belangenconflict: elk belangenconflict dat afbreuk doet aan de objectiviteit en onafhankelijkheid van de Trustee bij de uitvoering van zijn taken en verplichtingen die krachtens de Verbintenissen op hem rusten.

Beslissing: de beslissing van het Mededingingscollege waarbij de verwerving van de uitsluitende zeggenschap over Popelin door Multipharma wordt goedgekeurd onder voorwaarden of met verplichtingen die waarborgen dat Multipharma de voorgestelde Verbintenissen naleeft.

Bijlage 1: de Bijlage bij deze Verbintenissen waarin de Desinvestering(en) nader beschreven wordt.

Datum van Inwerkingtreding: de datum waarop de Beslissing aangenomen werd.

Datum van Totstandkoming (ook **Closing** genoemd): de datum waarop de Transactie wordt geïmplementeerd.

Definitieve Sluiting: het proces waarbij een apotheek permanent haar activiteiten beëindigt vanaf de goedkeuring van de Sluitingsvergunning door de bevoegde autoriteiten en dat eindigt op het moment waarop de apotheek definitief wordt gesloten en de Uitbatingvergunning wordt opgeheven, conform de procedure zoals beschreven in artikelen 22-28 van het Vestigingsbesluit¹ en artikel 36 en 43 van de Gecoördineerde Wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen².

Sluitingsvergunning: de vergunning die is vereist voor de definitieve of tijdelijke sluiting van voor het publiek opengestelde apotheken conform artikel 9, §4 van de Gecoördineerde Wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

Uitbatingvergunning: de vergunning die is vereist voor de uitbating van een voor het publiek opengestelde apotheek conform artikel 18, §1 van de Gecoördineerde Wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

Desinvestering(en): het bedrijfsonderdeel of -onderdelen zoals gedefinieerd in Punt 6 en in Bijlage 1.

Eerste Desinvesteringsperiode: [VERTROUWELIJK].

Koper: de entiteit(en) die door het Auditoraat goedgekeurd is (zijn) als de overnemer van (één van) de Desinvestering(en) in overeenstemming met de Koperscriteria.

Koperscriteria: de criteria beschreven in punt 16 van deze Verbintenissen en waaraan de Koper moet voldoen om door het Auditoraat te worden goedgekeurd.

Overdracht: de overdracht van de eigendom van of de controle over (één van) de Desinvestering(en) aan de Koper.

Overdrachtsperiode: de periode van [VERTROUWELIJK] vanaf de goedkeuring van de Koper tot aan de Overdracht waarbinnen (één van) de Desinvestering(en) aan de Koper (zal) zullen worden overgedragen, in een volgorde en volgens een tijdschema overeengekomen met de Koper. Indien de Koper een langere Overdrachtsperiode wenst, kan het Auditoraat, op gemotiveerd verzoek van de Koper, de Overdrachtsperiode [VERTROUWELIJK] uitbreiden.

Toezichthoudende Trustee: één of meerdere natuurlijke of rechtspersoon/rechtspersonen die door het Auditoraat goedgekeurd zijn en benoemd door Multipharma, en die de functie heeft/hebben om toezicht te houden op naleving door Multipharma van de voorwaarden en verplichtingen opgelegd door de Beslissing.

Trustee(s): de Toezichthoudende Trustee en/of de Verkooptrustee, naargelang het geval.

¹ [Koninklijk besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven.](#)

² [Gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.](#)

Tweede Desinvesteringsperiode: [VERTROUWELIJK].

Verbonden Ondernemingen: ondernemingen die door Multipharma en/of door de moedermaatschappijen met de uiteindelijke zeggenschap over Multipharma, worden gecontroleerd, waarbij het concept controle of zeggenschap geïnterpreteerd moet worden overeenkomstig artikel IV.6 WER.

Verkooptrustee: één of meer natuurlijke of rechtspersonen die goedgekeurd is/zijn door het Auditoraat en benoemd door Multipharma en die van Multipharma de exclusieve trusteeopdracht heeft/hebben gekregen, [VERTROUWELIJK].

Vertrouwelijke Informatie: alle bedrijfsgeheimen, know how, commerciële informatie, of alle andere informatie van een vertrouwelijke aard die niet openbaar is.

3 VERBINTENIS 1: DE VERBINTENIS TOT DESINVESTERING

3.1 VERBINTENIS TOT AFSTOTING

2. Om de daadwerkelijke en effectieve mededinging te waarborgen, verbindt Multipharma zich ertoe om de Desinvestering(en) af te stoten of de afstoting van de Desinvestering(en) te bewerkstelligen³, aan één of meerdere door het Auditoraat goed te keuren Koper(s). Multipharma verbindt zich ertoe om de Desinvestering(en) af te stoten in overeenstemming met de in punt 17 van deze Verbintenissen beschreven procedure. Met het oog op de tenuitvoerlegging van de Desinvestering(en), verbindt Multipharma zich ertoe om alle redelijke commerciële inspanningen te leveren teneinde een Koper te vinden en een definitieve bindende koop- /verkoopovereenkomst aan te gaan voor de verkoop van de Desinvestering(en) binnen de Eerste Desinvesteringsperiode. Indien Multipharma aan het einde van de Eerste Desinvesteringsperiode een dergelijke overeenkomst niet is aangegaan, zal Multipharma de Verkooptrustee een exclusieve opdracht geven om de (resterende) Desinvestering(en) te verkopen in de Tweede Desinvesteringsperiode overeenkomstig de procedure beschreven in punt 29 van deze Verbintenissen.
3. Multipharma wordt geacht aan deze Verbintenissen te hebben voldaan als aan het einde van de Eerste Desinvesteringsperiode of Tweede Desinvesteringsperiode, Multipharma of de Verkooptrustee, een definitieve bindende koop-/verkoopovereenkomst zijn/is aangegaan en het Auditoraat de voorgestelde Koper heeft goedgekeurd als conform zijnde met deze Verbintenissen overeenkomstig de procedure beschreven in punt 17 van deze Verbintenissen en de Overdracht van de verkoop van de Desinvestering(en) aan de Koper binnen de Overdrachtsperiode plaatsvindt.
4. Om het structurele effect van de Verbintenissen te behouden, mag Multipharma, gedurende een periode van 10 jaar na de Overdracht, geen mogelijkheid verkrijgen, rechtstreeks of onrechtstreeks, controle uit te oefenen op de Desinvestering(en) alsook op de apotheek gelegen te Antwerpsesteenweg 259 in Mechelen en geen nieuwe licenties aanvragen in Mechelen, met

³ [VERTROUWELIJK].

inbegrip van een overbrenging (met uitzondering van een overbrenging in de onmiddellijke nabijheid in de zin van artikel 10, §1 van het KB van 16 januari 2022 van een Multipharma of Popelin apotheek die geen deel uitmaakt van de Desinvestering).

5. Daarnaast mag Multipharma [VERTROUWELIJK] de Overdracht geen bestaande licenties verwerven in Mechelen (postcode 2800), tenzij voorafgaande goedkeuring van het auditoraat wordt verkregen.

3.1.1 STRUCTUUR EN DEFINITIE VAN DE DESINVESTERING(EN)

6. De Desinvestering(en) bestaat/bestaan uit de apotheken die zijn opgenomen in Bijlage 1. Tot de Desinvestering(en), behoren volgende Activa [VERTROUWELIJK] en noodzakelijk zijn voor de huidige bedrijfsvoering, met name:
 - (a) alle licenties, vergunningen en goedkeuringen uitgevaardigd door een overheidsinstantie ten behoeve van de Desinvestering(en), waaronder de uitbatingsvergunning, voor zover deze overdraagbaar zijn; en
 - (b) alle relevante materiële en immateriële Activa die noodzakelijk zijn voor het bekomen van een uitbatingsvergunning vermeld in Art. 37, §2, 2^e lid van het KB van 16 januari 2022⁴;
 - (c) alle operationele contracten, (handels)huur- en leaseovereenkomsten en verbintenissen van de Desinvestering(en), voor zover deze overdraagbaar zijn
 - (d) de voorraden aanwezig in de betreffende apotheek op het tijdstip van de eigendomsoverdracht.
7. Vermits het personeel [VERTROUWELIJK], maakt personeel geen deel uit van de Desinvestering. Waar dit gevraagd wordt door de Koper om de operationele continuïteit van een bepaalde Desinvestering te verzekeren, en mits toestemming van de betrokken personeelsleden, dient Multipharma alle commerciële redelijke inspanningen leveren om met de Koper tot een overeenkomst te komen omtrent de overgang van een aantal personeelsleden dat vereist is om de operationele continuïteit van de betreffende Desinvestering te realiseren.
8. De Desinvestering(en) omvat(ten) noch het recht tot gebruik van de Goed, Popelin en Multipharma banners en merken, noch enige intellectuele eigendomsrechten (met inbegrip van maar niet beperkt tot de Goed, Popelin en Multipharma banners en merken), noch schriftelijke of mondelinge overeenkomsten of relaties (in termen van leveringen, IT, loyaliteitsprogramma's, etc.) die (mede) verband houden met de bedrijfssonderdelen die in handen van Multipharma blijven.
9. De Desinvesteringen kunnen hetzij tezamen hetzij alle vier apart verkocht worden.

⁴ Koninklijk Besluit van 16 januari 2022 betreffende de registratie en spreiding van voor het publiek opengestelde apotheken en tot opheffing van de koninklijk besluiten van 25 september 1974 betreffende de opening, de overbrenging en de fusie van voor het publiek opengestelde apotheken en van 21 september 2004 betreffende de overbrenging van een voor het publiek opengestelde apotheek naar een gebouw van een luchthaven, B.S 20 januari 2022 ("KB van 16 januari 2022")

3.2 GERELATEERDE VERBINTENISSEN

3.2.1 BEHOUD VAN LEVENSVATBAARHEID, VERKOOPBAARHEID EN CONCURRENTIEVERMOGEN

10. Vanaf de datum van de Beslissing van het Mededingingscollege en totdat de afstoting van de Desinvestering(en) heeft plaatsgevonden, verbindt Multipharma zich ertoe om de levensvatbaarheid, de verkoopbaarheid en het concurrentievermogen van de Desinvestering(en) in stand te houden, of te bewerkstelligen dat deze in stand worden gehouden, in lijn met de huidige bedrijfsvoering voorafgaand aan de Datum van Totstandkoming. Dit omvat geen verplichtingen voor Multipharma of Popelin om verdere investeringen (CAPEX) te doen in de betreffende apotheken tenzij om te voldoen aan toepasselijke wettelijke verplichtingen.
11. Multipharma verbindt zich ertoe om de apotheken van Multipharma in België tot afstoting van de Desinvestering(en) operationeel gescheiden te houden van de Desinvestering(en), en ervoor zorg te dragen dat het management van Multipharma geen betrokkenheid heeft bij de bedrijfsvoering van de Desinvestering(en).

3.2.2 DUE DILIGENCE

12. Om kandidaat-kopers in staat te stellen een redelijke *due diligence* van de Desinvestering(en) uit te voeren, moet Multipharma, rekening houdend met de gebruikelijke vertrouwelijkheidsgaranties en afhankelijk van de fase van het afstotingsproces:
 - (a) kandidaat-kopers voldoende informatie geven over de Desinvestering(en);
 - (b) kandidaat-kopers voldoende informatie geven over het Personeel.

3.2.3 RAPPORTEREN

13. Multipharma moet schriftelijke rapporten indienen over de identiteit van de kandidaat-kopers van de Desinvestering(en) en ontwikkelingen van de onderhandelingen met dergelijke kandidaat-kopers bij het Auditoraat en de Toezichthoudende Trustee uiterlijk 10 dagen na het einde van elke maand na de Datum van Inwerkingtreding. De Partijen zullen bij het Auditoraat een lijst van alle kandidaat-kopers indienen die belangstelling hebben getoond voor het verkrijgen van de Desinvestering(en), alsook een kopie van alle aanbiedingen die door kandidaat-kopers aan de Partijen werden overgemaakt, en dit binnen vijf dagen na ontvangst van deze aanbiedingen.
14. De Partijen verbinden zich ertoe om een kopie van elke informatiebrochure (*information memorandum*) bij het Auditoraat en de Toezichthoudende Trustee in te dienen, voordat de brochure naar kandidaat-kopers overgemaakt wordt.

3.3 DE KOPER

15. Multipharma verbindt zich ertoe om commercieel redelijke inspanningen te leveren om voor het einde van de Eerste Desinvestingsperiode definitieve en bindende koop-/verkoopovereenkomsten te sluiten met betrekking tot alle Desinvestering(en).

16. Om te worden goedgekeurd door het Auditoraat, moet de Koper van iedere Desinvestering aan de volgende criteria voldoen:
- (a) de Koper moet onafhankelijk zijn van Multipharma en haar Verbonden Ondernemingen (dit wordt beoordeeld rekening houdend met de situatie na de afstoting);
 - (b) de Koper moet beschikken over de financiële middelen, bewezen expertise en de prikkel en de mogelijkheid hebben om de Desinvestering(en) te behouden als een levensvatbare en actieve concurrerende kracht die concurreert met Multipharma en andere concurrenten;
 - (c) de overname van de Desinvestering(en) door de Koper mag geen, in het licht van de informatie die voor het Auditoraat beschikbaar is, prima facie mededingingsbezwaren veroorzaken of aanleiding geven tot vertragingsrisico's in de tenuitvoerlegging van de Verbintenissen. Met name moet er van de Koper redelijkerwijs worden verwacht dat hij alle noodzakelijke goedkeuringen van de regelgevende instanties voor de overname van de Desinvestering(en) verkrijgt.
17. Wanneer Multipharma een overeenkomst met de Koper heeft bereikt, moet Multipharma binnen één week een gemotiveerd en met documenten gestaafd voorstel, vergezeld van een kopie van de definitieve overeenkomst(en), bij het Auditoraat en de Toezichthoudende Trustee indienen. Multipharma moet het Auditoraat kunnen aantonen dat de Koper(s) aan de Koperscriteria voldoet (voldoen) en dat de Desinvestering(en) verkocht wordt (worden) in overeenstemming met de Beslissing van het Mededingingscollege alsook met de Verbintenissen. Voor de definitieve bindende koop-/verkoopovereenkomst (alsmede aanvullende overeenkomsten) betreffende de afstoting van de Desinvestering(en) is de goedkeuring van het Auditoraat vereist. Het Auditoraat, na een voorstel daartoe geformuleerd door Multipharma, mag de verkoop van de Desinvestering(en) goedkeuren zonder één of meer Activa of personeelsleden, indien van toepassing, of door vervanging van één of meer Activa of personeelsleden door één of meer andere Activa of andere personeelsleden, indien dit geen nadelige gevolgen heeft voor de levensvatbaarheid en het concurrentievermogen van de Desinvestering(en) na de verkoop, met inachtneming van de voorgestelde Koper.

3.4 TRUSTEE

3.4.1 BENOEMINGSPROCEDURE

18. Multipharma moet een Toezichthoudende Trustee benoemen voor de uitvoering van de opdrachten die in deze Verbintenissen voor een Toezichthoudende Trustee worden gespecificeerd. Multipharma verbindt zich ertoe de concentratie pas te implementeren nadat een Toezichthoudende Trustee is benoemd.
19. Indien Multipharma één maand voor het Einde van de Eerste Desinvesteringsperiode geen bindende koop-/verkoopovereenkomst met betrekking tot de Desinvestering(en) is aangegaan of indien het Auditoraat op dat moment of daarna een door Multipharma voorgestelde Koper heeft geweigerd, moet Multipharma een Verkooptrustee benoemen. Dit kan mits goedkeuring van het Auditoraat de Toezichthoudende Trustee zijn. De benoeming van de Verkooptrustee treedt in werking bij het begin van de Tweede Desinvesteringsperiode.
20. De Trustee moet:

- (a) op het moment van benoeming, onafhankelijk zijn van Multipharma en haar Verbonden Ondernemingen;
- (b) beschikken over de noodzakelijke kwalificaties voor het uitvoeren van zijn opdracht, bijvoorbeeld voldoende ervaring hebben als een investeringsbankier of M&A-adviseur of als revisor; en
- (c) geen Belangenconflict hebben of krijgen.

21. De Trustee zal een vergoeding krijgen die door Multipharma betaald wordt, op een manier die de onafhankelijke en effectieve uitvoering van zijn opdracht niet belemmert.

3.4.1.1 VOORSTEL DOOR MULTIPHARMA

22. Uiterlijk twee weken na de Datum van Inwerkingtreding moet Multipharma de naam of namen van één of meerdere natuurlijke of rechtspersonen die Multipharma voor benoeming als de Toezichthoudende Trustee voorstellen, ter goedkeuring bij het Auditoraat indienen. Uiterlijk één maand vóór het einde van de Eerste Desinvestingsperiode of op verzoek van het Auditoraat, moet Multipharma een lijst met één of meer personen die Multipharma voor benoeming als Verkooptrustee voorstelt, ter goedkeuring bij het Auditoraat indienen. Het voorstel moet voldoende informatie bevatten zodat de het Auditoraat in staat is om te controleren of de als Trustee voorgestelde persoon of personen voldoen aan de eisen zoals uiteengezet in punt 20 van deze Verbintenissen.

3.4.1.2 GOEDKEURING OF AFWIJZING DOOR HET AUDITORAAT

23. Het Auditoraat heeft de bevoegdheid om de voorgestelde Trustee(s) goed te keuren of af te wijzen en de voorgestelde opdracht goed te keuren met inachtneming van wijzigingen die het Auditoraat noodzakelijk acht voor de nakoming door de Trustee van zijn verplichtingen. Als slechts één naam is goedgekeurd, moet Multipharma de betreffende persoon of personen als Trustee benoemen of ervoor zorgen dat deze wordt/worden benoemd, in overeenstemming met de door het Auditoraat goed te keuren opdracht. Als meer dan één naam is goedgekeurd, kan Multipharma de te benoemen Trustee kiezen uit de goedgekeurde namen. De Trustee moet binnen één week na goedkeuring door het Auditoraat worden benoemd, in overeenstemming met de door het Auditoraat goedgekeurde opdracht.

3.4.1.3 NIEUW VOORSTEL DOOR MULTIPHARMA

24. Als de voorgestelde Trustees worden afgewezen, moet Multipharma binnen één week na ontvangst van de afwijzing, de namen van ten minste twee natuurlijke of rechtspersonen indienen, in overeenstemming met punten 18 en 23 van deze Verbintenissen.

3.4.1.4 BENOEMING VAN DE TRUSTEE DOOR HET AUDITORAAT

25. Als alle door Multipharma voorgestelde Trustees door het Auditoraat worden afgewezen, zal het Auditoraat een Trustee voordragen die Multipharma zal benoemen, of ervoor zorgdragen dat deze wordt benoemd, in overeenstemming met een door het Auditoraat goedgekeurd mandaat voor de Trustee.

3.4.2 **FUNCTIES VAN DE TRUSTEE**

26. De Trustee moet zijn gespecificeerde opdracht en verplichtingen aannemen om de naleving van de Verbintenissen te garanderen. Het Auditoraat mag, op eigen initiatief of op verzoek van de Trustee of van Multipharma, opdrachten of instructies aan de Trustee geven om te garanderen dat de voorwaarden en verplichtingen van de Beslissing worden nageleefd.

3.4.2.1 **ROL VAN DE TOEZICHTHOUDENDE TRUSTEE**

27. De Toezichthoudende Trustee moet:

- (i) in zijn eerste rapport aan het Auditoraat een gedetailleerd werkschema voorstellen, dat beschrijft hoe hij van plan is toezicht te houden op de naleving van de verplichtingen en voorwaarden van de Beslissing;
- (ii) toezicht houden op de lopende bedrijfsvoering van de Desinvestering(en) om de voortdurende economische levensvatbaarheid, de verkoopbaarheid en het concurrentievermogen ervan te garanderen en toezicht te houden op de naleving door de Partijen van de voorwaarden en verplichtingen opgelegd in de Beslissing;
- (iii) aan de Partijen alle maatregelen voorstellen die de Toezichthoudende Trustee nodig acht om de naleving van de voorwaarden en verplichtingen van de Beslissing door de Partijen te garanderen, met name het behoud van de volledige economische levensvatbaarheid, de verkoopbaarheid en het concurrentievermogen van de Desinvestering(en) en de niet-openbaarmaking van concurrentiële gevoelige informatie;
- (iv) kandidaat-kopers en de voortgang van het afstotingsproces controleren en beoordelen en zich ervan vergewissen dat, afhankelijk van de fase van de afstotingsprocedure: kandidaat-kopers voldoende en juiste informatie ontvangen over de Desinvestering(en) en, indien van toepassing, over het personeel, met name en voor zover beschikbaar, door het controleren, van de (*virtual*) *data room* documentatie, de informatiebrochure (information memorandum) en de *due diligence*;
- (v) als contactpersoon optreden voor alle verzoeken van derden, met name kandidaat-kopers, ten aanzien van de Verbintenissen;
- (vi) binnen 15 dagen na het einde van elke maand, een schriftelijk rapport bij het Auditoraat indienen, en tegelijkertijd een niet-vertrouwelijke kopie naar Multipharma sturen, waarin de bedrijfsvoering van de Desinvestering(en) wordt beschreven, zodat het Auditoraat kan beoordelen of het betrokken bedrijfsonderdeel beheerd wordt op een manier die overeenstemt met de Verbintenissen. Het rapport bevat ook een beschrijving van de voortgang van de afstotingsprocedure en de daarbij betrokken kandidaat-kopers;
- (vii) rechtstreeks schriftelijk rapporteren aan het Auditoraat, en tegelijkertijd een niet-vertrouwelijke kopie aan Multipharma sturen, indien de Trustee redelijke gronden aangeeft en concludeert dat Multipharma niet voldoet aan deze Verbintenissen;
- (viii) binnen één week na ontvangst van het gemotiveerd en met documenten gestaafd voorstel zoals vermeld in punt 17 van deze Verbintenissen, een met redenen omkleed advies bij het Auditoraat indienen, en tegelijkertijd een niet-vertrouwelijke kopie naar Multipharma sturen, over (i) de levensvatbaarheid van de Desinvestering(en) na de verkoop en (ii) of de verkoop van de Desinvestering(en) in overeenstemming met de voorwaarden en verplichtingen opgelegd door de Beslissing verloopt, en met name, indien relevant, of de afstoting van de

Desinvestering(en) zonder één of meer Activa niet ten koste gaat van de levensvatbaarheid en het concurrentievermogen van de Desinvestering(en) na de afstoting, rekening houdend met de identiteit van de kandidaat-koper;

- (ix) de andere, aan de Toezichthoudende Trustee toegewezen taken uitvoeren volgens de voorwaarden en verplichtingen van de Beslissing.

28. Indien de Toezichthoudende en de Verkooptrustee niet dezelfde personen zijn, moeten de Toezichthoudende Trustee en de Verkooptrustee nauw met elkaar samenwerken met het oog op de voorbereiding van en tijdens de Tweede Desinvesteringsperiode, teneinde elkaars opdrachten te vergemakkelijken.

3.4.2.2 ROL VAN DE VERKOOPTRUSTEE

29. De Verkooptrustee krijgt de opdracht om binnen de Tweede Desinvesteringsperiode de Desinvestering(en) [VERTROUWELIJK] aan een Koper [VERTROUWELIJK], mits het Auditoraat zowel de Koper als de definitieve bindende koop-/verkoopovereenkomst (en aanvullende overeenkomsten) heeft goedgekeurd, om de overeenstemming met de Beslissing van het Mededingingscollege en de Verbintenissen overeenkomstig punten 16 en 17 van deze Verbintenissen na te gaan. De Verkooptrustee moet de legitieme financiële belangen van Multipharma behartigen, onder voorbehoud van de onvoorwaardelijke verplichting van Multipharma om het bedrijfsonderdeel in de Tweede Desinvesteringsperiode [VERTROUWELIJK] af te stoten [VERTROUWELIJK].

30. In de Tweede Desinvesteringsperiode (of anderszins op verzoek van het Auditoraat), moet de Verkooptrustee een uitgebreid schriftelijk maandelijks rapport over de voortgang van de afstotingsprocedure bij het Auditoraat indienen. Dergelijke rapporten moeten binnen een periode van 15 dagen na het eind van elke maand worden ingediend, waarbij tegelijkertijd een kopie naar de Toezichthoudende Trustee en een niet-vertrouwelijke kopie naar Multipharma moet gestuurd worden.

3.4.3 TAKEN EN VERPLICHTINGEN VAN MULTIPHARMA

31. Multipharma biedt de Trustee alle samenwerking, ondersteuning en informatie aan die de Trustee redelijkerwijs nodig heeft om zijn taken uit te voeren. Multipharma draagt er tevens zorg voor dat hun adviseurs deze samenwerking, ondersteuning en informatie eveneens aan de Toezichthoudende Trustee aanbieden.

32. Multipharma geeft de Toezichthoudende Trustee alle management- en administratieve ondersteuning die de Trustee redelijkerwijs verzoekt. Multipharma verbindt zich ertoe om op verzoek de Toezichthoudende Trustee de informatie te verstrekken die aan kandidaat-kopers verstrekt wordt. Multipharma draagt er zorg voor dat haar adviseurs deze informatie eveneens aan de Toezichthoudende Trustee verschaffen indien de Trustee dergelijke informatie verzoekt. In het bijzonder zal de Toezichthoudende Trustee toegang krijgen tot de documenten in de (virtual) data room en alle andere informatie die tijdens de *due diligence* procedure aan kandidaat-kopers

verstrekt wordt. Multipharma zal daarnaast de Toezichthoudende Trustee (i) informeren over kandidaat-kopers, (ii) lijsten overhandigen van kandidaat-kopers tijdens elk stadium van het selectieproces, inclusief de aanbiedingen die tijdens ieder stadium door de kandidaat-kopers gedaan worden, en (iii) op de hoogte houden van alle ontwikkelingen in de afstotingsprocedure.

33. Multipharma verleent aan de Verkooptrustee uitgebreide volmachten, die rechtsgeldig ondertekend zijn, [VERTROUWELIJK], ter verwezenlijking van de verkoop (inclusief aanvullende overeenkomsten), de Overdrachten van alle acties die de Verkooptrustee noodzakelijk of geschikt acht om de verkoop en de Overdracht te realiseren, inclusief de benoeming van adviseurs voor zover redelijk noodzakelijk ter ondersteuning van het verkoopproces. Op verzoek van de Verkooptrustee moet Multipharma zorgen dat de documenten die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de verkoop en de Overdracht rechtsgeldig worden ondertekend.
34. Multipharma vrijwaart de Trustee alsook diens medewerkers, tussenpersonen en adviseurs (elk een 'gevrijwaarde partij' genoemd) tegen aansprakelijkheden die voortvloeien uit de uitvoering van de opdrachten van de Trustee volgens de Verbintenissen, behalve voor zover dergelijke aansprakelijkheden veroorzaakt zijn door de opzettelijke niet-nakoming, roekeloosheid, grove nalatigheid of kwade trouw van de Trustee, diens medewerkers, tussenpersonen of adviseurs. Multipharma gaat hierbij tevens akkoord dat een gevrijwaarde partij geen aansprakelijkheid heeft ten opzichte van Multipharma voor deze aansprakelijkheden.
35. Op kosten en met goedkeuring van Multipharma kan de Trustee adviseurs benoemen (voor bedrijfsfinancieel of juridisch advies) indien deze de benoeming van dergelijke adviseurs redelijk noodzakelijk of geschikt acht voor de uitvoering van zijn taken en verplichtingen volgens het opgelegde mandaat op voorwaarde dat enige vergoedingen en andere onkosten die hieromtrent door de Trustee worden gemaakt marktconform, redelijk en proportioneel zijn. De goedkeuring van Multipharma mag niet onredelijkerwijs worden onthouden of vertraagd. Indien Multipharma de benoeming van de door de Trustee voorgestelde adviseurs weigert, dan kan het Auditoraat de benoeming van dergelijke adviseurs goedkeuren na Multipharma te hebben gehoord. Enkel de Trustee heeft het recht instructies aan de adviseurs te geven. Punt 34 van deze Verbintenissen is *mutatis mutandis* van toepassing. Gedurende de Tweede Desinvesteringsperiode kan de Verkooptrustee gebruik maken van adviseurs die Multipharma tijdens de Eerste Desinvesteringsperiode heeft gebruikt, indien de Verkooptrustee dit in het beste belang van een vlotte verkoop acht.
36. Multipharma stemt toe dat het Auditoraat Vertrouwelijke Informatie die eigendom is van Multipharma met de Trustee mag delen. De Trustee mag deze informatie niet openbaar maken en de principes die voortvloeien uit de artikelen IV.36 en IV.37, en de strafbepalingen van artikel XV.80 WER zijn *mutatis mutandis* van toepassing.
37. Multipharma gaat ermee akkoord dat de contactgegevens van de Toezichthoudende Trustee gepubliceerd worden op de website van de BMA en dat zij geïnteresseerde derden, met name kandidaat-kopers, zal informeren over de identiteit en de opdracht van de Toezichthoudende Trustee.

38. Gedurende een periode van 10 jaar na de Datum van Inwerkingtreding mag het Auditoraat Multipharma verzoeken om alle informatie over te maken die redelijkerwijs noodzakelijk is om toezicht te houden op de effectieve tenuitvoerlegging van deze Verbintenissen.

3.4.4 VERVANGING, ONTHEFFING EN HERBENOEMING VAN DE TRUSTEE

39. In het geval dat de Trustee het vervullen van zijn opdracht overeenkomstig de Verbintenissen beëindigt of in het geval van elke andere goede reden, inclusief de blootstelling van de Trustee aan een Belangenconflict:
- (a) kan het Auditoraat, na de Trustee en Multipharma te hebben gehoord, eisen dat Multipharma de Trustee vervangt; of
 - (b) kan Multipharma, met de voorafgaande goedkeuring van het Auditoraat, de Trustee vervangen.
40. Als de ontheffing van de Trustee verklaard wordt overeenkomstig punt 39 van deze Verbintenissen, is de Trustee verplicht zijn opdracht voort te zetten totdat een nieuwe Trustee aan wie de Trustee alle relevante informatie heeft overhandigd, benoemd is. De nieuwe Trustee moet worden benoemd in overeenstemming met de procedure die in punten 19-26 van deze Verbintenissen wordt uiteengezet.
41. Tenzij ontheven overeenkomstig punt 39 van deze Verbintenissen, zal de Trustee enkel niet meer als Trustee optreden nadat het Auditoraat hem van zijn taken heeft ontheven en nadat alle Verbintenissen, die onder toezicht van de Trustee stonden, uitgevoerd zijn. Het Auditoraat mag echter te allen tijde de herbenoeming van de Toezichthoudende Trustee eisen als naderhand blijkt dat de relevante Verbintenissen niet volledig en correct geïmplementeerd werden.

4 VERBINTENIS 2: DE VERBINTENIS TOT DEFINITIEVE SLUITING

42. Om de daadwerkelijke en effectieve mededinging te waarborgen, verbindt Multipharma zich ertoe om over te gaan tot de Definitieve Sluiting van de apotheken gelegen te Dr. Persoonslaan 19 en Overwinningstraat 167 te 2830 Willebroek die op heden reeds tijdelijk gesloten zijn. Multipharma verbindt zich ertoe om de procedure tot Definitieve Sluiting van deze apotheken aan te vangen 14 dagen na de Datum van Totstandkoming.
43. Multipharma verbindt zich ertoe om de nodige stukken binnen een termijn van 15 dagen na ontvangst van de definitieve Sluitingsvergunning aan het Auditoraat voor te leggen.
44. In het hypothetische geval dat de Definitieve Sluiting niet zou worden toegekend binnen een termijn van 6 maanden, verbindt Multipharma zich ertoe om over te gaan tot desinvestering van de betrokken apotheken ("Desinvesteringen Willebroek"; opgenomen in Bijlage 2). De bepalingen zoals opgenomen onder punten 3.1 tot 3.4 zijn simultaan van toepassing op deze verbintenis en dienen overeenkomstig te worden nageleefd.
45. Om het structurele effect van de Verbintenissen te behouden, verbindt Multipharma zich ertoe, gedurende een periode van [VERTROUWELIJK], geen nieuwe licenties aan te vragen in Willebroek, met inbegrip van een overbrenging, tenzij de overbrenging plaatsvindt binnen de

onmiddellijke nabijheid in de zin van artikel 10, §1 van het KB van 16 januari 2022 van een Multipharma of Popelin apotheek die geen deel uitmaakt van de Desinvestering.

46. Daarnaast mag Multipharma voor een periode van [VERTROUWELIJK] geen bestaande licenties verwerven in Willebroek (postcode 2830), tenzij voorafgaande goedkeuring van het auditoraat verkregen.
47. Multipharma moet een Toezichthoudende Trustee benoemen voor de uitvoering van de opdrachten. De bepalingen zoals opgenomen onder punt 3.4 zijn simultaan van toepassing op deze verbintenis en dienen overeenkomstig te worden nageleefd.

5 DE WIJZIGINGSCLAUSULE

48. Het Auditoraat kan de in de Verbintenissen voorziene termijnen verlengen op verzoek van Multipharma of, in voorkomende gevallen, op eigen initiatief. In het geval dat Multipharma een termijnverlenging aanvraagt, moet ze, uiterlijk één maand vóór afloop van die periode, een met redenen omkleed verzoek bij het Auditoraat indienen, waarbij voldoende redenen tot termijnverlenging worden aangevoerd. Dit verzoek wordt vergezeld van een rapport van de Toezichthoudende Trustee, die tegelijkertijd een niet-vertrouwelijke kopie van dit rapport naar Multipharma stuurt. Slechts in buitengewone omstandigheden heeft Multipharma het recht om een verzoek tot termijnverlenging in te dienen binnen de laatste maand van elke periode.
49. Het Auditoraat kan verder, in buitengewone omstandigheden en als reactie op een met redenen omkleed verzoek van Multipharma, waarin voldoende redenen worden aangegeven, één of meer van de aangegane verbintenissen opheffen, wijzigen of vervangen. Dit verzoek wordt vergezeld van een rapport van de Toezichthoudende Trustee, die tegelijkertijd een niet-vertrouwelijke kopie naar Multipharma stuurt. Het verzoek leidt niet tot opschorting van de tenuitvoerlegging van de Verbintenissen en met name niet tot de opschorting van de einddatum van de termijn waarbinnen aan de Verbintenissen voldaan moet worden.

6 INWERKINGTREDING

50. De verbintenissen treden in werking op de datum waarop de Beslissing getroffen is.

.....
.....
Eubelius
Namens Multipharma CV

Bijlage 1: Beschrijving van de Desinvesteringen en bijhorende Activa

Algemeen

De Desinvesteringen bestaan uit activa van vier (4) apotheken ("Activa") zoals hieronder nader beschreven.

Deze vier (4) apotheken kunnen hetzij gezamenlijk, hetzij in meerdere aparte transacties verkocht worden.

Vermits de Desinvesteringen pas zullen gerealiseerd worden na de Datum van Totstandkoming, is het niet mogelijk om in deze Bijlage een precieze lijst van activa op de effectieve datum van realisatie van de Desinvestering te geven. Om die reden zijn bepaalde types van Activa in deze Bijlage enkel in generieke termen beschreven en worden geen specifieke cijfermatige gegevens opgenomen.

De juridische structuur voor ieder van de Desinvesteringen zal telkens in samenspraak met de Koper bepaald worden. Deze Bijlage beschrijft de Activa die in de Desinvesteringen zullen vervat zijn maar is geen voorafname op de vraag of de Desinvesteringen zullen worden gerealiseerd via een verkoop van activa, een verkoop van aandelen of op enige andere manier. In functie van de gekozen transactestructuur kunnen mogelijk ook andere vermogensbestanddelen deel uitmaken van de transactie. Wat ook de gekozen structuur is, de verkoopprijs van een Desinvestering kan nooit negatief zijn en is steeds betaalbaar in geld en op dag van de realisatie van de Desinvesteringen.

BIJLAGE 1

Apotheek 1: Mechelen –[VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- EVERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

Apotheek 2: Mechelen – [VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

Apotheek 3: Mechelen – [VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

Apotheek 4: Mechelen – [VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

BIJLAGE 2: Beschrijving van de Desinvesteringen Willebroek en bijhorende Activa

Algemeen

De Desinvesteringen bestaan uit activa van twee (2) apotheken ("Activa") zoals hieronder nader beschreven.

Deze twee (2) apotheken kunnen hetzij gezamenlijk, hetzij in meerdere aparte transacties verkocht worden.

Vermits de Desinvesteringen pas zullen gerealiseerd worden na de Datum van Totstandkoming, is het niet mogelijk om in deze Bijlage een precieze lijst van activa op de effectieve datum van realisatie van de Desinvestering te geven. Om die reden zijn bepaalde types van Activa in deze Bijlage enkel in generieke termen beschreven en worden geen specifieke cijfermatige gegevens opgenomen.

De juridische structuur voor ieder van de Desinvesteringen zal telkens in samenspraak met de Koper bepaald worden. Deze Bijlage beschrijft de Activa die in de Desinvesteringen zullen vervat zijn maar is geen voorafname op de vraag of de Desinvesteringen zullen worden gerealiseerd via een verkoop van activa, een verkoop van aandelen of op enige andere manier. In functie van de gekozen transactestructuur kunnen mogelijk ook andere vermogensbestanddelen deel uitmaken van de transactie. Wat ook de gekozen structuur is, de verkoopprijs van een Desinvestering kan nooit negatief zijn en is steeds betaalbaar in geld en op dag van de realisatie van de Desinvesteringen.

Apotheek 5: Willebroek – [VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	

[VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

Apotheek 6: Willebroek – [VERTROUWELIJK]

[VERTROUWELIJK]	[VERTROUWELIJK]
[[VERTROUWELIJK]]	[VERTROUWELIJK]
[VERTROUWELIJK]	

[VERTROUWELIJK]

- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]
- [VERTROUWELIJK]

Bijlage D bij de beslissing

Schriftelijke Opmerkingen van 24 januari 2025

MEDE-CC-24/0014

MULTIPHARMA CV / POPELIN BV

SCHRIFTELIJKE OPMERKINGEN AANMELDENDE PARTIJ

1 GEEN SCHRIFTELIJKE OPMERKINGEN

Met dit schrijven wenst Multipharma CV (“Aanmeldende Partij”) te bevestigen dat zij conform art. IV.65, §1 WER geen bijkomende inhoudelijke opmerkingen heeft bij het gemotiveerd voorstel van beslissing van het Auditoraat in zaak nr. MEDE-CC-24/0014 (het “Voorstel van Beslissing”).

Voor de volledigheid verwijst zij wel naar haar antwoord op de vragen gesteld door de Voorzitter op 22 januari 2025, dat zij ook vandaag indient.

2 FEITELIJKE RECHTZETTING

Aanmeldende Partij wenst wel te duiden op een feitelijke inconsistentie in het Voorstel van Beslissing met betrekking tot de *scope* van de transactie. Meer bepaald moet worden benadrukt dat de individuele medicatie verpakking (IMV) activiteiten van Goed Farma niet werden overgedragen aan doelonderneming Popelin.¹ Dit houdt in dat de Goed apotheek gelegen te Antwerpsesteenweg 259 in Mechelen niet als een Popelin apotheek kan worden aangemerkt.

Uit het Voorstel van Beslissing paragraaf 238 en voetnoot 334 zou verkeerdelijk kunnen begrepen worden dat deze apotheek in scope zou vallen. Ook wordt deze IMV-apotheek als een Popelin apotheek aangemerkt op de kaarten in paragrafen 240 en 312 van het Voorstel tot Beslissing.

We begrijpen echter dat het auditoraat hiermee rekening hield bij de marktaandeelanalyse en wijzen op voetnoten 20 en 103 waaruit blijkt dat het Voorstel van Beslissing terecht stelt dat de IMV activiteiten van Goed niet werden overgedragen aan Popelin.

¹ Aanmeldingsformulier, punt 6.